

De gedachte is...

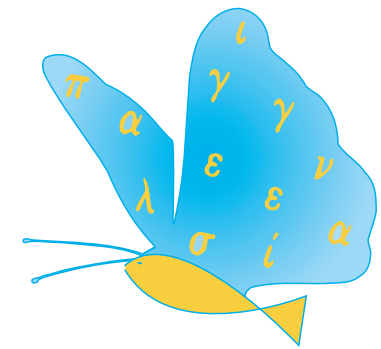
Amos 2 : 4-6a

- 4 Alzo zegt de HEERE: Om drie **overtredingen van Juda**, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij **de wet des HEEREN verworpen**, en **Zijn inzettingen niet bewaard hebben**; en **hun leugenen hen verleid hebben**, die hun vaders hebben nagewandeld.
- 5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren.
- 6a Alzo zegt de HEERE: Om drie **overtredingen van Israël**, en om vier zal Ik dat niet afwenden;

Het Westerse politieke en economische systeem is de Heer niet welgevallig, zo blijkt uit Amos 2. De Heer zegt dat het niet beantwoordt aan Zijn norm. Zeker als men de Heer en Zijn Woord kent, zou men dat weten. Dat geldt primair voor het Joodse volk en daarna zeker ook voor de Westerse, zogenaamd Christelijke, volken. Zij hebben een hele Bijbel, ze weten hoe het zou moeten, maar ze doen het toch ook niet; net zomin. Ze hebben hun eigen ideeën over hoe een staat, een volk, een economie, gerund zouden moeten worden. Ze trekken zich er toch ook niks van aan. Onze samenleving is vooral gericht op zelfbedachte godsdienst. In de verte een beetje ontleend aan de Bijbel of zelfs aan Mozes, maar daar weet men ook nauwelijks meer van. Daarnaast heeft men allerlei andere dingen, die men minstens gelijk stelt met de Bijbel of zelfs daarboven.

Israël, de tien stammen, kon zich ontwikkelen, macht uitbreiden, grenzen verleggen. Het was een tijd van welvaart en dat is precies de aanleiding voor deze profetieën, die een oordeel aankondigen over een volk dat niet in de HEERE (Jehovah) geïnteresseerd is, maar vertrouwt op eigen kracht, rijkdom en cultuur. Daarom kondigt de HEERE via Amos het oordeel aan, dat zo'n 60 jaar later kwam, toen Israël in Assyrische ballingschap weggevoerd werd. De hedendaagse opvattingen over deze profetie van Amos verklaren helaas alles weg naar 722 B.C. Aan dit Bijbelboek heb je dan in feite niks meer. Op dezelfde manier redeneert men de profetieën over het Joodse volk weg. De profetieën over herstel zouden in dat geval vervuld zijn in de terugkeer uit de Babylonische ballingschap. Maar ... in het Bijbelboek Amos, die profeteerde onder en tot de tien stammen, gaat het om profetieën over gehéél Israël (en óók over de buurlanden en volken, waaronder de Filistijnen) en die hebben hun uiteindelijke vervulling in de nu nog toekomstige dagen van Christus' wederkomst. Als dezelfde omstandigheden zich weer voordoen, wat dan zeker het geval zal zijn, dan worden dezelfde profetieën opnieuw van kracht. God is Dezelfde en handelt wat dat betreft ook altijd hetzelfde. Dat geldt ook voor de goede afloop voor degenen (een overblijfsel) die geloven, zo besluit hoofdstuk 9 van Amos. Die belofte van Godswege berust uiteraard op de bekering van het volk, van zowel de 2 als 10 stammen Israëls. Dan zal de Heer het land tot het meest vruchtbare land ter wereld maken.

De in deze serie verschenen titels zijn door anderen bewerkte en op schrift gestelde uitgaven van opgenomen Bijbelstudies van Ab Klein Haneveld.

Stichting Vlichthus

Stichting Vlichthus
(KvK: 65348230)

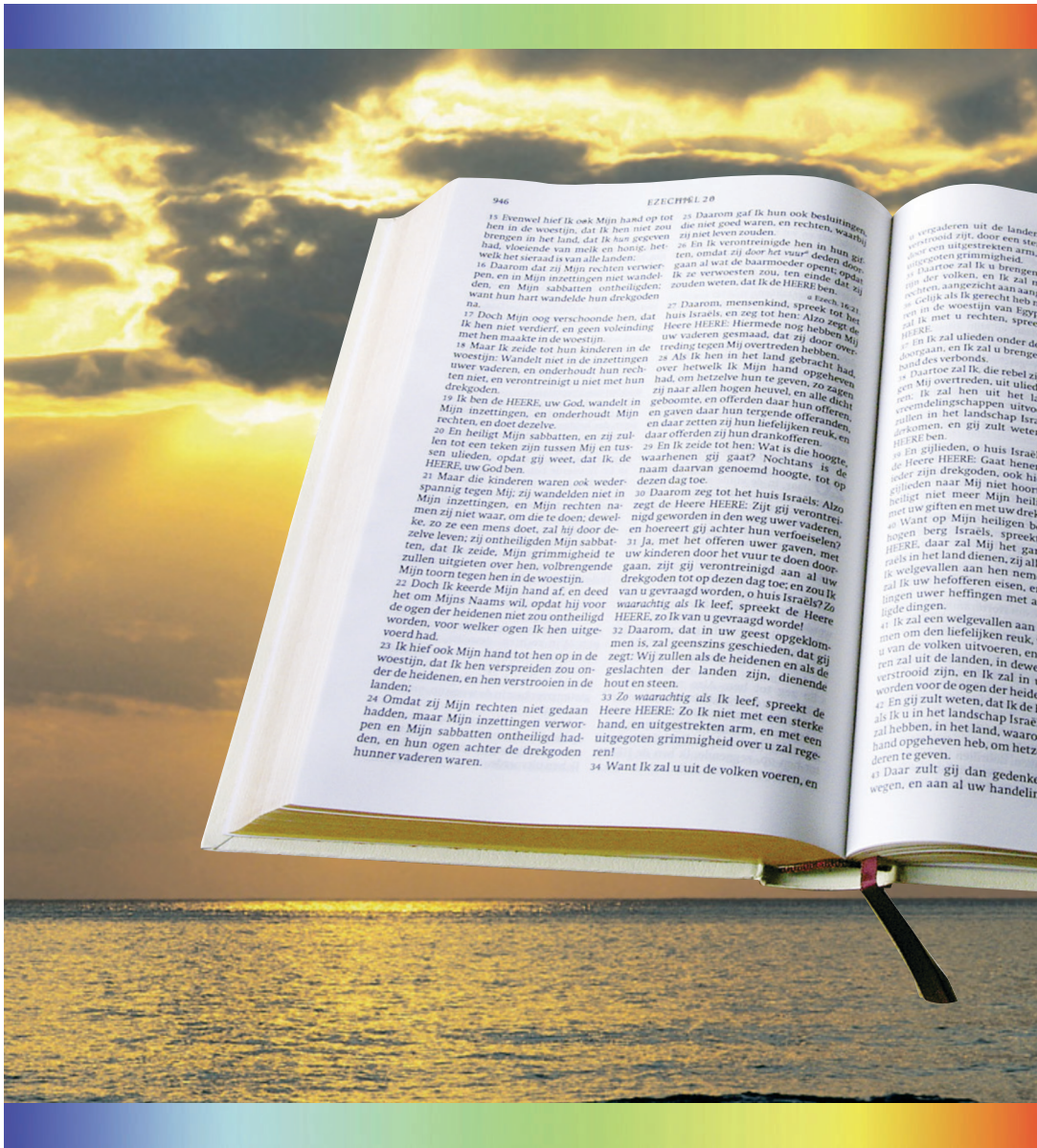
heeft een ANBI-erkenning
(RSIN: 856075334)

en kan haar activiteiten uitvoeren
mede dankzij zeer gewaardeerde
financiële bijdragen.

U kunt ons steunen via:

NL92 RABO 0166 3657 18
t.n.v. Stichting Vlichthus.

Amos

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig tot lering voor diegene die in de Rechtvaardigheid is.

Opdat de mens Gods volwassen zal zijn, toegerust tot elk goed werk.

(vrij naar 2 Timótheüs 3 : 16, 17)

nr. 86

Bijbelstudie

Amos

1.	Amos 1	2
2.	Amos 2	10
3.	Amos 3	16
4.	Amos 4	21
5.	Amos 5	25
6.	Amos 6	31
7.	Amos 7	35
8.	Amos 8	41
9.	Amos 9	45

[Zie ook "Amos" op bijbelschool.vlichthus.nl](http://bijbelschool.vlichthus.nl)

1. Amos 1

Amos 1 : 1-15 *

- 1 De woorden van Amos, die onder de veeherderen was van Thekoa, dewelke hij gezien heeft over Israël, in de dagen van Uzziä, koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, zoon van Joas, koning van Israël; twee jaren voor de aardbeving.
- 2 En hij zeide: De HEERE zal brullen uit Sion, en Zijn stem verheffen uit Jeruzalem; en de woningen der herderen zullen treuren, en de hoogte van Karmel zal verdorren.
- 3 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Damascus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Gilead met ijzeren dorswagens hebben gedorst.
- 4 Daarom zal Ik een vuur in het huis van Hazaël zenden, dat zal de paleizen van Benhadad verteren.
- 5 En Ik zal den grendel van Damascus verbreken, en zal uitroeien den inwoner van Bikeat-Aven, en dien, die den scepter houdt, uit Beth-Eden; en het volk van Syrië zal gevangelijk weggevoerd worden naar Kir, zegt de HEERE.
- 6 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Gaza, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk* gevangelijk hebben weggevoerd met een volkomen wegvoering, om aan Edom over te leveren.
- 7 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Gaza, dat zal haar paleizen verteren.
- 8 En Ik zal den inwoner uitroeien uit Asdod, en dien, die den scepter houdt, uit Askelon; en Ik zal Mijn hand wenden tegen Ekron, en het overblijfsel der Filistijnen zal vergaan, zegt de Heere HEERE.
- 9 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Tyrus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk* met een volkomen wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond der broederen.
- 10 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Tyrus, dat zal haar paleizen verteren.
- 11 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Edom, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij zijn broederen met het zwaard heeft vervolgd, en zijn barmhartigheden verdorven; en dat zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en hij zijn verbolgenheid altoos behoudt.
- 12 Daarom zal Ik een vuur zenden in Theman, dat zal de paleizen van Bozra verteren.
- 13 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen der kinderen

Ammons, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de *zwangere* vrouwen van Gilead hebben opengesneden, om hun landpale te verwijderen.

- 14 Daarom zal Ik een vuur aansteken in den muur van Rabba, dat zal haar paleizen verteren; met een gejuich ten dage des strijds, met een onweder ten dage des wervelwinds.
- 15 En hunlieder koning zal gaan in gevangenis, hij en zijn vorsten te zamen, zegt de HEERE.

De profeet Amos ("lastdrager") werd door de HEERE naar Beth-El gestuurd. **Zie zijlijn 1** Dat lag in één van de steden van het tienstammen-rijk, want Amos was weliswaar uit de twee stammen, maar had een bediening onder de tien stammen. Aldaar moest hij oordelen over Israël aankondigen, want God doet niets zonder dat Hij het van tevoren aankondigt. Daarna werd Amos het land uitgestuurd en werd van hem niks meer vernomen. Zijn woorden worden veel later aangehaald, in een heel fundamenteel Schriftgedeelte in het Nieuwe Testament, namelijk in Handelingen 15. Dan gaat het om woorden uit het laatste deel van het laatste hoofdstuk, waar niet meer over oordelen gesproken wordt, maar waar, populair gezegd, de komst van de Messias beloofd wordt. God maakt zich bekend en vertelt wat Hij doet en ook welke plaats wij eventueel daarin innemen. In de loop van de geschiedenis laat God bij gelegenheid het een en ander van zich horen. En dat gebeurt ook hier via het werk van Amos, die voor de gelegenheid letterlijk van "achter de ossen" gehaald wordt en weggezonden wordt naar het noorden om daar het een en ander te doen.

De eerste zes hoofdstukken van Amos houden zich bezig met letterlijke tekst, dat wil zeggen: "Alzo zegt de HEERE". De profeet functioneert als de mond van Jehovah. Dat is de gangbare betekenis voor "profeet". Hij is de spreker en functioneert als mond. Hij is niet de oorsprong van de woorden, hij is de boodschapper daarvan. Net zo goed als onze mond nooit de oorsprong is van onze woorden, het komt ergens anders vandaan. Wat Amos gesproken heeft, ging niet uitsluitend over Israël, maar hij heeft die woorden wel tot Israël gesproken. Aanvankelijk gaan deze profetieën zelfs helemaal niet over Israël. In het begin gaat het over Damascus, Gaza, Tyrus (Phoenicië, Libanon in onze dagen), Edom, Amon en Moab. Dat zijn zo ongeveer de buurvolken van Israël. Er wordt oordeel over hen aangekondigd. Dan denk je, het gaat goed met Israël, want die lastige en vijandelijke buurvolken zullen er van lusten. Maar daarna gaat het rechtstreeks door met Juda, de twee stammen en daarna met oordeel over Israël, de tien stammen, ook wel het "Noordelijke rijk" genoemd.

* Tenzij anders vermeld, komen de aangehaalde Bijbelteksten uit de Statenvertaling.

Zijlijn 1

Dat was in de dagen van Uzziä, (± 780 B.C.) koning van Juda in het tweestammen-rijk. In die dagen was Jerobeam, de zoon van Joas, (2 Koningen 14 : 23) koning van Israël, het tienstammen-rijk.

Zijlijn 2

“Amos” wordt vertaald met “belast”, een “lastdrager”. Vaak heet het bij de profetieën “de last van ...” Dat wil zeggen: de opdracht, de verantwoordelijkheid die een profeet heeft. Profeten worden algemeen beschouwd als lastdragers en Amos heet zelfs zo.

Het woord “veeherder” wordt elders in de Bijbel gebruikt ter aanduiding van een koning. Hoe groot Amos was als veeherder, veehouder of veehandelaar, weten wij niet. Maar het idee is dat de man bekend was in Israël. Door het Bijbelboek heen wordt gesuggereerd dat de man zijn weg wist in het land.

“Thekoa”, dat in het zuiden van Judea ligt en door Rehabeam gebouwd werd, (2 Kronieken 11) vertaal ik met “trompet”, maar het kan ook een “bazuin” zijn. Als werkwoord betekent het “slaan”, en dat is de goede vertaling, want “slaan” betekent “geluid voortbrengen”. Denk maar aan de vink en “vinkenslag”. Vinken werden gekweekt om hun zang, om hun “slag”.

Thekoa behoort nu tot de woestijn, maar dat schijnt in die dagen niet geweest te zijn. In hoofdstuk 7 : 14 wordt immers over runderen gesproken en die leven niet in de woestijn.

De dagen van Jerobeam (de tweede) over Israël, vormen historisch gezien het hoogtepunt uit de Bijbelse geschiedenis van de tien stammen. Dat was de tijd van de grootste bloei van het rijk. Mede omdat het met de buurvölkeren in die dagen niet al te best ging. Dat had te maken met de langzame opkomst van Assur, die enige volkeren aan zich onderwierp, zodat die volkeren niet langer een bedreiging vormden voor Israël. Israël, de tien stammen, kon zich ontwikkelen, macht uitbreiden, grenzen verleggen, ook letterlijk. Het was een tijd van welvaart en dat is precies de aanleiding voor deze profetieën, die een oordeel aankondigen over een volk dat niet in de Heer geïnteresseerd is, maar vertrouwt op eigen kracht, rijkdom en cultuur. Daarom kondigt de HEERE via Amos het oordeel aan, dat zo’n zestig jaar later uitgevoerd zou worden toen Israël officieel in Assyrische ballingschap weggevoerd werd, na de verovering van Samaria, de hoofdstad van de tien stammen. Op mijn kalender is dat 722 vóór onze jaartelling.

Als dezelfde omstandigheden zich weer voordoen, dan worden dezelfde profetieën weer van kracht. Want God is Dezelfde en handelt wat dat betreft ook altijd hetzelfde. Mijn grootvader zei dit in verband met de wederoprichting in 1948 van de Joodse staat. Er ontstond een zelfstandige Joodse staat in het Beloofde Land, in Palestina, maar dat was wel een staat in ongelof. En dus worden al die profetieën weer van kracht, die een definitieve ondergang van de ongelovige Joodse staat in het Beloofde Land aankondigen. Dezelfde omstandigheden als in de dagen van Jeremia, brengen automatisch de profetieën van Jeremia weer van toepassing en dat betekent dus dat de Joodse staat vernietigd zal worden. De vernietiging van een ongelovige Joodse staat, die de Messias - de HEERE - in het algemeen verwerpt, is al twee keer gebeurd. (587 B.C. en in 70 A.D.) De derde keer komt er ook aan.

Amos 1 : 1 Zie zijlijn 2

- 1 De woorden van Amos, die onder de veeherderen was van Thekoa, dewelke hij gezien heeft over Israël, **in de dagen van Uzzia, koning van Juda**, en in de dagen van Jerobeam, zoon van Joas, koning van Israël; **twee jaren voor de aardbeving**.

“Twee jaren voor de aardbeving” is bij één gelegenheid, namelijk de feesten die ingesteld waren in het tienstammen-rijk en die gevierd zouden worden in Beth-El, dat men na de splitsing van de twaalf stammen Israëls, samen met Dan, tot heilige plaats gepromoveerd had. De aardbeving uit die dagen komt nog een keer voor in de Bijbel. Namelijk in de profetie van Zacharia hoofdstuk 14, die op deze wijze in verband wordt gebracht met de profetie in Amos 1.

Zacharia 14 : 5

- 5 Dan zult gijlieden vlieden *door* de vallei Mijner bergen (want deze vallei der bergen zal reiken tot Azal), en gij zult vlieden, gelijk als gij vloodt voor de aardbeving **in de dagen van Uzzia, den koning van Juda**; dan zal de HEERE, mijn God, komen, *en* al de heiligen met U, o HEERE!

Dit zou toch een redelijk bekende profetie moeten zijn, want dit is die beroemde profetie waarbij gezegd wordt dat, als de Messias komt, dan komt Hij op de Olijfberg. (Vers 4) Dat is eigenlijk de enige Schriftplaats waar het staat. In Zacharia 14 : 1 wordt gezegd dat ooit een keer die dag zal komen: “Ziet, de dag komt den HEERE”. Dan zal er wraak gedaan worden. Er staat: “... dat uw roof zal uitgedeeld worden in het midden van u ...” Hier wordt aangekondigd dat de stad Jeruzalem ingenomen zal worden, maar dat er niettemin een overblijfsel zal zijn, zegt het eind van vers 2. Dat overblijfsel zal de stad uit vluchten, zodat er dan alleen nog vijandelijke legers zijn. Daarna wordt gezegd dat de situatie wordt omgekeerd. Vers 3: “En de HEERE zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die heidenen, gelijk ten dage als Hij gestreden heeft, ten dage des strijds.” (Zie ook Ezechiël 39 over Gog en Magog en Joël 2) De Heer zal dan dus ook niet strijden om het volk te redden uit de handen van die heidenen, maar om het land te redden. Het volk is dan óf dood óf gevlucht.

Zacharia 14 : 4

- 4 En Zijn voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten; **en de Olijfberg zal in tweeën gespleten worden** naar het oosten, en naar het westen, *zodat* er een zeer grote vallei zal zijn; en de ene helft des bergs zal wijken naar het noorden, en de helft deszelven naar het zuiden.

Eén vers eerder in Zacharia staat dat de Olijfberg in tweeën gespleten zal worden. Dat heet een “aardbeving”. Er is dus een bepaalde verwantschap tussen de profetie in Zacharia 14 en die van Amos. De oordelen waarover gesproken wordt in Amos hebben al een soort van vervulling gehad, maar het neemt niet weg dat ze uiteindelijk vervuld zullen worden, maar dan voor de volle 100%, in de dagen van de wederkomst van Christus. Het is dus wel degelijk profetie. Uiteraard niet geschreven ná de gebeurtenissen, want die hebben op het moment van schrijven nog niet eens plaats gehad. Zowel Zacharia als Amos beschouwen de vlucht uit Jeruzalem in de dagen van de aardbeving als uitbeelding van hoe men in de toekomst uit Jeruzalem zal

vluchten tijdens een aardbeving. Dat is precies wat gebeuren zal, wanneer vervuld wordt wat Handelingen 1 zegt: "Deze Jezus, Die van u opgenomen is in den hemel, zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien heenvaren." (Handelingen 1 : 12) Op die dag is er een aardbeving en scheurt ook daadwerkelijk de Olijfberg en wordt van Jeruzalem "geen steen op de andere gelaten" (Mattheüs 24 : 2) Het is de uiteindelijke verwoesting van Jeruzalem en van de tegenwoordige Joodse staat. De HEERE heeft aangekondigd dat Hij het zal doen.

Deze profetieën moeten in ieder geval nog definitief vervuld worden. Ik verwacht pas dat het gebeurt in de dagen van Christus' wederkomst. Toen zei iemand: "Maar dat kan helemaal niet, want er zijn geen Filistijnen". Maar aangezien het niet om afstamming gaat, maar om erfrecht, zijn ze er wel degelijk nu. Palestijnen claimen de Filistijnen te zijn. Ze gedragen zich als soldaten, gewoon in dezelfde gebieden. Ze dragen volstrekt dezelfde naam, die vererfd is geworden in de geschiedenis, dat kan niet missen. Dus naar Bijbelse maatstaven zijn zij ook daadwerkelijk de Filistijnen. Ook de Joodse staat is aanwezig. En dat niet alleen, want heel wat andere landen in de omgeving van Israël, die in de loop der eeuwen niet bestaan hebben, zijn er ook weer. De meeste sinds de Eerste Wereldoorlog en een ander deel sinds de Tweede Wereldoorlog. Die landen, met dezelfde namen, staan allemaal weer op de kaart. Ze zijn terug van weg geweest. De aan het begin van onze bedeling afgebroken "schaakpartij" wordt binnenkort weer voortgezet. Inmiddels staan de stukken zo ongeveer weer op het bord. Daarna gaat het alsnog verder en weten we hoe het afloopt, het wordt geen remise...

Boven hoofdstuk 1 staat in mijn Bijbel: "Bedreiging tegen verschillende volken". Dat zijn de volkeren rondom de grenzen van Israël. De buurvölkeren dus en voor een deel ook zelfs broedervölkeren. Want dat geldt dan toch in elk geval voor Moab en Amon en voor Edom. Vanaf vers 2 van Amos 1 krijgen we ineens van doen met, zij het dan zeer kort, enige profetieën over die buurvölkeren van Israël. Syrië, in het noorden, Libanon, met als hoofdstad Tyrus. Daarna profetieën over Edom en vervolgens over Ammon en Moab. Ik denk dat het oordeel Gods, dat in de toekomst over geheel Israël (met name de tien stammen) zal komen, meteen een uitwerking heeft op de buurvölkeren. Die zijn er allemaal weer in onze dagen en dat vergemakkelijk het dat we ons kunnen voorstellen dat deze profetieën in de toekomst een definitieve vervulling zullen krijgen. Dat lag in voorgaande eeuwen toch wat minder voor de hand.

De Palestijnen, de Filistijnen staan dus ook inmiddels weer op de kaart. Het enige waar het nog aan ontbreekt is een Griekenland zoals de Bijbel erover spreekt. De term is namelijk niet de aanduiding van het land dat wij "Griekenland" noemen, maar van [het Griekse Rijk van Alexander de Grote](#). Zo'n rijk komt er ongetwijfeld ook weer aan, zoals blijkt uit andere profetieën.

De enige die ik nog niet genoemd heb, als buurvolk van Israël, is Egypte. Er zijn nogal wat profetieën in de Bijbel over Egypte, die alsnog vervuld moeten worden. We komen ze onderweg misschien nog wel tegen.

Zijlijn 3

Het schijnt dat [Bikeat-Aven](#) hetzelfde is als wat men gewoonlijk aanduidt als Baalbek. Ook wel als Heliopolis, maar Heliopolis is een term die men gebruikt voor Egypte. Het is een stad die gewijd is aan de zon, de zonnegod. Baalbek in Syrië is een ruïne in onze dagen, maar wel een heel beroemde.

Amos 1 : 2

2 En hij zeide: **De HEERE zal brullen uit Sion, en Zijn stem verheffen uit Jeruzalem;** en de woningen der herderen zullen treuren, en de hoogte van Karmel zal verdorren.

Diezelfde uitdrukking vinden we een paar verzen eerder, namelijk in:

Joël 3 : 16

16 En de **HEERE zal uit Sion brullen, en uit Jeruzalem Zijn stem geven**, dat hemel en aarde beven zullen; maar de HEERE zal de Toevlucht Zijns volks, en de Sterkte der kinderen Israëls zijn.

In Joël 3 staat er meteen achter "*dat hemel en aarde beven zullen*". Het zijn dezelfde dingen die weer genoemd worden. In Joël in het bijzonder gaat het over het aanbreken van de "Dag des HEEREN". Een term die menigmaal genoemd wordt. In Amos komt de term voor in hoofdstuk 5 : 18, 20, waar die "Dag des HEEREN" letterlijk genoemd wordt als de tijd van het oordeel des HEEREN. Primair over Israël, maar daarna over alle volkeren, over heel de aarde. Hoewel hier in Amos 1 die uitdrukking niet meteen genoemd wordt, worden we er toch bij bepaald via de uitdrukking "*De HEERE zal brullen uit Sion en zijn stem verheffen uit Jeruzalem*". Die "Dag des HEEREN" breekt aan direct na "de 70-ste week van Daniël". Die zal eindigen met de verwoesting van de Joodse staat. ([Zie studie "De 70-ste jaarweek"](#))

Wij kunnen op onze vingers uitrekenen dat het niet alleen de Joodse staat zal treffen. Het een en ander loopt toch uit op een natuurramp. Namelijk een grote aardbeving, nog groter dan in de dagen van Uzzia, die de verwoesting van Jeruzalem tot gevolg heeft. Het heeft bovendien tot gevolg dat er geen leven in het land overblijft. Dan begrijp je dat zo'n ramp niet alleen Israël treft, maar ook het noorden van Libanon, Syrië in het oosten en dan zakken we af naar het zuiden. Dan komen we terecht Ammon en dan nog verder naar het zuiden Moab en dan nog verder naar het zuiden Edom. En dan draaien we zo onder Israël door en kom je vanzelf weer terug in de Gazastrook en ben je bij de Palestijnen. Dan heb je precies al die volkeren gehad die hier in hoofdstuk 1 van Amos even kort genoemd worden. De enige die niet genoemd wordt is Egypte, maar Egypte komt ook aan de beurt in dat verband. Dat blijkt uit sommige profetieën die dit land met name noemen en die ook een rechtstreeks verband leggen tussen de gebeurtenissen aan het einde van de 70-ste week van Daniël en de oordelen die deze landen zullen treffen.

De Heer zal inderdaad brullen als een leeuw. Uit Sion en dan weet u meteen Wie het is, dat is "de Leeuw uit de stam van Juda". Het is niet voor niets dat die term in het Nieuwe Testament alsnog gebruikt wordt. (Openbaring 5 : 5) Hij zal zijn stem verheffen vanuit Jeruzalem, van daaruit zal Hij spreken en van daaruit zal Hij een oordeel brengen over de overige volken. Maar die volken, die landen die daar precies omheen liggen, komen meteen aan de beurt. Andere profetieën zeggen namelijk dat, als de Heer definitief Zijn opwachting maakt in Jeruzalem, met een gelovig overblijfsel vanuit Petra, en in het gebied van Edom Moab en Ammon komt via de Koninklijke weg (Kings Highway), dan wordt bij een oordeel gebracht over die volken. Dat wil zeggen die worden aan de Koning onderworpen bij die gelegenheid.

Dan zullen de koningen, hier worden ze "*herderen*" genoemd, treuren. Dat is de aanduiding van die koninkrijken. In het geval van "*De hoogte van karmel zal verdorren*", staat "karmel" altijd voor welvaart, voor vruchtbaarheid. "Karmel" komt van "Kerem" en dat betekent "een vruchtbare plaats". Daar zal het slecht mee gaan.

Amos 1 : 3-5

- 3 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Damascus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Gilead met ijzeren dorswagens hebben gedorst.
- 4 Daarom zal Ik een vuur in het huis van Hazaël zenden, dat zal de paleizen van Benhadad verteren.
- 5 En Ik zal den grendel van Damascus verbreken, en zal uitroeien den inwoner van Bikeat-Aven, ^{Zie zijlijn 3} en dien, die den scepter houdt, uit Beth-Eden; en het volk van Syrië zal gevankelijk weggevoerd worden naar Kir, zegt de HEERE.

Het is bijna een cryptogram, als je het zo leest, maar het valt wel mee. Dat komt omdat wij de geschiedenis niet kennen, en voor zover we die wel kennen, is die ontleend aan een enkele Schriftplaats. Dat maakt het enigszins lastig. Het is hoogstaand taalgebruik, taal op niveau en dat vinden wij lastig, omdat we het dan niet begrijpen, dat is ook al heel lang zo. We moeten er maar even moeite voor doen om te begrijpen wat er staat. De eerste is het moeilijkste, die van "*om drie overtredingen van Damascus en om vier*". Daarna went het wel, want in vers 6 staat "*om drie overtredingen van Gaza en om vier*". En in vers 9 "*om drie overtredingen van Tyrus en om vier*". En in vers 11 "*om drie overtredingen van Edom en om vier*". En in vers 13 "*om drie overtredingen van de kinderen Ammons en om vier*". Hoezo "om drie" en "om vier"? Uiteindelijk is dat heel gemakkelijk. Het is namelijk een

zegswijze. Als er twee of drie zijn, dat komt nog veel vaker voor in de Bijbel, dan gaat het over weinig. Dan zijn het er een paar. Niet veel en het doet er niet toe hoeveel. Het is Hebreeuws idioom, maar in het Nieuwe Testament kom je het ook nog tegen in zo'n uitdrukking als "waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam". (Mattheüs 18 : 20) Men zou zo'n uitdrukking niet letterlijk nemen. Het gaat om een paar, om een minderheid. Impliciterend dat degenen die in Zijn Naam vergaderen, per definitie een minderheid zijn. Eén van de woorden voor minderheid is "overblijfsel".

Bij "drie of vier" ben je een stapje verder. Dan is het niet weinig, maar dan is het veel. Is drie of vier dan veel? Niet echt, maar drie of vier heeft nou eenmaal de betekenis van veel. Het aantal is groot genoeg om het de moeite waard te maken en daarom komt het oordeel er over. Waar de uitdrukking precies vandaan komt, wat de achtergrond daarvan is, dat weet ik niet. Wel weet ik dat "vier" altijd de betekenis heeft van veel. In de zin van een maximum. Zeker in deze stoffelijke wereld. Vier heeft altijd de betekenis van "alle kanten op", "in alle richtingen". In het Nederlands zeggen we "een paar is twee", maar dat is ook lang niet altijd het geval. Maar het is niet veel meer dan dat.

Drie of vier in dit verband wil zeggen dat er nogal wat mis is gegaan. In de praktijk wordt eigenlijk maar één overtreding genoemd, maar de uitdrukking "drie of vier" wil zeggen dat het bij die ene overtreding niet gebleven is. Misschien in het verleden al niet, maar wellicht ook in de toekomst niet. In de toekomst zouden er nog wat van dit soort overtredingen zijn. Met het noemen van dat aantal, drie of vier, kom je vanzelf terecht bij een eventuele toekomstige toepassing of vervulling van deze profetieën.

Het gaat erom dat er een oordeel komt over heel Syrië. Hetzelfde geldt voor een aangekondigd oordeel over Jeruzalem; dat geldt meteen voor het hele land. De koning van Assyrië voerde, ten tijde van koning Achaz over Juda, de Syriërs af uit het land. (2 Koningen 16) Deze profetie uit Amos is in het verleden vervuld geworden. Ik acht het toch redelijk voor de hand liggend dat in de toekomst deze profetie alsnog een toepassing zal hebben, namelijk dat er van Godswege in het algemeen een oordeel over Syrië gebracht zal worden. Of dat op zekere hoogte nog letterlijk zal gebeuren, weet ik niet, maar ik geloof dat al deze profetieën hier op een of andere wijze een vervulling zullen hebben in de "Dag des HEEREN". In de dagen dus van de wederkomst van Christus. Deze profetieën zullen zich herhalen. Onder dezelfde omstandigheden worden dezelfde profetieën weer van kracht.

Amos 1 : 6-10

- 6 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Gaza, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk* gevankelijk hebben weggevoerd met een volkomen wegvoering, om aan Edom over te leveren.
- 7 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Gaza, dat zal haar paleizen verteren.
- 8 En Ik zal den inwoner uitroeien uit Asdod, en dien, die den scepter houdt, uit Askelon; en Ik zal Mijn hand wenden tegen Ekron, en het overblijfsel der Filistijnen zal vergaan, zegt de Heere HEERE.
- 9 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Tyrus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk* met een volkomen wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond der broederen.
- 10 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Tyrus, dat zal haar paleizen verteren.

Vanaf vers 6 wordt het veel algemener. Daar zijn we terecht bij Gaza, waarvan in totaal vier van de vijf Filistijnse steden genoemd worden. Gaza, Asdod, Asklon, Ekron. **Zie zijlijn 4** "Gad" staat er niet bij.

"*Het overblijfsel der Filistijnen zal vergaan, zegt de Heere HEERE*". In het verleden is dat gebeurd en nadat we eeuwenlang niks meer gehoord hebben over de Filistijnen, zal datzelfde weer gaan gebeuren. De Filistijnen hebben zichzelf namelijk weer opnieuw "opgericht". Ze staan weer op de kaart, naar Bijbelse maatstaven. Zij noemen zich zo en wonen op dezelfde plaatsen. Bovendien gedragen ze zich ook nog precies eender. Waar sprake is van een volk, dat zich ook "volk" noemt, en in diezelfde gebieden woont, met dezelfde namen, zijn ze gewoon de erfgenamen van dat oude volk en bevinden zich in die positie en brengen daarmee hetzelfde oordeel over zich. Ook de mensen die de staat Israël hebben opgericht en daarin wonen, bevinden zich letterlijk in de positie van Juda, in Judea. En dat betekent dat de vloek die op dat volk en op het land rust, op hen rust. Wie zij ook zijn, dat doet er niet toe. Daarom is het nogal gevaarlijk om dat land te claimen, want het is een land dat zijn bewoners "opeet". (Ezechiël 36 : 13) Het gaat hierbij enkel over erfrecht. Dat erfrecht in hoge mate bepaald wordt door afstamming, mag dan zo wezen, dat is ook de natuurlijke gang van zaken, maar het is ondergeschikt.

Zo heb je dus in onze dagen weer Filistijnen. Die laden daarmee echter de schuld op zich van dat oude volk van de Filistijnen, net zo goed als

Zijlijn 4

Deze plaatsen die hier genoemd worden, zijn tot vandaag terug te vinden. Sommige niet als steden, maar soms alleen als buitenwijken. Maar niettemin, ze zijn er weer.

een Joodse staat in onze dagen de schuld op zich laat van de oude ongelovige Joodse staat, die de Heer niet alleen kruisigde, maar die Hem daarna verwierp. Wat de kruisiging betreft zeg ik voor alle duidelijkheid dat de Bijbel leert dat hun dat vergeven is. Het punt is dat men daarna niet tot geloof in de Opgewekte wilde komen. Daarom kwam er een oordeel over de Joodse staat. Als de huidige Joodse staat ook niet gelooft in de Opgewekte Christus, in de Here Jezus als de Messias, dan komt er dus weer net zo'n oordeel over hen. Dan worden ook dezelfde profetieën weer van kracht en wordt Jeruzalem verwoest en "zal geen steen op steen gelaten worden". (Markus 13 : 2) Zo werkt dat. Het is een vast beginsel.

Van het oordeel dat over de Filistijnen zou komen, wordt gezegd dat het is naar aanleiding van dat zij Israël, althans een deel daarvan, hebben uitgeleverd in de hand van Edom.

2 Kronieken 21 : 16, 17

16 Zo verwekte de HEERE tegen Joram den geest der Filistijnen en der Arabieren, die aan de zijde der Moren zijn.

17 Die togen op in Juda, en braken daarin, en voerden alle have weg, die in het huis des konings gevonden werd, zelfs ook zijn kinderen, en zijn vrouwen; zodat hem geen zoon overgelaten werd, dan Joahaz, de kleinste zijner zonen.

Dit is dus de reden waarom deze profetie over de Filistijnen komt in Amos 1. Je kunt er tegen inbrengen dat wij toch zojuist gelezen hebben dat de HEERE Zelf de geest der Filistijnen en Arabieren verwekte tegen Joram. Dat is ook inderdaad zo, maar wij weten alleen niet hoe dat gebeurt van Gods kant. Dit verschijnsel komt wel vaker voor in de Bijbel, maar het neemt niettemin de verantwoordelijkheid van deze volkeren niet weg, zodat het op zijn minst een tweeledig verhaal is. De Heer "verwekte de geest der Filistijnen", maar aan de andere kant was dat ook weer niet al te moeilijk. Dat wil zeggen, de Filistijnen deden dat maar al te graag. De Heer gebruikt soms de vijanden van Israël om een oordeel over Israël te brengen, maar niettemin komt er daarna een oordeel over die vijanden van Israël. In de Bijbel lezen wij over een oordeel over de Filistijnen in de dagen van de wederkomst van Christus. We hadden daarom de afgelopen honderden jaren altijd al moeten weten dat er niet alleen weer een ongelovige Joodse staat zou zijn, maar ook weer een Filistijns volk, dan wel Palestijns volk, want ze worden in een profetisch Woord genoemd. Er zijn nogal wat profetieën dienaangaande, maar die van Zacharia 9 is wel heel duidelijk. Daar staat boven "Kastijding van verschillende volkeren".

Zacharia 9 : 1-6

- 1 De last van het woord des HEEREN over het land Chadrach en Damascus, deszelfs rust; want de HEERE heeft een oog *over* den mens, gelijk *over* al de stammen Israëls.
- 2 En ook zal Hij Hamath met dezelve bepalen; Tyrus en Sidon, hoewel zij zeer wijs is;
- 3 En Tyrus zich sterkten gebouwd heeft, en zilver verzameld heeft als stof, en fijn goud als slijk der straten;
- 4 Ziet, de Heere zal haar uit het bezit stoten, en Hij zal haar vesting in de zee verslaan; en zij zal met vuur verteerd worden.
- 5 Askelon zal het zien, en zal vrezen; desgelijks Gaza, en zal grote smart hebben, mitsgaders Ekron, dewijl hetgeen, waar zij op zagen, *hen* heeft te schande gemaakt; en de koning van Gaza zal vergaan, en Askelon zal niet bewoond worden.
- 6 En de bastaard zal te Asdod wonen, en Ik zal den hoogmoed der Filistijnen uitroeien.

"Dezelve bepalen", in vers 2, betekent "beperken" en "tot de orde roepen". Vers 1 spreekt over Syrië, vers 2 over [Tyrus \(ligt op een eiland, dan wel schiereiland in de zee\)](#) en Sidon, zeg maar, Libanon, Phoenicië. Dan een sprong naar het zuiden. Met Askelon ben je bij de steden van de Filistijnen. "Ik (de HEERE) zal de hoogmoed der Filistijnen uitroeien", besluit vers 6. Vers 7 gaat daar ook over. Vers 8, vers 9 spreken over de wederkomst van Christus in zijn eerste komst: "Verheug u zeer, gij dochter Sions! juich, gij dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland; arm, en rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong der ezellen." Hiervan weten we zeker dat [het vervuld werd bij de intocht in Jeruzalem](#), en toch is dat niet zo. Dat wil zeggen, het werd wel vervuld, maar niet voltooid, dat is een zaak voor in de toekomst. Het is daarmee wel degelijk een uitspraak over de wederkomst van Christus. En dan geldt ook wat hiervoor stond, maar ook wat hierna staat, namelijk:

Zacharia 9 : 10, 11

- 10 En Ik zal de wagens uit Efraïm uitroeien, en de paarden uit Jeruzalem; ook zal de strijdboog uitgeroeid worden, en Hij zal den heidenen vrede spreken; en Zijn heerschappij zal zijn van zee tot aan zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.
- 11 U ook aangaande, *o Sion!* door het bloed uws verbonds, heb Ik uw gebondenen uit den kuil, daar geen water in is, uitgelaten.

Het is een kwestie van herleving van de staat Israël, ik bedoel dus niet een Joodse staat, maar een Israëlische staat. En dan zegt de HEERE:

Zacharia 9 : 13

13 Als Ik Mij Juda zal gespannen, *en* Ik Efraïm den boog zal gevuld hebben; en Ik uw kinderen, o Sion! zal verwekt hebben tegen uw kinderen, o Griekenland! en u gesteld zal hebben als het zwaard van een held.

De Heer maakt Zijn wapens klaar en die wapens zijn Efraïm en Juda, de tien en de twee stammen, alle twaalf stammen dus. Waar "o Griekenland" staat, staat "Javan". De naam voor het Griekse rijk, dat is niet Griekenland, zoals het op onze kaart staat, maar het Griekse Rijk van Alexander de Grote. In de eerste komst van Christus was dat er niet, maar in de wederkomst van Christus zal het er wel zijn. Hoe het dan zal heten weet ik niet, maar de Bijbel noemt het "Griekenland". Zo heet het ook in Daniël 8, waar we terecht zijn bij het Griekse Rijk van Alexander de Grote, maar waarin naadloos overgegaan wordt naar die figuur uit de eindtijd de antichrist, het beest, of de kleine hoorn, of de grote hoorn, dat maakt niet zoveel uit in de praktijk. Terwijl gesproken wordt over Alexander de Grote, merk je ineens dat er gesproken wordt over die figuur die in de toekomst nog komen moet. Dat laatste wereldrijk is dus niet een zogenaamd hersteld Romeins Rijk, maar een hersteld Grieks Rijk, dat van Alexander de Grote, de zoon van Philippus, koning van Macedonië.

Alexander de Grote was de erfgenaam van de troon van Macedonië, maar hij trok weg naar het oosten en keerde nooit terug. Hij trok de Bosporus over en veroverde het oosten, tot aan het gebergte van India. Toen keerde hij terug om zijn hoofdstad te herbouwen. Dat was Babel, maar dat is nou precies wat in de toekomst gebeuren zal bij het toekomstige Griekse Rijk. Dat is dat rijk daar in het Midden-Oosten. Een Arabisch rijk in de Arabische wereld, met Babel als hoofdstad. Alexander de Grote kwam echter plotseling aan zijn eind en zo zal het met die figuur uit de toekomst ook gaan. Dat wordt hetzelfde verhaal. Hier wordt dat oordeel aangekondigd, want een hersteld Israël zal de verklaarde tegenstander zijn van Javan, dat rijk van de antichrist zal er ook door ten onder gaan, dat staat hier dus ook.

Je vindt hier ook de Filistijnen, want die zullen in de toekomst nog wel degelijk een rol spelen. Een profetie tegen de Filistijnen vind je reeds in Jesaja 8 en 14. Die in hoofdstuk 8 gaat gepaard met de profetie over Damascus.

Jesaja 8 : 4

4 Want eer dat knechtje zal kunnen roepen: Mijn vader! of, mijn moeder! zal men den rijkdom van Damascus, en den buit van Samaria dragen voor het aangezicht van den koning van Assur.

Over diezelfde gebeurtenissen, waarbij Assyrië Damascus veroverde, hebben we al eerder gelezen. Damascus had de buit van Samaria, het tienstammen-rijk, immers ingepikt. Deze profetie zou binnen de dagen van Jesaja vervuld zijn. Daarnaast krijgt het ook een vervulling in de toekomst, net zoals dat bij andere profetieën het geval is.

Jesaja 14 : 28-32

- 28 In het jaar, toen de koning Achaz stierf, geschiedde deze last.
29 **Verheug u niet, gij gans Palestina!** dat de roede die u sloeg, gebroken is; want uit de wortel der slang zal een basilisk voortkomen, en haar vrucht zal een vurige vliegende draak zijn.
30 En de eerstgeborenen der armen zullen weiden, en de nooddruffigen zullen zeker nederliggen; uw wortel daarentegen zal Ik door den honger doden, en uw overblijfsel zal hij ombrengen.
31 **Huil, gij poort, schreeuw, gij stad! gij zijt gesmolten, gij gans Palestina!** want van het noorden komt een rook, en er is geen eenzame in zijn samenkomsten.
32 Wat zal men dan antwoorden den boden des volks? Dat de HEERE Sion gegrond heeft, opdat de bedrukten Zijns volks een toevlucht daarin hebben zouden.

"*Palestina*" is het land der Palestijnen, der Filistijnen. Het is niet Israël. Pas in de dagen van de Romeinen heeft men de naam "*Palestina*" van toepassing gebracht op heel het land Kanaän. Normaal is het wat wij noemen "de Gaza-strook". Dat is "Filistijna", "*Palestina*". Het voert te ver om het uitgebreid te bespreken nu, maar die "*vurige vliegende draak*" is gewoon Christus, de Seraf, de Vurige Slang. (Jesaja 6 : 6) Het gaat wel degelijk om een afstammeling van het koningshuis van David, die een oordeel zal brengen over de Filistijnen. Dat moet dus nog gebeuren. Het is duidelijk een Messiaanse profetie. Jeremia 47 profeteert over de Filistijnen, waarbij Tyrus en Sidon ook genoemd worden.

Jeremia 47 : 1-7

1 Het woord des HEEREN, dat tot den profeet Jeremia geschiedde, **tegen de Filistijnen**; eer dat Farao Gaza sloeg.

- 2 Zo zegt de HEERE: Ziet, wateren komen op van het noorden, en zullen worden tot een overlopende beek, en overlopen het land en de volheid van hetzelfde, de stad en die daarin wonen; en de mensen zullen schreeuwen, en al de inwoners des lands zullen huilen;
- 3 Vanwege het geluid van het geklater der hoeven zijner sterke paarden, vanwege het geraas zijner wagenen, en het bulderen zijner raderen; de vaders zien niet om naar de kinderen, vanwege de slappigheid der handen;
- 4 **Vanwege den dag, die er komt om alle Filistijnen te verstoren**, om Tyrus en Sidon allen overgeblevenen helper af te snijden; want de HEERE zal de Filistijnen, het overblijfsel des eilands van Kafthor, verstoren.
- 5 **Kaalheid is op Gaza gekomen**; Askelon is uitgeroeid, met het overblijfsel huns dals; hoe lang zult gij uzelf insnijdingen maken?
- 6 O wee, gij zwaard des HEEREN! Hoe lang zult gij niet stil houden? Vaar in uw schede, rust en wees stil!
- 7 Hoe zoudt gij stil houden? De HEERE heeft toch aan het zwaard bevel gegeven; tegen [Askelon](#) en tegen de zeehaven, aldaar heeft Hij het besteld.

In het Bijbelboek Ezechiël komen de Filistijnen weer aan de orde. In Ezechiël 25 vinden we eerst de profetie tegen de Ammonieten en vanaf vers 8 de profetie tegen de Moabieten. Daarna vanaf vers 12 over de Edomieten. Zo is hele gebied oostelijk van de Jordaan weer genoemd en gaat het naar het westen van de Jordaan, zuidelijk van Israël, naar de Filistijnen.

Ezechiël 25 : 15-17

- 15 Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat de Filistijnen door wraak gehandeld hebben, en van harte wraak geoefend hebben door plundering, om te vernielen *door* een eeuwige vijandschap;
- 16 Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik strek Mijn hand uit tegen de Filistijnen, en zal de Cherethieten uitroeien, en het overblijfsel van de zeehaven verdoen.
- 17 En Ik zal grote wraak met grimmige straffingen onder hen doen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn wraak aan hen gedaan zal hebben.

Er zijn nog enige volken met drie, dan wel vier, overtredingen waar oordelen over worden aangekondigd. Vanaf vers 9 zijn wij terecht bij

Tyrus, omdat "zij Mijn volk met een volkomen wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond der broederen." Tyrus had een verbond met de tien stammen van Israël. Eerst met David en daarna met Salomo. Koning Hiram was dat, die ook bijdroeg aan de tempelbouw. Maar Tyrus heeft zich kwalijk gedragen ten opzichte van Israël en daarom zegt de Heer "zal ik een vuur zenden in de muur van Tyrus, dat zal haar paleizen verteren".

Amos 1 : 11, 12

- 11 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Edom, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij zijn broederen met het zwaard heeft vervolgd, en zijn barmhartigheden verdorven; en dat zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en hij zijn verbolgenheid altoos behoudt.
- 12 Daarom zal Ik een vuur zenden in Theman, dat zal de paleizen van Bozra verteren.

Edom, dat zijn de afstammelingen van Ezau, het broedervolk en daarom heet het "zijn broederen", als Israël bedoeld wordt. Deze tekst impliceert dat [Edom zich de eeuwen door vijandig gedragen heeft tegen Israël en dat blijft ook zo](#), tot het eind aan toe. Bozra is de naam van de hoofdstad van Edom, dat is [Petra](#), van oudsher. Er zou een oordeel over komen. Er wordt verder niks meer bij vermeld, geen specifieke gebeurtenis, want het is een algemene samenvatting van wat er altijd gebeurd is en daarna ook nog gebeuren zou, want vooral na de dagen van Amos kent Edom nogal wat zwarte bladzijden in de geschiedenis, waarop in andere profetieën wordt teruggekomen.

Amos 1 : 13-15

- 13 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen der kinderen Ammons, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de *zwangere* vrouwen van Gilead hebben opengesneden, om hun landpale te verwijderen.
- 14 Daarom zal Ik een vuur aansteken in den muur van Rabba, dat zal haar paleizen verteren; met een gejuich ten dage des strijds, met een onweder ten dage des wervelwinds.
- 15 En hunlieder koning zal gaan in gevangenis, hij en zijn vorsten te zamen, zegt de HEERE.

"Ammon" kennen wij als "Amman", de hoofdstad van Jordanië. Het is nog een herinnering aan de naam "Amon". Het is "Rabba" in vers 14. "Ten dage des strijds" en "ten dage des wervelwinds" is, wat mij betreft, de "Dag des HEEREN" uit hoofdstuk 5.

2. Amos 2

Amos 2 : 1-16

- 1 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Moab, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij de beenderen des konings van Edom tot kalk verbrand heeft.
- 2 Daarom zal Ik een vuur in Moab zenden, dat zal de paleizen van Kerioth verteren; en Moab zal sterven met groot gedruis, met gejuich, met geluid der bazuin.
- 3 En Ik zal den rechter uit het midden van haar uitroeien; en al haar vorsten zal Ik met hem doden, zegt de HEERE.
- 4 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Juda, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de wet des HEEREN verworpen, en Zijn inzettingen niet bewaard hebben; en hun leugenen hen verleid hebben, die hun vaders hebben nagewandeld.
- 5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren.
- 6 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Israël, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij den rechtvaardige voor geld verkopen, en den nooddruftige om een paar schoenen.
- 7 Die er naar hijgen, dat het stof der aarde op het hoofd der armen zij, en den weg der zachtmoedigen verkeren; en de man en zijn vader gaan tot een jonge dochter om Mijn heiligen Naam te ontheiligen.
- 8 En zij leggen zich neder bij elk altaar op de verpande klederen, en drinken den wijn der geboeten *in* het huis van hun goden.
- 9 Ik daarentegen heb den Amoriet voor hunlieder aangezicht verdelgd, wiens hoogte was als de hoogte der cederen, en hij was sterk als de eiken; maar Ik heb zijn vrucht van boven, en zijn wortelen van onderen verdelgd.
- 10 Ook heb Ik ulieden uit Egypteland opgevoerd; en Ik heb u veertig jaren in de woestijn geleid, opdat gij het land van den Amoriet erfelijk bezat.
- 11 En Ik heb *sommigen* uit uw zonen tot profeten verwekt, en uit uw jongelingen tot Nazireën; is dit niet alzo, gij kinderen Israëls? spreekt de HEERE.
- 12 Maar gijlieden hebt aan de Nazireën wijn te drinken gegeven, en gij hebt den profeten geboden, zeggende: Gij zult niet profeteren.

- 13 Ziet, Ik zal uw plaatsen drukken, gelijk als een wagen drukt, die vol garven is.
- 14 Zodat de snelle niet zal ontvlieden, en de sterke zijn kracht niet verkloeken, en een held zal zijn ziel niet bevrijden.
- 15 En die den boog handelt, zal niet bestaan, en die licht is op zijn voeten, zal zich niet bevrijden; ook zal, die te paard rijdt, zijn ziel niet bevrijden.
- 16 En de kloekhartigste onder de helden zal te dien dage naakt heenvlieden, spreekt de HEERE.

Voordat Israël zelf aan de beurt komt, gaat het om Moab. Dat ligt tussen Amon en Edom in, oostelijk van de Dode Zee. Ruth, de vrouw van Boaz (uit de stam Juda), kwam uit Moab. Met "en Moab zal sterven met groot gedruis, met gejuich, met geluid der bazuin", kom je toch aardig terecht bij de wederkomst van Christus. Die profetieën handelen uiteindelijk daarover.

In hoofdstuk 2 krijgen we nog even iets over Moab en dat is even onduidelijk als de voorgaande profetieën, omdat het nooit helemaal zeker is waar het precies over gaat. **Zie zijlijn 5** Wat vermeld wordt, is slecht of zelfs helemaal niet terug te vinden. Wellicht zou dat moeten, want de algemene gedachte is immers dat deze profetieën gegeven worden naar aanleiding van betrekkelijk recente gebeurtenissen onder deze volkeren. Maar dat wil nog niet zeggen dat wij die geschiedenis kennen. Deze vervulling van deze profetie over Moab is ook niet terug te vinden in de geschiedenis. Het lijkt mij het meest waarschijnlijk, zoals dat met alle profetieën het geval is, dat ze een aanvankelijke vervulling gekregen hebben in het verleden, zodat wie wil altijd nog kan zeggen: het is allemaal al vervuld. Maar dat niettemin overeind blijft dat diezelfde profetieën alsnog een vervulling, en zelfs de definitieve, zullen hebben in de toekomst. Een vervulling in het verleden fungeert in de Bijbel als voorbeeld. Als illustratie van de uiteindelijke vervulling van precies dezelfde profetie. Een goed voorbeeld is de profetie over de verwoesting van Jeruzalem. Dat gebeurde in de dagen van Nebukadnezar, maar dat wil niet zeggen dat het daarna niet opnieuw zou gebeuren. Het is al een keer opnieuw gebeurd in de dagen van de Romeinen. Dat was in het jaar '70 A.D. Toen werd de stad Jeruzalem en de Joodse staat vernietigd, kort na de afsluiting van de nieuwtestamentische boeken. Dezelfde profetieën zullen alsnog vervuld worden in de dagen van de wederkomst van Christus.

Zijlijn 5

Hebben die feiten plaatsgevonden in de dagen van Amos? Of moeten ze nog plaatsvinden in de toekomst? Dat weet ik niet. We kunnen de historische vervulling niet aanwijzen, want wat staat er bij het oordeel dat over Moab, komt: "omdat hij de beenderen des konings van Edom tot kalk verbrand heeft". Wanneer moet dat dan gebeurd zijn? En hoe en waar? Je kunt het niet vinden. Wat je in het Oude Testament kunt vinden, is dat zulke dingen gebeurden, maar daar blijft het dan ook bij. En dat het de HEERE een gruwel is. Wat bij gelegenheid gebeurt, is dat er een lijk verbrand wordt. Soms wordt zelfs een graf opengemaakt en de beenderen verbrand. Zoiets zal er aan de hand geweest zijn, maar wanneer dat geweest moet zijn en onder welke omstandigheden, dat weten wij niet. Wat wij wel weten, ook uit de Mozaïsche wet, dat grafschennis misschien nog wel zwaarder wordt opgevat dan moord. Het idee is dat het graf verband houdt met de toekomst. Met het "hiernamaals", met opstanding of leven na de dood of in de dood. Bovendien kan iemand die overleden is niets terug doen en als men hem dan schent, wordt dat hoog opgenomen, ook door de Heer.

Amos 2 : 2

- 2 Daarom zal Ik een vuur in Moab zenden, dat zal de paleizen van Keriioth verteren; en Moab zal sterven met groot gedruis, met gejuich, met geluid der bazuin.

Vuur is oordeel en dat komt over Keriioth, een van de steden van Moab. Dat betekent dat Moab zal verdwijnen, maar dan wel met "groot gedruis, met gejuich, met geluid der bazuin". Vanwege die bazuin doet dit alles toch denken dat het hier over de dagen van de wederkomst van Christus gaat. De bazuin in de Bijbel kan van alles zijn, maar in ieder geval is het de aanduiding van het woord van de allergrootste Koning. Van de Messias, toch? Dus het lijkt mij dat dit van toepassing is op de dagen van de wederkomst van Christus.

Amos 2 : 3

- 3 En Ik zal den rechter uit het midden van haar uitroeien; en al haar vorsten zal Ik met hem doden, zegt de HEERE.

Er zijn allerlei speculaties over wat men daaronder verstaan moet hebben in de dagen van Amos, maar je hebt er niks aan. Waar het over gaat, is dat Moab geoordeeld zal worden. Met name de machthebbers daar. Degenen die mede verantwoordelijkheid dragen voor het land en voor het volk. Dat zijn de vorsten. Er was er altijd maar één koning, maar de andere leden van de familie, van de adel, worden vorsten genoemd.

Daarna krijgen we naadloos de volgende profetie. Je bent er voorbij voor je er erg in hebt, maar het gaat nou ineens echt over Israël. Want nadat alle bekende, van oudsher vijandelijke buurvolken, dan wel broedervolken, van Israël genoemd zijn, zijn we ineens terecht bij Juda, waaruit Amos zelf afkomstig was.

Amos 2 : 4, 5

- 4 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Juda, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de wet des HEEREN verwerpen, en Zijn inzettingen niet bewaard hebben; en hun leugenen hen verleid hebben, die hun vaders hebben nagewandeld.
- 5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren.

Dezelfde formulering "om drie overtredingen, en om vier" wordt weer gehanteerd. Maar nu komt het oordeel, zoals dat over de "paleizen

van Keriioth" zou komen, over Jeruzalem in Juda, de plaats van waaruit geregeerd wordt, uitgesproken. Dat is al een keer gebeurd na de dagen van Amos. Twee keer zelfs. Daar tussendoor, in de dagen van de Makkabeeën, is een paar keer iets van die aard gebeurd en het zal dus alsnog gebeuren in de toekomst, omdat zij de "wet des HEEREN verwerpen en zijn inzettingen niet bewaard hebben". Dat was in de dagen van Amos, een kleine 800 jaar vóór Christus en nu is het nog precies hetzelfde.

Let op hoe het er hier staat en laat vooral tot u doordringen dat hier de vloer aangeveegd wordt met de populaire gedachte dat het Joodse volk in de loop der eeuwen, vanaf de uittocht uit Egypte, altijd die wet des HEEREN op een of andere wijze onderhouden heeft. Als je iets leest over "Joodse traditie", dan krijg je altijd dat idee. Degenen die dat zeggen, beschouwen zelfs Mozes als een Jood, die het Joodse volk uitgeleid heeft uit Egypte, waarna de Heer aan het Joodse volk de wet gaf. Dit is onzin. Mozes was geen Jood en het was niet het Joodse volk dat uit Egypte verlost werd. In de praktijk wil men de tegenwoordige positie van vooral het godsdienstige, het judaïstische, Joodse volk, zo ver mogelijk in het verleden projecteren. En dan krijg je iets als "Jozef de Jood" en zelfs het idee dat Abraham een Jood was. Maar het ging uiteraard niet om een Joods volk. Het ging om het volk Israël, waarvan in het algemeen gezegd wordt dat het de "wet des HEEREN" ontvangen heeft, maar niet gehouden heeft. Dat zei Stefanus ook:

Handelingen 7 : 53

- 53 Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden!

Het Joodse volk werd woest vanwege deze woorden, maar het is wel waar..., zo leert de oudtestamentische geschiedenis van Israël. Ze hadden het woord van God ontvangen, maar ze hebben zich er nooit wat aan gelegen laten liggen. In plaats daarvan dienden zij andere goden. De tempel lieten ze dan wel staan, maar die raakte ernstig in verval. Omdat niemand er in vele jaren naar om gekeken had, kwam er een moment in de geschiedenis dat ze die tempel gingen schoonmaken. De doornstruiken werden weggekapt en toen vonden ze in de tempel iets waar ze helemaal niet op bedacht waren. Ze vonden de boeken van Mozes en met verbazing lasen ze daarin. Ze werden bij de koning gebracht met de melding: moet u nou eens kijken wat we gevonden hebben. Kortom, zij hadden die "wet des HEEREN" nooit, of slechts sporadisch en onvolledig, onderhouden.

Ik ben echter niet geneigd om het woord "wet", hier in Amos 2 : 4, te lezen als een verzameling voorschriften, maar in de echte betekenis van de term: "onderwijs". Onderwijs in de waarheid wel te verstaan. Het woord "wet" is in het Oude Testament meestal "Torah". In het Nederlandse is dat het woord voor "trouw", voor dat wat blijft. En het is het Engelse woord voor "waarheid", "true" en "truth". Dat is ook wat blijft. "Torah" vind je in allerlei talen terug en betekent "onderwijs" in de klassieke betekenis van de term. Het heeft van doen met de waarheid kennen. De klassieke opvatting is dat wetenschap per definitie alleen betrekking kan hebben op onvergankelijke dingen. Echte wijsheid, echte wetenschap, heeft altijd betrekking op blijvende dingen. Het onderwijs in het eeuwig blijvende en onvergankelijke woord van God drukt zich ook uit in "geboden en inzettingen". Voorgescreven rituelen maken deel uit van het onderwijs, omdat het illustratief is.

Waarheid blijft en zou dus ook inderdaad bewaard worden. Waarheid blijft in stand. Die zal men kennen en daaraan ook het eigen bestaan ontleen. Deel hebben aan onvergankelijke waarheid, is deel hebben aan onvergankelijk leven. Vandaar dat er zaligheid is door het horen van het Woord van God. En dus zou men Woord per definitie bewaren, omdat het Waarheid is. Maar men heeft dat niet gedaan. In plaats daarvan staat er *"en hun leugenen hen verleid hebben"*. Het gaat uiteraard om leugenaars; dat zijn degenen die verleiden. Wie die leugenaars zijn, weet u toch? Dat zijn zij die in werkelijkheid niks te zeggen hebben. Want als je werkelijk wat te zeggen hebt, moet het gaan over onvergankelijke dingen en daarom worden ze "afgoden" genoemd. *"Stomme afgoden"* zelfs (o.a. 1 Korinthe 12 : 22), maar ook leugenaars en dat onder leiding van de "leugenaar van den beginne". (Johannes 8 : 44) De stomme afgoden, de demonen in de praktijk, vormen het personeel van de duivel. Hun "leugenen", namelijk hun leugenaars, hebben *"hen verleid"*. (Zie ook 1 Timótheüs 4 : 1, 2)

Uit *"die hun vaders hebben nagewandeld"* blijkt dat het al generaties lang gebeurde. De apostel Petrus heeft het in dit verband over dat *"gij verlost zijt uit uw ijdele wandeling, die u van de vadersen overgeleverd is."* Te verwachten valt dat die "ijdele wandel" geïnspireerd is geweest door boze geesten. Door demonen, leugen-sprekers, want zo werkt het. Waar het over gaat is dat deze dingen altijd aan de orde waren. Niet maar een enkele keer, maar heel de geschiedenis door. Dat geldt ook voor die andere profetieën. Een bepaalde leefwijze wordt, samengevat en beschreven in één ding. Essentieel voor Israël is alleen maar dat men het Woord van God losgelaten

heeft. Dat kun je van andere volkeren moeilijk zeggen, maar van Israël kun je het zo zeggen, en moet je het ook zo zeggen, want dat is wat Israël tot Israël maakt, namelijk dat *"hun de woorden Gods zijn toebetrouwd"*. (Romeinen 3 : 2) Ze hebben dat Woord echter losgelaten en daarmee hebben zij ook het recht op die specifieke titel en functie verspeeld.

Hosea 4 : 6

- 6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uw kinderen vergeten.

Als ze uit het priesterambt ontslagen worden, dan zijn ze niet langer Israël, want "Israël" is per definitie een priesterlijk volk. Het oordeel over Israël heeft eigenlijk al in het verleden plaatsgevonden, maar in de toekomst komt het alsnog. Dat betekent in de praktijk een oordeel over het hele land als zodanig. Een oordeel over alles wat de naam Israël claimt. Of het dan die naam claimt, of dat het claimt Joods te zijn, staat nog te bezien. Ik denk dat over iedereen die meent een deel, of het hele land, te kunnen claimen, het oordeel komt. Wie het ook is. Dat is wat de Schrift leert, lijkt mij. Dat als de Heer komt in Zijn wederkomst, dit gepaard gaat met een oordeel over alle inwoners des lands. Over Juda in de eerste plaats. Maar ook staat er, en dan grijpt het nog iets verder:

Amos 2 : 6-8

- 6 Alzo zegt de HEERE: Om drie overtredingen van Israël, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij den rechtvaardige voor geld verkopen, en den nooddriftige om een paar schoenen.
- 7 Die er naar hijgen, (= *snakken*) dat het stof der aarde op het hoofd der armen zij, en den weg der zachtmoedigen verkeren; en de man en zijn vader gaan tot een jonge dochter om Mijn heiligen Naam te ontheiligen.
- 8 En zij leggen zich neder bij elk altaar op de verpande klederen, en drinken den wijn der geboeten in het huis van hun goden.

Vers 6 gaat over rechtszaken. Dat is wat we vaker in de Bijbel lezen. Vooral in de profetie, want blijkbaar stoort de Heer zich er erg aan als er onrecht geschiedt op de plaatsen waar recht zou moeten gesproken worden. Hier is sprake van dat een rechtvaardige verkocht wordt voor

Zijlijn 6

"Het land van de Amoriet" waren de Kanaänieten, die worden in ruimer verband gerekend tot Amorieten. Positief is de gedachte dat de Heer hen gedurende 40 jaar in de woestijn geleid heeft. Negatief is de gedachte dat het dan toch 40 jaar duurde, omdat Israël als zodanig ongelovig was en de HEERE niet wilde dienen. Degenen die uit Egypte verlost werden, kwamen daarom niet eens in Kanaän aan, op twee man na. Het was de volgende generatie die in dat land, waar op dat moment de Amorieten (de Kanaänieten) woonden, introkken om dat erfelijk te bezitten. Dat deden zij zeker niet wederrechtelijk. Al veel eerder lees je dat toen de Heer de aarde verdeelde onder de volkeren, (Genesis 10) en dus de volkeren verdeelde over de aarde, hij voor Israël, als Zijn vrouw, een bepaald stuk land gereserveerd heeft. Dat was zijn belofte aan Abraham. (Genesis 12: 1, 6, 7) Dat die Amorieten in dat land woonden, toen Jozua en de zijnen daar aankwamen, was wederrechtelijk. En dus zei de HEERE: als ze er niet uitgaan, dan moord je ze uit, want ze horen daar niet, zij wonen daar wederrechtelijk.

geld. Dat wil zeggen, de rechter wordt omgekocht. Degene die recht zou moeten doen, degenen die verantwoordelijk doen voor het recht, doen het tegenovergestelde. De nooddriftige wordt verkocht om een paar schoenen. Het schijnt een vaste uitdrukking te zijn. In Amos 8 vinden we de uitdrukking ook. Het idee is dat iemand die schuld heeft ter waarde van een paar sandalen, dat is niet veel, veroordeeld wordt. Onder Israël was het zo dat, als iemand zijn schuld niet kon betalen en geen goederen meer had om te verkopen, de persoon in kwestie zelf verkocht werd. Wie de schulden niet kon betalen, kwam in slavernij terecht. Zo verarmen mensen en raken in slavernij, terwijl ze maar een hele kleine schuld hebben.

Vers 7 laat zien dat ze het prachtig vinden dat de armen onderdrukt worden. Verschil moet er zijn... In veel culturen heb je dat het verschil tussen arm en rijks het liefst zo groot mogelijk zou zijn. Die verschillen bestaan en worden bewust in stand gehouden, wordt hier naar voren gebracht. De armen moeten vooral klein gehouden worden. "De weg der zachtmoedigen verkeren" wil zeggen, dat een zachtmoedig iemand ontvankelijk en gemakkelijk te beïnvloeden is. Anderen maken daar misbruik van. Het spreekt over onderdrukking in de praktijk.

"De man en zijn vader gaan tot een jonge dochter". Moet die uitgelegd worden? De Mozaische wet heeft daar wel degelijk het een en ander over te zeggen. Ze doen dat "om Mijn heiligen Naam te ontheiligen". Het is in strijd met de meest voor de hand liggende sociale regels. Ik probeer het allemaal netjes te zeggen, want dit zijn geen nette dingen om te vermelden. Vermoedelijk valt het verhaal van de jonge dochter, man en vader in de categorie "betalen in natura". Wat de "verpande klederen" betreft en "de wijn der geboeten", in beide gevallen gaat het om betaling van schulden of van opgelegde boetes en straffen, waarvan de betaling in natura plaatsvond. Goed. Het idee is dat de rechtbank boetes oplegt en die zelf int. En de boete wordt betaald in kleding dan wel in wijn. Die houden ze voor zichzelf. De boete moet nog ergens naartoe en dat doen ze in het bijzijn van, en voor het aangezicht van, hun goden. Zij worden geacht godsdienstig te zijn, maar dat belemmert hen niet om op deze onrechtvaardige wijze te handelen.

Als Juda (in vers 5) en Israël (in vers 6) naast elkaar genoemd worden, dan gaat het over twee verschillende dingen. Tenzij erbij staat dat het over hetzelfde gaat, dat kan ook nog, maar dat is hier niet het geval. Het zijn twee verschillende dingen. Juda staat voor de twee stammen van Israël, dat is wat "Joods" heet, en Israël staat voor de tien stammen

van Israël, dat is wat van oudsher "Israël" heet. De naam is de titel, en de naam, dus de titel, wordt vererfd via de eerstgeborene en dus wordt de naam "Israël" vanaf Israël, oftewel Jakob, vererfd via Jozef, naar Efraïm. Niet naar de stam van Juda, maar naar Efraïm. Toen er sprake was van de splitsing van het rijk, na de dagen van Salomo, ging dus de naam "Israël" met de tien stammen mee. De HEERE zelf ging ook met de tien stammen mee, en van Juda, de twee stammen, staat dat het van Israël afweek. Sindsdien dragen die twee stammen niet meer de naam "Israël". Het Joodse volk wordt aangeduid met de naam van de eigen stam: "Juda".

Maar daar is niet alles mee gezegd, want nadat Israël (de tien stammen) zelf van de kaart verdween, en de naam kwijt raakte, claimden de Joden die naam alsnog en zo wordt de term "Israël" in het Nieuwe Testament wel degelijk van toepassing gebracht op het Joodse volk. Maar dat is pas in tweede instantie, bij "afwezigheid" van de tien stammen. Die zijn verdwenen in Assyrische ballingschap (722 B.C.) en zijn daar officieel niet uit teruggekeerd, hoewel ze ook niet in die ballingschap gebleven zijn. In ieder geval zijn ze niet teruggekeerd naar het land van herkomst. Een enkeling wellicht, maar dat is altijd de uitzondering. Het gaat dus in deze verzen (6 t/m 8) over Israël, over de tien stammen, die toen nog niet in ballingschap waren. Er wordt gezegd wat ze allemaal verkeerd doen. Daarna komt een opsomming van wat de HEERE in het verleden voor Israël gedaan heeft.

Amos 2 : 9, 10

- 9 Ik daarentegen heb den Amoriet voor hunlieder aangezicht verdelgd, wiens hoogte was als de hoogte der cederen, en hij was sterk als de eiken; maar Ik heb zijn vrucht van boven, en zijn wortelen van onderen verdelgd.
- 10 Ook heb Ik ulieden uit Egypteland opgevoerd; **Zie zijlijn 6** en Ik heb u veertig jaren in de woestijn geleid, opdat gij het land van den Amoriet erfelijk bezat.

Jehovah - "Ik" - deed dat alles, maar in plaats van dat men daarna de HEERE dient, dient men afgoden. In plaats van dat men rechtvaardig is, zoals de Heer Zelf, is men onrechtvaardig. Het hele volk was ooit in slavernij, maar dat men daarna er zelf slaven erop na houdt en die onderdrukt en misbruikt, dat neemt de HEERE hen dus kwalijk.

Wat in vers 10 staat, kan gezegd worden over zowel Israël als ook Juda. Maar het wordt hier alleen gezegd over Israël, want deze profetie wordt nu eenmaal uitgesproken over de tien stammen van

Israël. Dat de HEERE veel voor Israël gedaan heeft, moge duidelijk zijn. Toch wordt hier oordeel over hen aangekondigd. Maar vreemd genoeg niet om dat zij de "wet des HEEREN" verworpen en zijn inzettingen niet bewaard hebben. Dat zou je mogen verwachten, maar de tien stammen hebben in het verleden nooit iets van die "wet des HEEREN" aangetrokken. Ze kenden het Woord Gods - de wet - gewoon niet. Sinds de dagen van Jerobeam hadden ze de Heer en Zijn woord niet, ondermeer omdat ze geen tempel hadden waarin het Woord Gods bewaard lag. Daarom wordt hen ook niet verweten dat ze dat Woord verworpen hebben. De Joden werd dat wel verweten, want zij hadden de HEERE, maar wilden niet naar Hem luisteren. Vers 9 is daarom veel makkelijker van toepassing te brengen in onze tegenwoordige tijd en in de tijd die nog komen moet. Niet alleen omdat wij weten dat een oordeel over al die volken zal komen, inclusief de Joden, maar ook over de tien stammen, wie en waar zij ook zijn mogen.

Amos 2 : 11, 12

- 11 En Ik heb *sommigen* uit uw zonen tot profeten verwekt, en uit uw jongelingen tot Nazireën; is dit niet alzo, gij kinderen Israëls? spreekt de HEERE.
- 12 Maar gijlieden hebt aan de Nazireën wijn te drinken gegeven, en gij hebt den profeten geboden, zeggende: Gij zult niet profeteren.

Via die profeten zegende God heel Israël gezegend, omdat het Woord des HEEREN tot hen gesproken werd. Zij stelden het echter niet op prijs, maar daarover gaat het nou juist. Dat brengt dit oordeel dan ook over hen aan. "*Uit uw zonen tot profeten verwekt*", is hetzelfde als "*uit uw jongelingen, tot Nazireën*". In Numeri 6 vind je de wet op het Nazireërschap. In de Bijbel kennen wij maar één Nazireër: Simson, (Richteren 13-16) maar hier staat dus dat er meerdere geweest zijn. Wat het voordeel ervan was, weet ik ook niet. Wat die Nazireën voor functie zouden gehad hebben moeten hebben in Israël, vermeldt het verhaal niet. Je leest alleen iets over de belofte van Nazireërschap. (Numeri 6 : 20) Wellicht was men via die belofte verplicht tot bepaalde activiteiten, die dan weer ten gunste van het volk kwamen. Maar welke activiteiten dat dan waren, kan ik u niet vertellen.

De Nazireën mochten geen wijn drinken, maar ook daaraan hield men zich niet. Daarnaast legden ze de profeten het zwijgen op. (Zie ook Amos 7 : 12, 13) Zo is het altijd gegaan. (Nehemia 9 : 26) De Here Jezus zei het nog veel sterker in Mattheüs 23 : 31: "*Aldus getuigt gij*

tegen uzelfven, dat gij kinderen zijt dergenen, die de profeten gedood hebben." Men wilde in ieder geval niet luisteren naar het Woord des HEEREN. Bovendien bestond de vreemde opvatting, dat als de profeet iets zei, was dat op zich de bron van het een en ander. Het was de werkende kracht, waardoor zo'n profetie ook vervuld werd. Zij meenden dus dat als ze die profeet voldoende zouden betalen (wijn te drinken geven), hij wel een profetie naar wens uit zou spreken. Gevolgd door de redenering, dat omdat de man een profeet is, ook inderdaad zou gebeuren wat hij gezegd had. **Zie zijlijn 7**

Wat volgt op dit alles, kan niets anders zijn dan oordeel van Godswege.

Amos 2 : 13-16

- 13 Ziet, Ik zal uw plaatsen drukken, gelijk als een wagen drukt, die vol garven is.
- 14 Zodat de snelle niet zal ontvlieden, en de sterke zijn kracht niet verkloeken, en een held zal zijn ziel niet bevrijden.
- 15 En die den boog handelt, zal niet bestaan, en die licht is op zijn voeten, zal zich niet bevrijden; ook zal, die te paard rijdt, zijn ziel niet bevrijden.
- 16 En de kloekhartigste onder de helden zal te dien dage naakt heenvlieden, spreekt de HEERE.

Men zal verdrukt worden, onder een oordeel komen. Men zal overreden worden, staat er eigenlijk. "*Zodat de snelle niet zal ontvlieden*". Want de Heer zou het oordeel niet afwenden. Dit oordeel gaat zeker komen. De sterke zal zijn aan zijn kracht niks hebben, zal hem niet helpen. Een held zal zijn ziel - zijn leven - niet bevrijden, in de zin van "redden". Kortom, men zal er niet aan ontkomen. En dat wordt nogmaals gezegd in: "*die de boog handelt (hanteert), zal niet bestaan*", in de zin van "staan blijven". Ook de lichtvoetige (die hard kan lopen) zal zich niet bevrijden, evenmin als "die te paard rijdt". Er is dus geen ontvluchten aan. Er is geen mogelijkheid om weg te komen. "*En de kloekhartigste onder de helden zal de diendagen naakt heenvlieden*". Dat wil zeggen, men zal alles kwijtraken. Ik denk dat het een eufemisme is voor sterven. Men wordt naakt geboren, brengt niks de wereld in en men gaat er ook zonder iets weer uit. Ik denk dat het daarover gaat. Een algeheel oordeel over het volk.

De vraag is of dat in het verleden al gebeurd is? Ik moet het antwoord schuldig blijven, maar ik denk van niet. Het antwoord is afhankelijk van hoe letterlijk wij deze profetie lezen. Als ik het letterlijk neem, dan moet ik zeggen dat het niet vervuld is. Er is wel een oordeel over de tien

Zijlijn 7

Op dezelfde wijze gelooft men tegenwoordig, dat als je maar hard genoeg en vaak genoeg bidt, en vooral door speciale mensen laat bidden, tegen betaling uiteraard, dan wordt dat gebed wel verhoord. Dat heet "de kracht van het gebed". Ook wel "de kracht van het bidden" en "de kracht van het geloof". Ik ken ook de uitdrukking dat men ergens "geloof voor heeft". Geloof hebben voor zus en zo. Maar dat komt in heel je woordenboek niet voor. Het is "geloven in". "Geloven voor" wil zeggen dat als je maar krachtig genoeg gelooft in iets, dan gebeurt dat ook. Dat is allemaal onzin.

stammen gekomen, enige tientallen jaren later. Het tienstammen-rijk werd toen weggevoerd in Assyrische ballingschap. Althans groten-deels, maar er waren er die daaraan ontkwamen. Ook in de Babylo-nische ballingschap van de twee stammen was dat zo. Het grootste deel van het volk werd weggevoerd, maar niet iedereen. Maar hier gaat het over een oordeel dat alle inwoners van het land zal treffen. Ik denk niet dat dit al gebeurd is.

Ik ben toch geneigd het letterlijk te nemen, omdat we profetieën hebben die inderdaad gelijksoortige oordelen aankondigen. In elk geval die over de Joodse staat in de dagen van de wederkomst van Christus. Daarvan wordt uitdrukkelijk gezegd dat er in het land überhaupt geen leven zal overblijven. Ook niet van de dieren en zelfs plantaardig leven niet. Dat wil zeggen: het wordt door vuur verteerd. (Zefanja 1 : 18; 3 : 8) Als de Heer in staat was om een oordeel met vuur uit de hemel te brengen over Sodom en Gomorra, dan moet dat in de toekomst ook kunnen. Er staat nu eenmaal dat de Heer alle leven uit het land verwijderen zal. Dan worden zelfs die woorden "woest en ledig" weer gebruikt uit Genesis 1 : 2. Niet alleen in verband met de Joodse staat, maar ook in verband met Edom, wordt dat een keer zo vermeld, op precies dezelfde wijze. Een oordeel van Godswege, heel nauwkeurig uitgevoerd. Daar ontkomt niemand aan. Het uiteindelijke oordeel over de mensheid is precies hetzelfde, er blijft niemand over. Behalve de gelovigen dan, maar voor de rest niemand. Men wordt "uitgedelgd". Men zal niet meer zijn.

Psalm 69 : 28

28 Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden.

In de wederkomst van Christus wordt een zodanig oordeel gebracht over alle volkeren der aarde, over de hele wereldbevolking. Alleen gelovigen blijven over, want de ongelovigen zullen weggenomen worden. Al deze profetieën samenvattend, wordt dat door de Here Jezus gezegd in Mattheüs 24. In dat specifieke gedeelte gaat het niet over de "Jongste Dag" en ook niet over "na de duizend jaar", maar over de tijd kort vóór de duizend jaren. In vers 37 begint het met de verwijzing naar de "dagen van Noach".

Mattheüs 24 : 37-41

37 En gelijk de dagen van Noach waren, also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed,

etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging;

39 En bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; also zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

41 Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de ene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

Volgens vers 37 gaat het om de toekomst, de presentie, de parousia, de aanwezigheid, van de Zoon des mensen ten tijde dat de mensen, net als in de dagen voor de zondvloed, bezig zouden zijn met al het "aardse" en alleen dat. Oog voor het dienen van God had men niet. Toen Noach de ark in ging "bekenden" zij het ook niet. Maar wel toen "de zondvloed kwam" en "hen allen wegnam". Zo zal ook zijn in "de toekomst van de Zoon des mensen". Ook dan zal de één weggenomen worden, want dat staat er werkelijk ("aangenomen" staat er niet) en de ander "gelaten worden" ("verlaten" staat er niet). Degene die weggenomen wordt, die verdwijnt in de dood, net als in de dagen van Noach. Die verdwijnt van de aarde. Niet naar de hemel uiteraard, maar naar beneden, want op aarde wordt dan dat koninkrijk van Christus gevestigd en daar gaan alleen gelovigen binnen. Ook weer: net als in in de ark in de dagen van Noach. Het voorbeeld is duidelijk genoeg. Er komt een oordeel over de gehele mensheid, met uitsluiting van "Noach en de zijnen". Het wordt herhaald in Mattheüs 25, waar sprake is van het oordeel over de volkeren. Het is daarbij altijd zo dat de ongelovigen verdwijnen, uiteindelijk in "de eeuwige pijn". (Mattheüs 25 : 46) Een dergelijk oordeel over alle volkeren komt in de dagen van de wederkomst van Christus, wanneer "de Zoon des mensen zitten zal op de Troon Zijner heerlijkheid". (Mattheüs 25 : 31)

Het ligt voor de hand om te concluderen dat als dat oordeel begint (de 70-ste week van Daniël) bij dat Joodse volk, het vervolg daarop een oordeel over Israël, over de tien stammen, zal zijn. Dan zal namelijk de prioriteit liggen bij de verzameling van alle twaalf stammen van Israël, zodat uit hen die 144.000 (Openbaring 7 : 4), als dienstknechten om het Evangelie te prediken, aangesteld kunnen worden. Zij doen dit werk in de dagen van de grote verdrukking (Mattheüs 24 : 21) over alle volken. Dus eerst oordeel over Juda, maar daarna over de tien stammen van Israël. Dan zijn we toch heus terecht in de Westerse wereld, onder de Westerse volken, al wonen die soms erg ver in het zuiden en soms ook in het oosten.

Waarom zou deze beschrijving van al deze misstanden niet de beschrijving zijn van de huidige misstanden in de Westerse samenleving? Omdat wij toevallig redelijk welvarend zijn, omdat we vinden dat verhoudingsgewijs dingen als onrecht en corruptie toch wel meevallen? Maar onze economische en politieke systemen komen niet overeen met "de wet des HEEREN". Dat deugt echt niet.

De arrogantie waarmee wij denken dat wij democratie moeten verbreiden over de wereld, alsof dat het Evangelie is. Het is tot en met onbijbels!. Uit gebrek aan respect voor anderen, uit verachting, uit verwerping van autoriteit, hebben we democratie uitgevonden. In de praktijk, onder de omstandigheden die wij kennen en met de wezenlijke aard van de mens in het Westen, is er geen beter systeem. Maar daarmee is het nog niet een goed systeem. Als de Heer komt, is dat meteen het einde van alle vormen van democratie. Het enige democratische is dan dat de mens kan kiezen om zich aan Hem te onderwerpen of niet. Wie dat niet doet, kost het zijn leven. En ja, dat is een vrije keuze, maar voor elke keuze die je maakt, moet je de consequenties nu eenmaal dragen. Daar kan ik ook niks aan doen.

Het Westerse politieke en economische systeem is de Heer niet welgevallig, blijkt uit Amos 2. De Heer zegt dat het niet beantwoordt aan Zijn norm. Zeker als men de Heer en Zijn Woord kent, zou men dat weten. Dat geldt primair voor het Joodse volk en daarna zeker ook voor de Westerse volken. Die zogenaamd Christelijke volken. Zij hebben een hele Bijbel, ze weten hoe het zou moeten, maar ze doen het toch ook niet; net zomin. Ze hebben zo hun eigen ideeën over hoe een staat, een volk, een economie en dergelijke, gerund zouden moeten worden. Ze trekken zich er toch ook niks van aan.

In de dagen dat dit oordeel komt, zijn we al in dagen voorbij de opname van de Gemeente. Dat wil zeggen, je hebt dan sowieso van doen met een ongelovig "achterblijfsel". Want het gelovig óverblijfsel is dan al verdwenen. Na de ondergang van de Joodse staat volgt logischerwijze de ondergang van de Westerse wereld. Dat is niet alleen West-Europa, maar ook Amerika, Canada, Zuid-Afrika, Australië en nog meer. Dat verklaart meteen hoe het kan dat in diezelfde dagen het centrum van de menselijke cultuur, gelegen zal zijn in het Midden-Oosten. Dat zijn daarna in ieder geval de rijkste landen ter wereld.

In Amos, die profeteerde onder en tot de tien stammen, gaat het om profetieën over gehéél Israël, die hun uiteindelijke vervulling nog zullen hebben in de toekomst, in de dagen van Christus' wederkomst.

3. Amos 3

Amos 3 : 1-15

- 1 Hoort dit woord, dat de HEERE tegen ulieden spreekt, gij kinderen van Israël! namelijk tegen het ganse geslacht, dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd, zeggende:
- 2 Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken.
- 3 Zullen twee te zamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?
- 4 Zal een leeuw brullen in het woud, als hij geen roof heeft? Zal een jonge leeuw uit zijn hol zijn stem verheffen, tenzij dat hij *wat* gevangen hebbe?
- 5 Zal een vogel in den strik op de aarde vallen, als er geen strik voor hem is? Zal men den strik van den aardbodem opnemen, als men ganselijk niet heeft gevangen?
- 6 Zal de bazuin in de stad geblazen worden, dat het volk niet siddere? zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?
- 7 Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen ding doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten, geopenbaard hebbe.
- 8 De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere HEERE heeft gesproken, wie zou niet profeteren?
- 9 Doet het horen in de paleizen te Asdod, en in de paleizen in Egypteland, en zegt: Verzamelt u op de bergen van Samaria, en ziet de grote beroerten in het midden van haar, en de verdrukten binnen in haar.
- 10 Want zij weten niet te doen, dat recht is, spreekt de HEERE; die in hun paleizen schatten vergaderen *door* geweld en verstoring.
- 11 Daarom, zo zegt de Heere HEERE: De vijand! en dat rondom het land! die zal uw sterkte van u nederstorten, en uw paleizen zullen uitgeplunderd worden.
- 12 Alzo zegt de HEERE: Gelijk als een herder twee schenkelen, of een stukje van een oor uit des leeuwen muil redt, alzo zullen de kinderen Israëls gered worden, die daar zitten te Samaria, in den hoek van het bed, en op de sponde van de koets.
- 13 Hoort en betuigt in het huis Jakobs, spreekt de Heere HEERE, de God der heirscharen;
- 14 Dat Ik, ten dage als Ik Israëls overtredingen over hem

bezoeken zal, ook bezoeking zal doen over de altaren van Beth-El; en de hoornen des altaars zullen worden afgehouden, en ter aarde vallen.

- 15 En Ik zal het winterhuis met het zomerhuis slaan; en de elpenbenen huizen zullen vergaan, en de grote huizen een einde nemen, spreekt de HEERE.

De naam "Israël", in vers 1 wordt, om misverstanden te voorkomen, direct gevolgd door de uitdrukking "*het gánse geslacht, dat ik uit Egypteland heb opgevoerd*". Dat is dus het héle volk in dit geval. Een "geslacht" is niet noodzakelijk meteen ook een volk of een natie. Het kan ook een deel ervan zijn, maar hier is het meteen de hele natie, alle stammen, zo blijkt ook uit het noemen van de uittocht uit Egypte.

Amos 3 : 2

- 2 Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken.

Dat "kennen" betekent "deel hebben aan", "gemeenschap hebben met". Of: "communicatie hebben met". De Heere heeft specifiek gesproken en gehandeld met Israël. Dat is de reden waarom Israël wordt aangeduid als het uitverkoren volk. Het zou een priesterlijk volk zijn, dat de Woorden Gods zou verkondigen. Paulus zegt daarover het volgende, waarbij hij het op dat moment beperkt tot de Joden:

Romeinen 3 : 1, 2

- 1 Welk is dan het voordeel van den Jood? Of welk is de nuttigheid der besnijdenis?
2 Vele in alle manier; want *dit is* wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd.

Via Israël, dat specifiek aangestelde koninklijk en priesterlijk volk, zou God Zijn Werk doen en tot de overige volkeren spreken. Daartoe wandelde de Heer in gemeenschap met dat volk. Hij liet zich er ook bij noemen. Hij was niet alleen de God van Abraham, Izak en Jakob, maar in het bijzonder - onder de Naam Jehovah - ook de God van Israël. Juist omdat Israël dat uitverkoren volk is, sinds de verlossing uit Egypte, komt er een oordeel over hen. De HEERE zegt dan ook: "*Daarom zal ik al uw ongerechtigheden over uw lieden bezoeken.*" Dat "bezoeken" betekent zoveel als "straffen", daar komt het op neer. Uiteraard geldt dit voor een ongelovig volk, dat dus niet luistert naar het Woord des HEEREN. Dat is ongeloof, oftewel: zonde. Het is mis,

heet dat. Want juist omdat zij dat Woord Gods kennen, juist omdat de Heer tot hen gesproken heeft, juist daarom valt hen hun ongerechtigheid te verwijten. Zij kunnen niet zeggen: wij wisten niet beter. Ze wisten wél beter, ze hadden dat Woord van God. En daarom: als God de volkeren gaat oordelen, zal het beginnen bij "het huis Gods". Dat wordt in het Nieuwe Testament zelfs aangehaald.

1 Petrus 4 : 14

- 14 Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis Gods; en indien het eerst van ons *begint*, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn?

God begint bij Zijn eigen volk, dat staat hem het meest na. Helaas zijn er velen die juist denken dat, omdat Israël het uitverkoren volk is, aan die oordelen zal ontkomen. Maar het is precies andersom. Juist over die oordelen, die beginnen met de "Dag des Heeren", schrijft Paulus dat zij "*het geenszins ontvlieden*" zullen:

1 Thessalonicenzen 5 : 2, 3

- 16 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzo zal komen, gelijk een dief in den nacht.
17 Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede, en zonder gevaar; dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw; en zij zullen het geenszins ontvlieden;

Van vers 3 t/m vers 6 is een lange introductie naar vers 7 toe, waarvan wij denken: waar gaat het over en wanneer gaat het verhaal weer verder? Maar de gedachte is heel simpel. Zaken hebben nou eenmaal een oorzaak. Het moet ergens vandaan komen. Er moet een aanleiding tot het een en ander zijn. En als "*twee te zamen wandelen*", dan weet je dat ze elkaar ergens ontmoet hebben. Het gevolg is dat ze daarna samen optrekken. De wereld hangt van oorzaak en gevolg aan elkaar. Waar het hier naartoe gaat, als ik het vereenvoudig, is dat aangezien God gesproken (geprofeteerd) heeft, zál er oordeel komen. Omdat men zich aan het Woord niet houdt. Dat kan niet missen, dat is een kwestie van oorzaak en gevolg, zoals ook via de andere voorbeelden wordt weergegeven.

In vers 6 wordt het iets zwaarder. "*Zal de bazuin in de stad geblazen worden, dat het volk niet sidderet?*" Met andere woorden: als de bazuin in de stad geblazen wordt, dan begint het volk te sidderen. Het blazen van de bazuin is alarm slaan en dan gaat het volk sidderen. Dat is ook

oorzaak en gevolg. En daarna "zal er een kwaad in de stad zijn dat de HEERE niet doet". Het kwaad in de stad wordt blijkbaar veroorzaakt door de Heer Zelf. Dat de Heer "kwaad", net als "goed", inzet in Zijn Werk, in Zijn Plan, blijkt ook uit Jesaja 45 : 7: "...; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen." **Zie zijlijn 8** Daar gaat het over het oordeel van de ballingschap, maar ook over de "eeuwige verlossing" (Jesaja 45 : 17) daaruit en dat voor het "het ganse zaad van Israël". (Jesaja 45 : 25) God, de HEERE, zal onherroepelijk oordelen brengen, wordt hier gezegd.

Amos 3 : 7

- 7 Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen ding doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten, geopenbaard hebbe.
- 8 De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere HEERE heeft gesproken, wie zou niet profeteren?

De Heer kondigt altijd van tevoren aan wat Hij doen zal. God is in de eerste plaats Degene die spreekt en pas in de tweede plaats Degene die wat doet. God doet echter altijd wat Hij gezegd heeft. **Zie zijlijn 9** De verantwoordelijkheid van de profeten is om dat Woord Gods weer door te geven. Amos zegt, als antwoord op de vraag in vers 8: Ik zal in elk geval profeteren, want de Heere ("Adonai" = "de Meester") HEERE heeft gesproken en dat Woord geef ik door. Amos komt dus aankondigen dat er kwaad over het volk zou gaan komen, zodat iedereen er rekening mee kon en - voor later - kan houden. Zo kon, en kan, men eventueel aan een oordeel Gods ontkomen. God stelt iedereen op de hoogte. Dat men naar Hem niet luisteren wil, is een ander verhaal. Als een mens dus zegt: ik wist het niet, of als de theoloog zegt: we weten eigenlijk maar heel weinig van God, dan is dat zijn verantwoordelijkheid. Dan had hij maar beter moeten opletten. Moeten luisteren naar het Woord van de Heer.

Het woord "verborgenheid" in vers 7 is de vertaling van het Hebreeuwse woord **סוד**, "cowd" of "sode" (Strongnr. H05475). Dat betekent iets als "raad". Toch is de vertaling met "verborgenheid" in de Statenvertaling helemaal niet verkeerd. Het woord duidt aan dat men zich naar binnen keert. Dat men zich afsluit. Men sluit zich op en doet iets, of spreekt iets, of denkt iets. In het verborgene, dat wil zeggen: niet publiekelijk. Het is het tegenovergestelde van iets in het openbaar doen. Hier gaat het om iets dat niet in het openbaar tot stand gekomen is. De Heer is als het ware Zijn binnenkamer binnengegaan en heeft toen een Plan gemaakt. Dat is daar in het verborgene ontstaan. Dat

verborgen Werk Gods is niet openbaar voor de wereld. Het wordt in het verborgene gedaan. De essentie daarvan is niet dat het verborgen is, maar dat het beschermd wordt. Daartoe wordt het aan het gezicht onttrokken. Toen God dat Plan maakt, was er verder niemand bij. Dan weet niemand ervan en daarom maakte hij het bekend "aan Zijn knechten, de profeten". Want het is helemaal niet de bedoeling dat het verborgen blijft in dit geval. Hier in Amos maakt de Heer "Zijn Raad" bekend via zijn profeten. Dat is ook wat vers 8 zegt. "De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere Heere heeft gesproken, wie zou niet profeteren?" En dus profeteert Amos wat de HEERE heeft gesproken. Het is eigenlijk de inleiding tot zijn profetie. Daarna krijgen we wat mij betreft een nieuwe perikoop, vanaf vers 9. Daar begint die profetie.

Amos 3 : 9

- 9 Doet het horen in de paleizen te Asdod, en in de paleizen in Egypteland, en zegt: Verzamelt u op de bergen van Samaria, en ziet de grote beroerten in het midden van haar, en de verdrukten binnen in haar.

Hier worden andere volkeren, namelijk Filistijnen en Egyptenaren, opgeroepen om eens rond te kijken in Samaria. Waarom? Om te zien dat die toestand daar in Samaria nog erger is dan die onder de Filistijnen en de Egyptenaren. Asdod is een van de plaatsen, een van de steden, van de Filistijnen. Naar voren wordt gebracht dat de sociale en religieuze omstandigheden in Israël, "de bergen van Samaria", de hoofdstad van de tien stammen van Israël, op een veel lager peil liggen dan die van de Filistijnen of die van de Egyptenaren. Dat is het idee. Ze zouden de "grote beroerten" zien, "de beweging", dat wat er allemaal misgaat "in het midden van haar". Ook "de verdrukten binnen in" de samenleving in Samaria zou men zien. Als er verdrukten zijn, dan is er van samenleven geen sprake en van samenwerken ook niet. Dan leeft men apart, ieder voor zich.

Amos 3 : 10, 11

- 10 Want zij weten niet te doen, dat recht is, spreekt de HEERE; die in hun paleizen schatten vergaderen door geweld en versterking.
- 11 Daarom, zo zegt de Heere HEERE: De vijand! en dat rondom het land! die zal uw sterkte van u nederstorten, en uw paleizen zullen uitgeplunderd worden.

Het gaat alleen maar om materieel gewin, om het verzamelen van

Zijlijn 8

"Scheppen" is "maken", "ontwerpen", "creëren" en de gedachte is dat God ook "het kwaad" gemaakt heeft, opdat hij dat ten goede zou gebruiken. Overigens is dat niet "de zonde", zoals sommigen denken. God scheidt zowel het kwaad als het goede. God "vervloekt". (Genesis 12 : 3) God brengt de dood, maar God geeft ook leven. God laat "alle dingen", met name de kwade dingen, "medewerken ten goede". (Romeinen 8 : 28) Dat is de reden waarom God kan zeggen: "Ik schep het kwade" of "Ik schep de verderver", omdat Hij die dingen ten goede gebruikt.

Zijlijn 9

Men wijst er op dat God wel terug kan komen op wat Hij gezegd heeft. Daarbij haalt men o.a. [Jona 3 : 10 en de stad Ninevé](#) aan: "En God zag hun werken, dat zij zich bekeerden van hun bozen weg; en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet." Maar Ninevé, de hoofdstad van het Assyrische Rijk, is wel degelijk alsnog verwoest. Het gaat hier overigens niet om de ons bekende menselijke kijk op "berouw" over iets dat gedaan of gezegd is. Waar i.v.m. God in de Bijbel het woord "berouw" wordt gebruikt, gaat het om een keer (een wending) in de situatie. Zie pagina 37.

Zijlijn 10

De échte geschiedenis van de volkeren!

Steven M. Collins vertelt in "Onbekend Israël - van David tot vandaag" de échte geschiedenis van de volkeren. Met een degelijke onderbouwing en op basis van de Bijbelse historie en profetie.

ISBN: 978-90-808032-6

488 pag. - € 23,50

Vanaf Koning David tot in deze tijd!

schatten. Maar zorg voor elkaar is er niet. Er wordt maar over één ding gesproken door "die in hun paleis schatten vergaderen". En dat gebeurt "door geweld en verstoring". Door "plundering" van anderen natuurlijk, in welke vorm dan ook. Vers 11 zegt dat daarom die rijkdom weggenomen zal worden. Rijkdom is labiel. Het is twijfelachtig. Er hoeft maar iets te gebeuren of de beurs in China klapt in elkaar en dan gaat die van Amerika ook, en Amsterdam gaat mee. Wat blijft er van geld dan over? In werkelijkheid is het toch gebakken lucht. In ieder geval is het zo, zo blijkt ook uit de volgende hoofdstukken, dat deze sociale misstanden de Heer werkelijk een doorn in het oog zijn.

Amos 3 : 12

12 Alzo zegt de HEERE: Gelijk als een herder twee schenkelen, of een stukje van een oor uit des leeuwen muil redt, alzo zullen de kinderen Israëls gered worden, die daar zitten te Samaria, in den hoek van het bed, en op de sponde van de koets.

Maar wat wordt er dan gered? Het dier niet in elk geval. Dat wordt de prooi van de leeuw. "Alzo zullen de kinderen Israëls gered worden" betekent dat ze dus níet worden gered, met uitzondering van een enkele gelovige, een overblijfsel dus. Dat is de gedachte achter: "de kinderen Israëls ..., die daar zitten ...". "Zitten" is "rusten". "Koets" is hier ook iets dergelijks als een bed. Men weet niet precies wat het is, maar je kunt je daar een bed - en dus rusten - bij voorstellen. Wat hier besproken wordt, is bestemd voor mensen die denken dat het allemaal prima gaat, maar de Heer zegt: nee, Ik breng daar veranderingen in. Zo gaat het niet langer.

Amos 3 : 13-15

- 13 Hoort en betuigt in het huis Jakobs, spreekt de Heere HEERE, de God der heirscharen;
- 14 Dat Ik, ten dage als Ik Israëls overtredingen over hem bezoeken zal, ook bezoeking zal doen over de altaren van Beth-El; en de hoornen des altaars zullen worden afgehouden, en ter aarde vallen.
- 15 En Ik zal het winterhuis met het zomerhuis slaan; en de elpenbenen huizen zullen vergaan, en de grote huizen een einde nemen, spreekt de HEERE.

"En ik zal het winterhuis met het zomerhuis slaan" slaat op die paleizen van Samaria. De "elpenbenen huizen", die zijn bekleed met ivoor, "zullen vergaan" en dat is een uitdrukking van de rijkdom die zal

vergaan. "En (= namelijk) de grote huizen hun einde nemen". De HEERE kondigt aan dat Hij Zélf verwoesting zal brengen over het land. Dat is in die tijd letterlijk gebeurd i.v.m. de wegvoering in Assyrische ballingschap. Wat echter geldt voor Juda (de twee stammen), geldt ook voor de tien stammen. De profetieën t.a.v. Juda zijn vervuld toen Nebukadnezar Jeruzalem veroverde en vervolgens het Joodse volk in Babylonische ballingschap wegvoerde. Diezelfde profetieën zullen in de toekomst alsnog vervuld worden. Dat betekent dat eenzelfde uitspraken t.a.v. de tien stammen van Israël net zo goed alsnog een vervulling zullen krijgen. Het probleem is echter dat men in de loop van de geschiedenis die tien stammen volstrekt heeft weggeredeneerd, alsof ze er niet meer, of nauwelijks, zouden zijn. Maar die volkeren moeten ergens zijn; die zijn niet van de aardbodem verdwenen. Die komen niet in de dagen van de wederkomst van Christus zomaar ineens weer terug! Die hebben al die tijd ergens gewoond. **Zie zijlijn 10**

De beschrijving van een ongelovige Joodse staat in de dagen van Jeremia past net zo goed op de ongelovige Joodse staat in onze tegenwoordige tijd. En dus past de beschrijving hier van die tien stammen in een goddeloze situatie net zo goed op de tien stammen in de dagen van de wederkomst van Christus. Eerst wordt de Gemeente, het overblijfsel, weggehaald uit de tien stammen, opdat daarna het oordeel over die achterblijvers zal komen. Over heel die westerse wereld dus. Het kan best zijn dat wij naar eer en geweten denken dat de westerse cultuur de beste ter wereld is, maar het gaat er niet om welke normen wij hanteren. Het gaat er om welke normen God hanteert en dat betekent een oordeel over sociale misstanden, waarover later nog het een en ander meer.

Het betekent ook dat er oordeel komt over religie, zo maakt vers 14 duidelijk via "de altaren van Beth-El", dat verwijst naar de aanbidding van het gouden kalf. (Exodus 32) De "hoornen des altaars" gaat over een soort vrijplaats. Het idee is dat men een beroep kan doen op de religie en dat men daar dan veilig is voor de staat. Dat is overigens tamelijk naïef, omdat scheiding tussen religie en staat ook maar een moderne vondst is. Die hoornen "zullen worden afgehouden" en hierbij gaat het dus over oordeel over religie. Nou weet ik nooit precies waar de grens ligt tussen religie en de gewone samenleving. Wij zijn gewend aan het idee dat het twee verschillende dingen zijn, maar in werkelijkheid is dat natuurlijk niet zo. Religie bestaat nou eenmaal uit wetten en inzettingen voor het dagelijks leven. Er is niet een duidelijke grens tussen wat uit religieuze overwegingen verplicht is, en dus is opgelegd, en wat men los van die religie in de praktijk dan eventueel zou doen.

Die grens is vaag. Dat is in onze samenleving ook zo. De beroemde waarden en normen van het "antieke Nederland" zijn ontleend aan de Bijbel, aan het Christendom, en in het bijzonder zelfs aan de Gemeente. Alleen heeft men Christus en de Bijbel losgelaten, maar men hecht, althans met de mond, nog steeds aan diezelfde waarden en normen, zoals dat zo mooi heet. Dingen als naastenliefde en zorg voor elkaar en dat soort dingen weer.

Heel het humanisme is feitelijk ontleend aan de Bijbel, nadat men eerst de Here Jezus daaruit weggehaald heeft. Het humanisme is een soort monstrum (= *misvormd met ernstige afwijkingen*) en kan dus eigenlijk niet bestaan. Ik denk dat het een duivels ideaal is en dat hij dit nog een poosje in stand houdt. Want de duivel is niet uit op de vernietiging van de mens, zoals velen denken. Hij wil die mensheid in stand houden, geluk en voorspoed te brengen, maar dan wel buiten Christus om. Als dat niet kan, dan maar vernietiging. Maar bij voorkeur een vrederijk op aarde, maar niet onder de heerschappij van Christus, uiteraard. Het humanisme kan in dat ideaal een belangrijke functie vervullen.

Omdat het oordeel over de misstanden in de samenleving als zodanig komt, zal datzelfde oordeel net zo goed over de godsdienst komen. In dit Bijbelboek, daar komen we nog op terug, wordt ook meerdere malen gewezen dat er aan de ene kant sprake is van groot onrecht, ook in de rechtspraak en ook in het dagelijks leven, maar dat het de mensen blijikbaar niet hindert om godsdienstig, oftewel religieus, te zijn, terwijl die dingen feitelijk met elkaar in strijd zijn. Aan de ene kant doet men onrecht, en men weet dat ook, en aan de andere kant heeft men een godsdienst, die nogal wat van de mensen vraagt, waarop men zich beroept en waar men trots op is. Dat is het visitekaartje naar buiten toe, maar het fungeert tegelijkertijd als een dekmantel voor het vlees; "tot een oorzaak voor het vlees", zegt Paulus in een ander verband in Galaten 5 : 13. Men zegt in feite: Kijk eens hoe religieus wij zijn, met onze tempels en onze tienden die wij betalen, en die offers die wij brengen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Maar dat is het volgende Schriftgedeelte, hoofdstuk 4.

We doen er in ieder geval goed aan te beseffen dat er profetieën zijn die uiteindelijk nog vervuld moeten worden in de toekomst, in de nabije toekomst zelfs. De hedendaagse opvattingen over deze profetie van Amos verklaren helaas alles weg naar het verleden. Naar 722 B.C., toen de tien stammen zijn weggevoerd in ballingschap, en dat is dan het einde van het verhaal ..., meent men. Waarna je aan dit Bijbelboek eigenlijk niks meer hebt. Het heeft dan zo'n 2.500 jaar geleden zijn

functie gehad en dat was het dan. Op dezelfde manier redeneert men de profetieën m.b.t. het Joodse volk weg. Dat zou allemaal al vervuld zijn in de ballingschap. De profetieën over hun herstel zouden dan vervuld zijn in de terugkeer uit de Babylonische ballingschap.

Maar wat wordt er dan gezegd over de profetieën die spreken over een herstel van de tien stammen? De gangbare opvatting, ik bedoel de gangbare dispensationalistische opvatting, is dat die tien stammen in het verleden zijn teruggekeerd. Dat het maar een heel klein beetje volk was, dat zich vermengd heeft met de Joden en sindsdien als Joods door het leven gaat. Het spijt me te moeten zeggen dat dit absoluut absurd is. Waarom gelooft men dat? Er is niet de minste aanleiding voor. Of toch wel ... Jawel, want als men dat niet gelooft, dan is de consequentie dat al deze profetieën - er zijn er nog veel meer dan alleen in Amos - over de tien stammen van Israël en over Samaria nog vervuld moeten worden, net zoals de profetieën over de Joden.

Maar er is helemaal geen andere optie. De Bijbel spreekt over zo'n groot volk, met de daarbij behorende misstanden, waarvan de Heer zegt: Ik laat het niet zo voortbestaan. Paulus zegt daarover dat, als die takken van de wilde olijfboom, die in de tamme olijfboom zijn ingeënt, niet in het geloof blijven, zij afgesneden zullen worden. (Romeinen 11 : 17-24) Toen in die tijd de "tamme takken" werden afgesneden, was dat een oordeel van God over de twee stammen. Als echter de "wilde takken" afgesneden worden, kan dat dus alleen maar in de toekomst gebeuren. Dan is het dus eveneens een oordeel van God over dat volk, over die volkeren. Juist omdat ze Israëlitisch van oorsprong zijn, zal de Heer over hen een oordeel brengen vanwege dezelfde redenen als waarom Hij een oordeel zal brengen over de Joden. Die twee samen in de eerste plaats, omdat Hij Zijn Koninkrijk op aarde zal vestigen. Via wéér die twee en de tien stammen. Via "de stammen Israëls", via "het huis Jakobs". (vers 13)

4. Amos 4

Amos 4 : 1-13

- 1 Hoort dit woord, gij koeien van Basan! gij, die op den berg van Samaria zijt, die de armen verdrukt, die de nooddruftigen verplettert; gij, die tot hunlieder heren zegt: Brengt aan, opdat wij drinken.
- 2 De Heere HEERE heeft gezworen bij Zijn heiligheid, dat er, ziet, dagen over ulieden zullen komen, dat men u zal optrekken met haken, en uw nakomelingen met visangelen.
- 3 En gij zult *door* de bressen uitgaan, een ieder voor zich henen; en gij zult, hetgeen in het paleis *gebracht* is, wegwerpen, spreekt de HEERE.
- 4 Komt te Beth-El, en overtreedt te Gilgal; maakt des overtredens veel, en brengt uw offers des morgens, uw tienden om de drie dagen!
- 5 En rookt van het gedesemde een loffer, en roept vrijwillige offers uit, doet het horen; want alzo hebt gij het gaarne, gij kinderen Israëls! spreekt de Heere HEERE.
- 6 Daarom heb Ik ulieden ook reinheid der tanden gegeven in al uw steden, en gebrek van brood in al uw plaatsen; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
- 7 Daartoe heb Ik ook den regen van ulieden geweerd, als er nog drie maanden waren tot den oogst, en heb doen regenen over de ene stad, maar over de andere stad niet doen regenen; het ene stuk lands werd beregend, maar het *andere* stuk lands, waar het niet op regende, verdorpe.
- 8 En twee, drie steden togen om tot een stad, opdat zij water mochten drinken, maar werden niet verzadigd; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
- 9 Ik heb ulieden geslagen met brandkoren en met honigdauw; de veelheid uwer hoven, en uwer wijngaarden, en uwer vijgebomen, en uwer olijfbomen at de rups op; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
- 10 Ik heb de pestilentie onder ulieden gezonden, naar de wijze van Egypte; Ik heb uw jongelingen door het zwaard gedood, en uw paarden gevankelijk laten wegvoeren; en Ik heb den stank uwer heirlegeren zelfs in uw neus doen opgaan; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
- 11 Ik heb *sommigen* onder ulieden omgekeerd, gelijk God Sodom en Gomorra omkeerde, u, die waart als een vuurbrand, dat uit den brand gered is; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

- 12 Daarom zal Ik u alzo doen, o Israël! omdat Ik u *dan* dit doen zal, zo schik u, o Israël! om uw God te ontmoeten.
- 13 Want zie, Die de bergen formeert, en den wind scheidt, en den mens bekend maakt, wat zijn gedachte zij, Die den dageraad duisternis maakt, en op de hoogten der aarde treedt, HEERE, God der heirscharen, is Zijn Naam.

In de eerste drie verzen worden de vrouwen in Israël toegesproken, maar niet bepaald op vlijende wijze. Zij worden namelijk met "*koeien van Basan*" aangeduid. Dat waren zeer welvarende koeien en dan denk ik aan dikke koeien. Ze worden hier voorgesteld als degenen die in werkelijkheid, op z'n minst in hoge mate, verantwoordelijk zijn voor de gang van zaken in het land. Je zou zeggen dat die misstanden aan de mannen toegeschreven zouden moeten worden, maar hier wordt de verantwoordelijkheid bij de vrouwen gelegd.

"*Gij die op de berg van Samaria zijt*" wil zeggen: inwoners van Samaria, de stad in de eerste plaats en van daaruit in het hele land. Het hele volk, dat met de naam "Samaria", de naam van de hoofdstad, wordt aangeduid. "*Verplettert*" is hetzelfde als "*verdrukt*". En "*armen*" zijn "*nooddruftigen*" en andersom. Deze vrouwelijke inwoners van Samaria zeggen tot "*hun eigen heren*", tot hun eigen mannen, dus het had moeten zijn, "*uwlieder heren*": Zo staat het ook in de NBG'51-vertaling: "*... die zegt tot uw heren: Breng aan, dat wij drinken!*" Die heren worden dus gecommandeerd en daarbij verdrukken zij de armen en zijn ze alleen uit op het eigen genot. Daar komt het op neer. En hun mannen worden voor dat karretje gespannen. Door iedere vrouw afzonderlijk, want er staat in de grondtekst "*breng aan*" en dat is enkelvoud.

Vers 2: een "*angel*" is een "*haak*" en een haak is een angel. Er staat weer twee keer hetzelfde. Zij worden gevangen in de "*dagen die over ulieden zullen komen*". Een vis wordt gevangen ter consumptie. Dat kost het beest z'n leven en dat is ongetwijfeld ook de gedachte hier in de Bijbel. "*Door de bressen uitgaan*" gaat over de bressen (gaten) die in Samaria, of in de muur van Samaria, geslagen zijn door de vijand. De gedachte daarbij is dat voor iedereen wel een bres in de buurt is. De muur is nogal doorzeefd. Niet maar hier en daar een bres; de muur is systematisch vernietigd.

Hoe men bij de vertaling "*en gij zult hetgeen in het paleis [gebracht] is wegwerpen*" gekomen is, is mij niet duidelijk. Maar dit had het ongeveer moeten zijn: "... en gij zult weggesleept worden, niet naar het paleis." Niet naar het paleis, maar naar "Har Harman". Waarschijn-

lijk is het zo, maar dat kan ik niet nagaan, dat niemand begrepen heeft welke plaats dat is en toen is het anders vertaald. Maar "Har Harman" is de berg "Hermon", in het noorden. Daarheen zou een ieder, nadat men door de bres uitgegaan was, "weggesleept", dan wel "weggevoerd", dan wel "weggeworpen" worden.

Tot zover deze perikoop. Het zijn maar drie verzen, maar daarna wordt het volk als zodanig weer toegesproken.

Amos 4 : 4, 5

- 4 Komt te Beth-El, en overtreedt te Gilgal; maakt des overtredens veel, en brengt uw offers des morgens, uw tienden om de drie dagen!
- 5 En rookt van het gedeseemde een loffer, en roept vrijwillige offers uit, doet het horen; want alzo hebt gij het gaarne, gij kinderen Israëls! spreekt de Heere HEERE.

Beth-El en Gilgal zijn plaatsen, maar wat bij de ene keer "komen" heet, heet de andere keer "overtreden". M.a.w. het is meer dan een "komen" alleen, men kon er wat doen. Men kon er namelijk wat "overtreden". De "Wet des HEEREN" namelijk, of meer in het algemeen het "Woord des HEEREN". Het hier genoemde "Gilgal" zou niet het Gilgal zijn aan de Jordaan, ter hoogte ongeveer van Jericho. Typologisch is het in ieder geval gewoon hetzelfde. Het heet Gilgal, dus is het Gilgal. Maar als je het op de kaart opzoekt, blijkt dit Gilgal een plaats te zijn bij Sichem en dat is niet hetzelfde. Dat heb je met Beth-El ook. Blijkbaar waren Beth-El en Gilgal centra van de religie. Daar waren in elk geval altaren, heiligdommen en tempels. Bij de splitsing van het toen nog twaalf stammen tellende Israël, heeft Jerobeam meteen twee heilige plaatsen ontwikkeld. De ene was "Beth-El" en de andere "Dan", in het uiterste noorden. Maar Gilgal was er kennelijk ook een, en om een of andere reden Berseba ook. Hetgeen vreemd genoeg is, omdat dat in het uiterste zuiden lag en geen deel uitmaakte van het gebied van de tien stammen. Maar het heet "Van Dan tot Berseba". Dat is heel Israël, van noord naar zuid. **Zie zijlijn 11**

Het gaat in dit vers over de religie in plaatsen, en dus onder omstandigheden, die men zelf gekozen heeft. Dat was niet in overeenstemming met de wil van de HEERE. Die zegt dan ook: "brengt uw offers". Niet, brengt Mijn offers, maar uw offers en dat "om de drie dagen". Dat zal moeilijk gaan, dat hou je ook niet zo lang vol. Het is ook niet "om de drie dagen", maar "ten derde dage". Waaruit men algemeen concludeert dat het ging om aldaar gehouden feesten van

minstens drie dagen. Alvorens men dan weer naar huis ging, bracht men zijn tienden. Dat moet toch het religieuze geweten redelijk kalm houden en daar zal het wel voor gediend hebben.

Om "een loffer van het gedeseemde" had de Heer nooit gevraagd. Ze brachten de HEERE waar Hij niet om gevraagd had, namelijk "vrijwillige offers". Men heeft het nogal positief vertaald, maar het is "eigenwillige offers", want het gaat om een godsdienst die men zelf heeft uitgevonden en dat is eigenwillige religie. Via "doet het horen" wordt er zelfs reclame gemaakt over hoe religieus men is. Gevolgd door de woorden van de Heere HEERE: "want alzo hebt gij het gaarne" en niet "alzo heb ik het gaarne". Ze waren kennelijk niet bezig met wat de HEERE gaarne zou willen... Het gevolg daarvan is echter:

Amos 4 : 6

- 6 Daarom heb Ik ulieden ook reinheid der tanden gegeven in al uw steden, en gebrek van brood in al uw plaatsen; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

"Schone tanden" betekent "honger", zoals er meteen achter staat. Ze hadden niks te eten. De Heer heeft hun hongersnood gebracht en oordelen van allerlei aard. Als u weet hoe het gaat onder de tien stammen in onze dagen, dan weet u ook ongeveer hoe het ging met de tien stammen in die dagen. Men vindt dat de Heer voor ons moet zorgen en als Hij dat blijkbaar niet doet, wordt het Hem hoogst kwalijk genomen. Eventueel wordt Zijn bestaan in twijfel getrokken. Als Hij God is, waarom geeft Hij ons dan niks te eten? Op het antwoord zit men niet echter niet te wachten. Het antwoord is: omdat de mens Hem niet dienen wil en dat is de overeenkomst tussen toen en nu.

Wat is de bedoeling van het menselijk bestaan? Volgens Paulus:

Handelingen 17 : 27, 28a

- 27 Opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een ieder van ons.
- 28a Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; ...

Als men dat niet doet, welk bestaansrecht heeft men dan? En als men dan toch geen bestaansrecht heeft, waarom zou de Heer dan voor de mens zorgen? Het is heel simpel en de Bijbel is daar duidelijk genoeg over. Dan zegt men wellicht: maar ik ben toch godsdienstig? Jawel, maar daar werd niet om gevraagd.

Zijlijn 11

Vandaar dat een Jood, die zich bevindt ten zuiden van Berseba, zich niet meer aan de wet hoeft te houden. Daarom gaat hij naar Eilat, dan is hij vrij en kan hij doen wat hij wil. Dan hoeft hij zich niet meer aan de wet te houden. De echt orthodoxen trekken zich overigens daar weer niks van aan.

Zijlijn 12

Op Grote Verzoendag (Jom Kipoer, 1973) werd Israël aangevallen door veel landen tegelijk. Dat zou je toch op z'n minst aan het denken moeten zetten. De Heer had namelijk gezegd dat Hij zou zorgen dat ze in ieder geval niet op de feestdagen het land zouden binnenvallen.

Redactie 2024: De 2023-aanval van Hamas op doelen in Israël vond plaats op de feestdag Simchat Thora, exact vijftig jaar en een dag na het uitbreken van de Jom Kipoer-oorlog op 6 oktober 1973.

Onder het Mozaïsch verbond was het ongeveer zo geregeld, dat als het volk de Heer zou dienen, de Heer op tijd alles zou geven wat ze nodig hadden. In ieder geval de regen en daarmee het eten. Bovendien zou Hij zorgen dat de vijand het land niet zou binnenvallen en al dat soort zaken meer. **Zie zijlijn 12**

De Heer zegt dus dat Hij honger gebracht had *"in al uw plaatsen"* en concludeert vervolgens: *"nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij"*. Het zou aanleiding moeten zijn om zich juist tot de Heer te bekeren, net als in het geval van die andere zaken, genoemd in de volgende verzen, die de Heer over het volk deed komen.

Amos 4 : 7, 8

- 7 Daartoe heb Ik ook den regen van ulieden geweerd, als er nog drie maanden waren tot den oogst, en heb doen regenen over de ene stad, maar over de andere stad niet doen regenen; het ene stuk lands werd beregend, maar het *andere* stuk lands, waar het niet op regende, verdorpe.
- 8 En twee, drie steden togen om tot een stad, opdat zij water mochten drinken, maar werden niet verzadigd; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Het wel of niet laten regenen gebeurde tamelijk demonstratief van Godswege. In drie maanden voor de oogst verdwijnt de regen al en dat betekent dat de oogst mislukt. Het volk moest van de ene plaats naar de andere gaan om water te halen. Ze kregen het niet, omdat er te weinig was. En toch ... *"Nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE"*.

Amos 4 : 9

- 9 Ik heb ulieden geslagen met brandkoren en met honigdauw; de veelheid uwer hoven, en uwer wijngaarden, en uwer vijgebomen, en uwer olijfbomen at de rups op; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Het schijnt zo te zijn dat "veelheid" het woord "verdorren" moet zijn. Het koren is verbrand, daar komt het ongeveer op neer en honigdauw is een ziekte van het graan. Het zijn natuurrampen, maar het hele punt is ... het komt van God! En weer staat er: *"Nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE"*. Dat zou men wel doen. Men is afhankelijk van de Heer, want de enige die wat aan natuurrampen kan doen is de Heer. En dan te bedenken dat er zijn die dit soort omstandigheden aangrijpen om het bestaan van God, de kracht Gods en

de genade Gods in twijfel te trekken. Ja, dan wordt het nooit beter natuurlijk. Ik kan me alleen maar voorstellen dat iemand dat doet, omdat hij graag van die God af wil en elke gelegenheid aangrijpt om Zijn bestaan te bestrijden, in twijfel te trekken of anderszins zich ervan te ontdoen. Want normaal gesproken roep je toch die God aan. Zeker in de omstandigheden van Israël, aan wie het woord Gods is overgeleverd en aan wie God beloften gedaan heeft onder het Oude Verbond, en - al eerder aan Abraham - onder een Nieuw Verbond.

Amos 4 : 10

- 10 Ik heb de pestilentie onder ulieden gezonden, naar de wijze van Egypte; Ik heb uw jongelingen door het zwaard gedood, en uw paarden gevankelijk laten wegvoeren; en Ik heb den stank uwer heirlegeren zelfs in uw neus doen opgaan; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

Dat hadden ze toch kunnen weten, dat Egypte daar ooit door getroffen is kort voor de uittocht uit Egypte. Als Egypte daar door getroffen is, en nu Israël, is er met Israël iets fundamenteels mis. De HEERE heeft *"uw jongelingen door het zwaard gedood en uw paarden gevankelijk laten wegvoeren"*, d.m.v. oorlogshandelingen. Lees het boek Richteren, dan weet u genoeg. De lijkluft hebben zij geroken, maar ook dat bracht hen niet op andere gedachten. *"Nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE"*. Enerzijds denken wij bij dit soort zaken in de eerste plaats aan de staat Israël. Langs alle kanten is en wordt die bedreigd. Dan is mijn oplossing: men zou zich bekeren tot de Here. En wat de tien stammen betreft, dat gaat langzamerhand diezelfde kant op. Bedreigd van buitenaf en van binnenuit.

Amos 4 : 11

- 11 Ik heb *sommigen* onder ulieden omgekeerd, gelijk God Sodom en Gomorra omkeerde, u, die waart als een vuurbrand, dat uit den brand gered is; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

"Omkeren" wil zeggen: een keer brengen in, een totale verandering aanbrengen. In de praktijk is dat "vernietigen". Het kan allerlei toepassingen hebben van daaruit. Het kan ook zijn reinigen, in het Nieuwe Testament kom je het woordgebruik zo tegen, dan komt het vanuit het Hebreeuws via het Grieks tot ons, dan wordt "het huis met bezemen gekeerd". (Lukas 11 : 25) Maar het is verandering aanbrengen, een keer brengen, maar dat is de nette variant. In werkelijkheid is het vernietigen, veruïneren. Wat er was, verdwijnt. Dat is inderdaad wat

er met Sodom en Gomorra gebeurd is. Het staat er zelfs bij in dit vers. Sodom en Gomorra zijn echter niet uit de brand gered. Alleen Lot, die een beeld is van Israël in het algemeen en van het Joodse volk zelfs in het bijzonder, al moet ik zeggen dat is de vrouw van Lot. In de zoutpilaar, die men nu aanwijst nabij Sodom, kun je zien wat er van het Jodendom over is. Het is morsdood. Je herkent het zout. Het monument, de pilaar, het zout, het dode Jodendom is een monument van het verleden, van de werking van het Woord van God. Sodom en Gomorra worden vele malen in de Bijbel genoemd als het grote voorbeeld van het oordeel Gods. Dat is ook de reden waarom men dat oordeel over Sodom en Gomorra bagatelliseert. In werkelijkheid was het een reusachtig oordeel, waarvan de sporen tot vandaag te zien zijn. Niet alleen letterlijke sporen van Sodom en Gomorra, maar ook in het hele Jordaandal, met alles wat erbij hoort, (o.a. Jericho, de laagst gelegen stad op aarde), inclusief het meer van Galilea, de Dode Zee, enzovoorts.

Maar hier staat dus van Israël, dat het aan die brand onttrokken is. In vele omstandigheden, ook in deze geschiedenis, is dat gebeurd. Er zijn veel oordelen van God over het volk gegaan, maar er was altijd wel een overblijfsel dat overbleef. Maar ook vers 11 sluit af met: *"Nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE"*. Dat zijn woorden die je tot in Openbaring aan toe kunt lezen.

Amos 4 : 12, 13

12 Daarom zal Ik u alsoo doen, o Israël! omdat Ik u *dan* dit doen zal, zo schik u, o Israël! om uw God te ontmoeten.

13 Want zie, Die de bergen formeert, en den wind schept, en den mens bekend maakt, wat zijn gedachte zij, Die den dageraad duisternis maakt, en op de hoogten der aarde treedt, HEERE, God der heirscharen, is Zijn Naam.

Het gaat *"om uw God te ontmoeten"* m.b.t. het oordeel. Maak u klaar voor het oordeel, want dat gaat gebeuren. God zegt: dit is allemaal tijdelijk, maar er komt eenmaal de dag dat er een definitief oordeel komt, en wat dit volk betreft, het zal weggevoerd worden in de Assyrische ballingschap. In vers 13 stelt de HEERE Zichzelf voor als Degene die inderdaad oordelen zal en die alle macht heeft in hemel en op aarde, want dat is ongeveer wat dit vers zegt. Het is ook God die aan de mens Zijn (van God dus) gedachten bekendmaakt. Want dat is toch wat God doet, zich bekendmaken. Daarna staat er *"Die de dageraad duisternis maakt"*. Dageraad is duisternis eigenlijk. Hij doet het licht uit, eventueel.

"Hoogten der aarde" kan ook verband houden met dat Hij het hoge zal vernederen, zoals dat in andere Schriftplaatsen heet. (o.a. Jesaja 25 : 11) Anders is het een tamelijk onduidelijke uitdrukking. Alles wat hoog is, zou vernederd worden van Godswege. Waar vers 12 en 13 over spreken, is over dat God zal oordelen. Met het korte uitzicht op de Assyrische ballingschap en met een héél lang uitzicht op het definitieve oordeel *"ten Jongste Dage"*, zoals dat zo plechtig heet.

Daarover gaat het volgende hoofdstuk, dat net als hoofdstuk 4 begint met *"Hooft dit woord ..."*

5. Amos 5

Amos 5 : 1-27

- 1 Hoort dit woord, dat Ik over ulieden ophef, een klaaglied, o huis Israëls!
- 2 De jonkvrouw Israëls is gevallen, zij zal niet weder opstaan; zij is verlaten op haar land, er is niemand, die haar opricht.
- 3 Want zo zegt de Heere HEERE: De stad, die uitgaat *met* duizend, zal honderd overhouden, en die uitgaat *met* honderd, zal tien overhouden, in het huis Israëls.
- 4 Want zo zegt de HEERE tot het huis Israëls: Zoekt Mij, en leeft.
- 5 Maar zoekt Beth-El niet, en komt niet te Gilgal, en gaat niet over *naar* Berseba; want Gilgal zal voorzeker gevankelijk worden weggevoerd, en Beth-El zal worden tot niet.
- 6 Zoekt den HEERE, en leeft; opdat Hij niet doorbreke *in* het huis van Jozef als een vuur, dat vertere, zodat er niemand zij, die het blusse in Beth-El;
- 7 Die het recht in alsem verkeren, en de gerechtigheid ter aarde doen liggen.
- 8 Die het Zevengesternte en den Orion maakt, en de doodsschaduw in den morgenstond verandert, en den dag als den nacht verduistert; Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem, HEERE is Zijn Naam.
- 9 Die Zich verkwikt *door* verwoesting over een sterke; zodat de verwoesting komt over een vesting.
- 10 Zij haten in de poort dengene, die bestraft, en hebben een gruwel van dien, die oprechtelijk spreekt.
- 11 Daarom, omdat gij den arme vertreedt en een last koren van hem neemt, zo hebt gij *wel* huizen gebouwd van gehouwen steen, maar gij zult daarin niet wonen; gij hebt gewenste wijngaarden geplant, maar gij zult derzelve wijn niet drinken.
- 12 Want Ik weet, dat uw overtredingen menigvuldig, en uw zonden machtig vele zijn; zij benauwen den rechtvaardige, nemen zoengeld, en verstoten de nooddriftigen in de poort.
- 13 Daarom zal de verstandige te dier tijd zwijgen, want het zal een boze tijd zijn.
- 14 Zoekt het goede, en niet het boze, opdat gij leeft; en alzo zal de HEERE, de God der heirscharen, met ulieden zijn, gelijk als gij zegt.
- 15 Haat het boze, en hebt lief het goede, en bestelt het recht in de poort, misschien zal de HEERE, de God der heirscharen, aan Jozefs overblijfsel genadig zijn.

- 16 Daarom, zo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de Heere: Op alle straten zal rouwklage zijn, en in alle wijken zullen zij zeggen: Och! och! en zullen den akkerman roepen tot treuren, en rouwklage zal zijn bij degenen, die verstand van kernen hebben.
- 17 Ja, in alle wijngaarden zal rouwklage zijn; want Ik zal door het midden van u doorgaan; zegt de HEERE.
- 18 Wee dien, die des HEEREN dag begeren! Waartoe toch zal ulieden de dag des HEEREN zijn? Hij zal duisternis wezen en geen licht.
- 19 Als wanneer iemand vlood voor het aangezicht eens leeuws, en hem ontmoette een beer; of dat hij kwam in een huis, en leunde met zijn hand aan den wand, en hem beet een slang.
- 20 Zal dan niet des HEEREN dag duisternis zijn, en geen licht? En donkerheid, zodat er geen glans aan zij?
- 21 Ik haat, Ik versmaad uw feesten, en Ik mag uw verbods *dagen* niet rieken.
- 22 Want ofschoon gij Mij brandofferen offert, mitsgaders uw spijsofferen, Ik heb er toch geen welgevallen aan; en het dankoffer van uw vette *beesten* mag Ik niet aanzien.
- 23 Doe het getier uwer liederen van Mij weg; ook mag Ik uwer luiten spel niet horen.
- 24 Maar laat het oordeel zich daarhenen wenden als de wateren, en de gerechtigheid als een sterke beek.
- 25 Hebt gij Mij veertig jaren in de woestijn slachtofferen en spijsoffer toegebracht, o huis Israëls?
- 26 Ja, gij droegt de tent van uw Melech, en den Kijun, uw beelden, de ster uws gods, dien gij uzelf hadt gemaakt.
- 27 Daarom zal Ik ulieden gevankelijk wegvoeren, ver boven Damaskus henen, zegt de HEERE, Wiens Naam is God der heirscharen.

Hoofdstuk 5 begint met een klaaglied over de uiteindelijke ondergang van dit tienstammen-rijk, oftewel "*de jonkvrouw Israëls is gevallen*". Dit betekent uiteraard dat zij *z*al vallen, maar Amos ziet dat als het ware reeds en heft dat klaaglied over de "*jonkvrouw Israël*" aan.

"*Zij zal niet weder opstaan*" heeft niks te maken met opstaan "ten Jongste Dage" of iets dergelijks. Het gaat er gewoon om dat dit rijk beëindigd en niet weer hersteld zal worden. Dat is ook nooit gebeurd. Er staat in vers 2 dus twee keer hetzelfde, ze is gevallen, namelijk verlaten, en ze zal niet weer opstaan. Er is niemand die haar opricht. De Heer zeker niet.

Amos 5 : 3-5

- 3 Want zo zegt de Heere HEERE: De stad, die uitgaat *met* duizend, zal honderd overhouden, en die uitgaat *met* honderd, zal tien overhouden, in het huis Israëls.
- 4 Want zo zegt de HEERE tot het huis Israëls: Zoekt Mij, en leeft.
- 5 Maar zoekt Beth-El niet, en komt niet te Gilgal, en gaat niet over *naar* Berseba; want Gilgal zal voorzeker gevankelijk worden weggevoerd, en Beth-El zal worden tot niet.

Dat heet "decimeren". Het is letterlijk een tiende overhouden. Er blijft dus wel wat over, maar blijkbaar niet in het land. De mens zou de Heere zoeken, die zich laat vinden en die "niet verre is van een ieder van ons". (Handelingen 17 : 27) Dat is waar het in het hele leven om gaat, Hem zoeken. Niet alleen opdat men Hem één keer zou vinden, dat is de evangelische variant van Alzheimer, nee men zou zijn leven lang de Heer zoeken. Dat wil zeggen zich op Hem oriënteren, Hem dienen. Hij zou vervolgens, vanuit Zijn positie uiteraard, zorgen voor de zijnen, die hem dienen. "Zoekt mij en leef". Gewoon in de praktijk leven uiteraard.

Men zou de HEERE zoeken en niet Beth-El, waar één van die tempels (altaren) gebouwd is. Het wijst terug naar Hoofdstuk 4 : 4. Dit keer staat er ook bij "en gaat niet over" "Naar" hebben ze er toen bij gezet. De verwijzing is waarschijnlijk dat men dan de grens over moet, want Berseba ligt in een tweestammen-rijk, helemaal in het zuiden. Het suggereert dat ook daar zo'n altaar stond, maar dat is onbekend. "Gilgal zal voor zeker gevankelijk worden weggevoerd" wil zeggen in ballingschap gaan. Het woord voor "ballingschap" is "galoet" en dat is van dezelfde wortel als Gilgal. "En Beth-El zal tot niets worden." "Beth-El", "huis Gods", zal niet meer zijn.

Amos 5 : 6, 7

- 6 Zoekt den HEERE, en leeft; opdat Hij niet doorbreke in het huis van Jozef als een vuur, dat vertere, zodat er niemand zij, die het blusse in Beth-El;
- 7 Die het recht in alsem verkeren, en de gerechtigheid ter aarde doen liggen.

Na "Zoekt den HEERE en leeft" wordt "het huis van Jozef" met nadruk genoemd. Deze keer niet "huis Israëls", hoewel het dat is, maar het is maar één van de beide huizen van Israël. Het gaat specifiek over Jozef en dus over de tien stammen van Israël. Hier wordt toch gesuggereerd dat misschien een deel van dit volk alsnog de HEERE zou zoeken en

vinden en daarom vind ik het wel aardig dat dit soort uitspraken in het Nieuwe Testament gebruikt wordt door de apostel Paulus. Want daar zijn we terecht bij Jozef en het verhaal over de tien stammen, waar het Evangelie wel degelijk terecht kwam.

"Zoekt de Heer en leeft" wordt gezegd tot degenen (vers 7) die het recht nederwerpen, vertrappen als het ware. Onder "recht" in de eerste plaats te verstaan "Woord van God" en "dienst aan God". In plaats van God te dienen, veroorzaken zij bitterheid. "Alsem" is "bitterheid" en dat is een plechtige term voor de dood. Als het water bitter is, dan ga je eraan dood. Het moet gezond gemaakt worden. Hetzij door er een hout in te gooien, (Exodus 15 : 23-25) hetzij door er zout in te gooien. (2 Koningen 2 : 21, 22)

Amos 5 : 8

- 8 Die het Zevengesternte en den Orion maakt, en de doodsschaduw in den morgenstond verandert, en den dag als den nacht verduistert; Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem, HEERE is Zijn Naam.

Hier wordt over God als Schepper van hemel en aarde gesproken, als Degene die die dingen in stand houdt. Sommigen willen God nog wel zien als de Schepper, dat Hij dat ooit heeft gedaan en sindsdien is gaan uitrusten. Men zegt nooit "rusten", maar "uitrusten". Zoiets als: Hij is gaan uitrusten op de zevende dag en daarna is Hij iets anders gaan doen, heb ik letterlijk een theoloog horen zeggen. Maar die heeft niet begrepen wat "rusten" is. Dat wil gewoon zeggen "ophouden met werken". Uitrusten is wat anders. Dat is weer op kracht komen, maar daar wordt niet over gesproken.

Amos 5 : 9

- 9 Die Zich verkwikt door verwoesting over een sterke; zodat de verwoesting komt over een vesting.

God is Degene die oordeelt en daarmee "Zich verkwikt". Waarom ook niet? Dat ligt toch zeer voor de hand. God die dag in dag uit getergd wordt door ongelovige mensen, die Hem tegenspreken en zelfs beweren dat Hij überhaupt niet bestaat, ondanks alles wat Hij in de loop van de geschiedenis tot stand gebracht, gedaan en gezegd heeft. Zijn Naam wordt nog steeds gelasterd. Hij maakt daar een keer een einde aan en dan zit het erop. Dat wordt hier gezegd. En "over een vesting" en "over een sterke" wil zeggen: over dit volk, over dit land, zou een oordeel komen. Ik breng in herinnering dat deze dingen zich

afspelen in de beste jaren van dit land, qua economie en rijkdom. Ze voelen zich sterk, maar de Heer zegt: Ik zal een oordeel brengen.

Amos 5 : 10

10 Zij haten in de poort dengene, die bestraft, en hebben een gruwel van dien, die oprechtelijk spreekt.

Men maakte ook in die dagen zelf wel uit wat recht is en dus zegt de Heer: "Zij haten degene die bestraft en zij doen dat in de poort". Maar dat is juist de plaats waar recht gesproken zou worden. Ze houden echter niet van rechtspraak, maar meer van onrecht. Waarbij ik moet zeggen dat "recht" niet alleen een juridische term is, maar het heeft ook alles van doen met waarheid. Het ideaal van de rechtspraak is het achterhalen van de waarheid. Het gaat om waarheidsvinding. In veel gevallen heeft men echter helemaal geen belang bij de waarheid en dus ook niet bij recht. Het gaat om praktische dingen en het nastreven van eigen doelstellingen. Met het bestaan van waarheid in absolute zin heeft men allang afgerekend, ook in onze westerse cultuur. Zo is het toch in onze samenleving? Waarheid mag niet gehoord worden. Dat via "de rechtbank", via de overheid, bepaald wordt wat waarheid is en wat niet. En wat je wel mag zeggen en wat niet. Ik ga daar niet verder op in, maar zo gaat het in de praktijk.

Amos 5 : 11, 12

11 Daarom, omdat gij den arme vertreedt en een last koren van hem neemt, zo hebt gij *wel* huizen gebouwd van gehouwen steen, maar gij zult daarin niet wonen; gij hebt gewenste wijngaarden geplant, maar gij zult derzelver wijn niet drinken.
12 Want Ik weet, dat uw overtredingen menigvuldig, en uw zonden machtig vele zijn; zij benauwen den rechtvaardige, nemen zoengeld, en verstoten de nooddruftigen in de poort.

"Wonen" betekent "blijven". Als je de betekenis van wonen niet begrijpt, vervang je het door blijven, en andersom. Dat doe je hier dus ook. Dan wordt het in het Nederlands: "gij zult daarin niet verblijven". Er is heel wat tot stand gebracht, o.a. wijngaarden, maar als het wat moet gaan opleveren, gaat het de andere kant op. Hen wordt gezegd dat ze niet in het land zullen blijven om gebruik te kunnen maken van wat men tot stand gebracht heeft. Want de Heer weet hun vele overtredingen en zonden (missers). Bijvoorbeeld dat zij "zoengeld nemen" en "de nooddruftigen in de poort verstoten". Via steekpenningen, koopt men dingen af en het recht wordt bepaald door hier en daar wat pecunia te verschuiven. Dat is een tamelijk geaccepteerde

zaak. Je betaalt zoveel en dan word je niet vervolgd door de rechtbank. Onze verkeersboetes zijn zo.

Amos 5 : 13

13 Daarom zal de verstandige te dier tijd zwijgen, want het zal een boze tijd zijn.

Deze uitspraak valt in de categorie van de Prediker: "*Wees niet al te rechtvaardig, ... waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?*" (Prediker 7 : 16) Er staat meteen achter in vers 17: "*wees niet al te goddeloos*". En in vers 20 wordt de conclusie getrokken: "*Voorwaar, er is geen mens rechtvaardig op aarde, die goed doet, en niet zondigt.*" Probeer niet roomser te zijn dan de paus. Probeer niet je recht te zoeken tot het uiterste, het bestaat gewoon niet. Je krijgt het niet, het is hier niet, streef er dus ook niet naar. Dat zijn verkeerde idealen. Die brengen een mens nergens.

Amos 5 : 14

14 Zoekt het goede, en niet het boze, opdat gij leeft; en alzo zal de HEERE, de God der heirscharen, met ulieden zijn, gelijk als gij zegt.

Men zou zich op het goede richten en niet op het boze. Het boze zou men niet bestrijden, want dat heeft geen enkele zin. Men zou "het goede aanhangen", opdat men leven zou hebben en "*de God der heirscharen, met ulieden zijn, gelijk als gij zegt*". Het is geen kwestie van oorzaak en gevolg. Het is niet een bepaalde techniek van we zoeken het goede en dan komt het vanzelf goed. Het is wel: we zoeken het goede en dan zorgt de Heer voor ons. Het is niet maar een wetmatigheid; het is een belofte van Godswege. Hij zou dat doen.

De HEERE is "*de God der heirscharen*". In Amos 4 : 13 staat: "*HEERE, God der heirscharen, is Zijn Naam.*" Oftewel: "*Jehovah Zebaoth*". "God der heirscharen" betekent letterlijk iets als "God der menigten", want God is niet alleen God der Joden, of alleen van Israël, maar ook van de heidenen. Die "heirscharen" zijn namelijk heidenen, zo wordt duidelijk als je die uitdrukking in de Bijbel opzoekt. Zodra het maar over ballingschap gaat, vind je meteen de uitdrukking "Heere der heirscharen". Het impliceert dat, ook als men onder de heidenen verstrooid is geworden van Godswege, men niettemin onder die heidenen die HEERE kan vinden. Het Nieuwe Testament zegt: "*Is God een [God] der Joden alleen? en is Hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen.*" (Romeinen 3 : 29) Wat God beloofd heeft is niet

alleen voor Israël, het is in beginsel voor alle volkeren. Israël heeft wel een speciale verantwoordelijkheid te midden van de volkeren. De individuele zaligheid van mensen is gebaseerd op individueel geloof in God en Zijn Woord en dus in de Here Jezus Christus. En dan, als dat levende geloof er in de praktijk is, staat er: "de God der heirscharen zal met jullie zijn". Men zegt wel eens: "De Heer is met u", maar dat is dan toch alleen onder deze conditie.

Amos 5 : 15

15 Haat het boze, en hebt lief het goede, en bestelt het recht in de poort, misschien zal de HEERE, de God der heirscharen, aan Jozefs overblijfsel genadig zijn.

Daar waar dingen bestuurd moeten worden, officieel beslist moeten worden, "in de poort" dus, zal men zich aan dat recht Gods onderwerpen. Wellicht dat dan "de HEERE, de God der heirscharen, aan Jozefs overblijfsel genadig zijn" zal. Men zegt: Amos had misschien toch nog hoop dat in zijn dagen dat oordeel niet zou doorgaan. Als ze nou meteen doen wat Hij zegt ... enzovoorts. Ik geloof dat deze woorden helemaal geen betrekking hebben op de dagen waarin dit geschreven werd. Het gaat hier namelijk over het overblijfsel van Jozef en niet dat van Israël. Dat wil zeggen het gaat hier in dit vers alleen over een overblijfsel uit de tien stammen. Bovendien is het merkwaardig omdat er niet staat "de HEERE, de God van Israël". Achteraf praten is altijd makkelijk, dus dat ga ik nu doen. In het vers kun je zien dat het overblijfsel van Jozef blijkbaar tot de heidenen gerekend wordt. Er wordt dus specifiek gesproken over Jozef, over een overblijfsel uit Jozef. Precies zoals in Jeremia 31, waar gesproken wordt over het Nieuwe Verbond. Dat wordt daar aangekondigd aan tien en twee stammen. In het eerste deel van Jeremia 31 wordt echter met grote nadruk gesproken, via Efraïm, over Jozef en over Samaria. Het zijn Schriftplaatsen die exclusief spreken over de tien stammen van Israël, over wat er van over is in de ballingschap. Als men in de ballingschap het boze zou haten en het goede lief hebben, zou de Heer misschien aan hen "genadig zijn". Toen in de ballingschap het Evangelie aan hen gepredikt werd, had men het goede lief en haatte men het boze. Toen was de Heer in ieder geval genadig over Jozefs overblijfsel. In plaats dat het volk verder zou wandelen in duisternis, zou over hen het Licht opgaan. (Jesaja 9 : 1)

Amos 5 : 16

16 Daarom, zo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de Heere: Op alle straten zal rouwklage zijn, en in alle wijken

zullen zij zeggen: Och! och! en zullen den akkerman roepen tot treuren, en rouwklage zal zijn bij degenen, die verstand van kernen hebben.

Ze hadden geen reden om te kermen, want het ging goed met de economie en met nog zowat zaken. Maar de Heer zou hen het leren. Ze zullen er uiteindelijk verstand van hebben. Ze zullen er ervaring mee opdoen en iedereen zal mee treuren. Het gaat niet alleen over de stad, maar ook over de "akkerman" en dus feitelijk over het hele volk, zoals uit het verband ook blijkt.

Amos 5 : 17

17 Ja, in alle wijngaarden zal rouwklage zijn; want Ik zal door het midden van u doorgaan; zegt de HEERE.

De wijngaard wordt geacht een plaats te zijn waar juist geen "rouwklage" is, maar vrolijkheid. "In alle wijngaarden" zelfs, want het ging goed met de wijngaarden in die tijd, zoals we gelezen hebben. Maar nu volgt het tegenovergestelde, namelijk rouwklage in alle wijngaarden, want de HEERE zegt: "Ik zal door het midden van u doorgaan". Bij de uittocht ging de Heer door Egypte om alle eerstgeborenen te doden. (Exodus 12 : 12) Het is dus niet best als de Heer "doorgaat". Daarmee brengt Hij oordeel.

Amos 5 : 18

18 Wee dien, die des HEEREN dag begeren! Waartoe toch zal ulieden de dag des HEEREN zijn? Hij zal duisternis wezen en geen licht.

Die term "Dag des HEEREN" is een nogal vaste uitdrukking, maar het is natuurlijk niet de zondag, zoals wel gedacht en geleerd wordt. Dat is niet de betekenis van de term in de Bijbel. Het woord "dag" heeft de betekenis van oordeel. "Dag" is namelijk licht en "aan het licht brengen" is het werk van het gerecht. Het gaat om waarheidsvinding en daar dan een uitspraak over doen. De Bijbel spreekt over "de dag zal het verklaren". (1 Korinthe 3 : 13) In 1 Korinthe 4 : 3 is het woord "oordeel" hetzelfde Griekse woord dat elders met "dag" wordt vertaald. "Dag" is licht tegenover duisternis, en daarmee ook oordeel. Het heeft met tijd niks van doen. De "Dag van Christus" (Filippenzen 1 : 10; 2 : 16) ook niet. Dat is onze (van gelovigen in deze bedeling) openbaring voor de rechterstoel van Christus. De "Dag des HEEREN" is de "Dag van Jehovah" en gaat niet over de Gemeente, maar over het oordeel over alle volkeren, waarbij de naam

Zijlijn 13

In de Bijbel wordt ook nog gesproken over "de Dag Gods". Dat is het oordeel op de Jongste Dag van Godswege over heel de schepping. De enige keer dat die term gebruikt wordt, is in verband met dat hemel en aarde branden en versmelten zullen. Dat is in 2 Petrus 3 : 23. Het zijn dus drie verschillende "dagen", maar in wezen gaat het om hetzelfde. Het is op drie verschillende wijze de uitwerking van oordeel. In chronologische volgorde. Eerst de "Dag van Christus", in verband met de Gemeente. Dan de "Dag des HEEREN" (Jehovah) in verband met de volkeren, inclusief én beginnend bij Israël. En ten slotte "de Dag Gods", dat is de Jongste Dag, of "ten uiterste dage". (Johannes 6 : 39, 40, 44, 54) Dat is dus ook het laatste oordeel.

Jehovah (HEERE) Zijn naam is in relatie tot de volkeren, tot de mensheid in het algemeen. In Zijn wederkomst zal die God, Die zich aan de mens bekend maakt in een gedaante en met de Naam Jehovah, verschijnen. Wij noemen dat "de wederkomst van Christus". Dan komt hij orde op zaken stellen, eindelijk na 6.000 jaar. Dat heet "het oordeel van Jehovah", "de Dag des HEEREN" als oordeel van Godswege over de mensheid. **Zie zijlijn 13**

Kennelijk is hier sprake van verwachting van de Messias. Amos zegt in feite: "Wee dien, die de Messias verwachten!" We zijn hier tegen de einddagen van het tienstammen-rijk. Dat begrip moest langzamerhand toch wel bekend zijn. Als men die "Dag des HEEREN" begeert, dan ziet men dus uit naar de komst van de Heer en daarmee naar de komst van de Messias, om Zijn Koninkrijk te vestigen. Om de troon van David te herstellen. Om te zorgen dat het niet meer twee volken, maar één volk zal zijn. Dat staat in Ezechiël, hoewel dat nog niet geschreven was in de dagen van Amos. Maar die gedachte vind je net zo goed in de Psalmen terug. De meeste daarvan waren al wel geschreven.

Het woord "*begeren*" geeft aan dat het voor zichzelf is, namelijk "naar zichzelf toe". Niet meer uitzien naar, maar begeren voor zichzelf, om er de vruchten van te plukken. Amos zegt: er vallen geen vruchten meer te plukken als de Heer komt. Wat zal die "dag" brengen? Duisternis en geen licht. "Licht" is het goede, "duisternis" is het kwade. Daarna volgt er wat gemakkelijke beeldspraak.

Amos 5 : 19, 20

- 19 Als wanneer iemand vlood voor het aangezicht eens leeuws,
en hem ontmoette een beer; of dat hij kwam in een huis, en
leunde met zijn hand aan den wand, en hem beet een slang.
20 Zal dan niet des HEEREN dag duisternis zijn, en geen licht?
En donkerheid, zodat er geen glans aan zij?

Iemand vlucht voor een leeuw, dat is gelukt, en dan komt er een beer of komt hij in een huis en leunt met zijn hand aan de wand, waarna een slang hem bijt. Men denkt dat men ergens aan ontkomt, maar het wordt alleen maar erger. Als de Heer komt, wordt men misschien verlost van de huidige ellende, maar het zal je gedacht zijn wat er dan aan oordeel over je heen komt. Vers 18 wordt herhaald in vers 20. Je vraagt je af of niet al voor de dagen van Amos deze uitdrukking "Dag des HEEREN" redelijk algemeen bekend was onder het volk. Het is inmiddels in ieder geval al lang bekend als de aanduiding van het oordeel dat de Heer in Zijn wederkomst zal brengen.

Amos 5 : 21, 22

- 21 Ik haat, Ik versmaad uw feesten, en Ik mag uw verbods
dagen niet rieken.
22 Want ofschoon gij Mij brandofferen offert, mitsgaders uw
spijsofferen, Ik heb er toch geen welgevallen aan; en het
dankoffer van uw vette *beesten* mag Ik niet aanzien.

Het is geen "lieflijken reuk den HEERE", maar dat was wel de bedoeling ervan. De Heer zegt echter: het stinkt. De HEERE had er in ieder geval "*geen welgevallen aan*" en Hij wilde het niet zien.

Wellicht wordt de indruk gewekt dat die tien stammen zich netjes hielden aan de inzettingen van de Mozaische wet, maar dat was niet het geval. Dit hier in Amos wordt niet gezegd over de feesten van de Joden, maar over de feesten van de tien stammen van Israël. Die hadden weliswaar gelijksoortige feestdagen, of "gezette hoogtijden", als Juda die had op basis van de Mozaische wet, maar ze hadden ze veranderd en bovendien verplaatst, want in Jeruzalem konden ze niet terecht. Ze hadden een eigen feest uitgevonden ter vervanging van Loofhutten en Grote Verzoendag en dat onder het aanroepen van de Naam van Jehovah. Het is echter "eigendunkelijke godsdienst", ontleend aan, heel in de verte, Mozaische inzettingen, maar dan heb je het ook wel gehad. Zo heeft ook onze moderne Christelijke traditie, of cultuur, weliswaar historisch ergens een Bijbelse achtergrond, maar dat is dan toch wel heel lang geleden.

Of de Heer daar nou een welgevallen aan heeft ..., ik waag het te betwijfelen, zeg ik dan netjes. Wat heeft het zin Pasen te vieren, als je toch niet gelooft in de opstanding van Christus? Ja, dan ga je naar de "Matthäus-passion", want dat is onze cultuur. Nou, dat wordt hier ook beschreven. En zo komen we bij vers 23 en 24.

Amos 5 : 23, 24

- 23 Doe het getier uwer liederen van Mij weg; ook mag Ik uwer
luiten spel niet horen.
24 Maar laat het oordeel zich daarhenen wenden als de wateren,
en de gerechtigheid als een sterke beek.

Onder "*een sterke beek*", wordt niet een wadi verstaan, die meestal droog staat, maar een rivier die altijd water heeft. De gedachte is: die muziek die vloeit uit, die stroomt uit, maar de Heer heeft liever dat het recht voortgebracht wordt en overal heen stroomt. Zo het water stroomt, zo zou het recht voortgebracht worden. Bij de Heer gaat het

om recht en onder "recht" natuurlijk te verstaan "wetshandhaving", maar dan nog in de eerste plaats "wet" is het "Woord van God". Wat hier gebeurt, is dat men weliswaar de Heer wat aanbiedt aan brand-offeren en spijsofferen, en ook wat cultuur, maar het is niet primair de bedoeling dat wij God iets aanbieden. De bedoeling is dat wij van God iets aannemen. Jakobus zegt in 1 : 19: "En ieder mens zij ras om te horen, traag om te spreken." Men zou naar God luisteren, in plaats van tot Hem te spreken. Dat laatste is heel populair, maar naar Hem luisteren, dat is er niet bij en dat is precies wat hier gezegd wordt. De Heer zegt: Dat bevalt mij helemaal niet, om het netjes te zeggen. De bedoeling is dat je naar Mij luistert en dat toepast. Dat is Mij een liefelijke reuk. Paulus zegt het zo in:

2 Korinthe 2 : 14-17

- 14 En Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus, en den reuk Zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.
- 15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen, die zalig worden, en in degenen, die verloren gaan;
- 16 Dezen wel een reuk des doods ten dode; maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?
- 17 Want wij dragen niet, gelijk velen, het Woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

Wij zijn voor God "een goede reuk van Christus", omdat het Woord van God gepredikt wordt en dus gerechtigheid, het recht Gods, geopenbaard wordt. Dat is het Evangelie.

Amos 5 : 25, 26

- 25 Hebt gij Mij veertig jaren in de woestijn slachtofferen en spijsoffer toegebracht, o huis Israëls?
- 26 Ja, gij droegt de tent van uw Melech, en den Kijun, uw beelden, de ster uws gods, dien gij uzelf hadt gemaakt.

We weten niet zeker wat het antwoord op deze retorische vraag moet zijn. De kans bestaat dat ze dat dus niet of nauwelijks gedaan hebben. Of alleen maar bij bepaalde gelegenheden. Vers 26 zegt dat ze in die 40 jaar in de woestijn wel degelijk andere - zelfgemaakte ^{Zie zijlijn 14} - goden gediend hebben. Daarmee deden ze zeker afbreuk aan de dienst aan Jehovah, die immers de enige God is. "Buiten Mij is er geen God", (Jesaja 45 : 5) en daar ging het nou juist om. Hoe zou men Hem

kunnen dienen als men naast Hem andere goden herkent? Fundamenteel kan dat helemaal niet. Dat is tegen de rede. Ik denk dat dit de achtergrond is.

Wie is "Kijun" of "Kewan"? (NBG'51) Het is in ieder geval de verwijzing naar andere goden. Het schijnt een naam te zijn voor Saturnus en ik denk dat "Saturnus" gewoon "Satanus" is, een soort verbastering. Kijun of Kewan, waarvoor ze beelden gemaakt hadden, wordt dan "uw sterrengod" en daarmee is Saturnus nog een keer genoemd. Het idee is gewoon dat ze andere goden met zich meedroegen. En als het Saturnus is, ja zelfs twee keer, dan weet je over wie het gaat. Het doet er niet toe welke god het is, want het is altijd de duivel. De afgoden zijn demonen en dat is personeel van de satan. Wat de heidenen aan de afgoden offeren, offeren zij aan demonen. Dat zijn helemaal geen goden, maar ze worden als zodanig door de mens erkend. "Boze geesten" heten ze en via die lui kom je altijd bij de satanas terecht. "De overste van de macht der lucht". (Efeze 2 : 2)

Zij dienden naast de HEERE, dus ook andere "goden". De Heer zegt in feite: dat schiet zo niet op, Ik maak hier een eind aan.

27 Daarom zal Ik ulieden gevankelijk wegvoeren, ver boven Damaskus henen, zegt de HEERE, Wiens Naam is God der heirscharen.

De HEERE Zelf, onder de Naam "God der heirscharen", zou hen "in de gevangenis" voeren, in de ballingschap dus. "Daarom zal ik ulieden gevankelijk wegvoeren, ver boven Damascus henen". Ze waren al min of meer langs Damascus gekomen en ze zullen ook weer langs Damascus verdwijnen. Ze worden teruggevoerd naar Mesopotamië, het "Tweestromenland". Daar kwam Israël oorspronkelijk vandaan. Abraham, de stamvader, kwam Uit Ur der Chaldeeën namelijk. (Genesis 11; Nehemia 9 : 7) Dat lag dicht bij de stad Babel, waar het koningschap, met name over Jeruzalem, aan werd teruggegeven nadat aan het koningschap van het Davidische koningshuis een einde gekomen was door de wegvoering in ballingschap.

Nebukadnezar was in die dagen de koning van Babel. De reden waarom hij in korte tijd een heel wereldrijk kon oprichten is eenvoudig: de HEERE was met hem. Vandaar ook dat die reeks van wereldrijken in Daniël begint met Babel. En vandaar ook dat het eindigt met Babel. Als er een oordeel komt over de volkeren der aarde, is het uiteindelijk in hoogste instantie over Babel. Letterlijk.

Zijlijn 14

In Jesaja 45 : 9-17 wordt dat zelf maken van afgoden "beeldend", en ook cynisch, beschreven:

De formeerders van gesneden beelden zijn al te zamen ijdelheid, ...

Wie formeert een god, en giet een beeld, dat geen nut doet?

... want de werkmeesters zijn uit de mensen; ...

De timmerman ...

Als hij zich cederen afhouwt, zo neemt hij een cypressenboom of een eik, en hij versterkt zich onder de bomen des wouds; hij plant een olmboom, en de regen maakt dien groot. Dan is het voor den mens om te verbranden, dan neemt hij daarvan, en warmt er zich bij; ook ontsteekt hij het, en bakt er brood bij; daarenboven maakt hij er een god van, en buigt zich daarvoor, hij maakt er een gesneden beeld van, en knielt er voor neder.

Zijn helft brandt hij in het vuur, bij de andere helft daarvan eet hij vlees; hij braadt een gebrad, en hij wordt verzadigd; ook warmt hij zichzelf, en hij zegt: Hei! ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien!

Het overige nu daarvan maakt hij tot een god, tot zijn gesneden beeld; hij knielt er voor neder, en buigt zich, en bidt het aan, en zegt: Red mij, want gij zijt mijn god!

Ook in dit vers wordt weer de uitdrukking “*zegt de Heere, wiens Naam is, God der heirscharen*” gebruikt.

Als die gebruikt wordt, wanneer de Heer tot Israël spreekt, is dat niet anders dan een dreigement. Hier wordt dus de ondergang van het tienstammen-rijk aangekondigd. Als u mij vraagt, onder de noemer van de “Dag des HEEREN”, maar die was toen echt niet begonnen in de dagen van het Assyrische Rijk. Daarom wordt hier de ondergang van het tienstammen-rijk aangekondigd voor in de nog voor ons liggende dagen van de wederkomst van Christus. Dit gaat over de tijd dat de 10 stammen nog officieel tot geloof moeten komen, net als dat gaat gelden voor de 2 stammen.

Waar het bij de Joden slechts gaat om een overblijfsel, gaat het bij de tien stammen ook over een overblijfsel. Dat is niet de Gemeente van nu, want de “[opname van de Gemeente](#)” is dan al lang geweest. Direct daarna heb je de ongelovige twee stammen, de Joodse staat, maar ook de ongelovige tien stammen, want voor zover daaronder gelovigen waren, zijn ze opgenomen.

Het hele verhaal begint van voren af aan. Alsof overnieuw, vanaf het allereerste begin, het Evangelie gepredikt moet gaan worden, en dat is ook zo. Eerst door de twee getuigen in de “70-ste week van Daniël”. Dat zal in Jeruzalem zijn, maar daarna, door gelovigen uit de Joden, naar ik aanneem, aan de tien stammen van Israël. Met als resultaat een overblijfsel en daaruit “de verzegeling van de 144.000”, die in dienst van de Here Jezus Christus, het Evangelie over de gehele aarde zullen gaan prediken. (Openbaring 7 : 4; 14 : 1, 3) Dit alles behoort tot de “Dag des HEEREN”, die vanaf de verschijning van de Heer op de Olijfberg, en de verwoesting van Jeruzalem, tot aan de ondergang van Babel, 33 jaar omvat. ([Zie studie “7 + 33”](#))

6. Amos 6

Amos 6 : 1-14

- 1 Wee den gerusten te Sion, en den zekeren op den berg van Samaria! die de voornaamste zijn van de eerstelingen der volken, en tot dewelke die van het huis Israëls komen.
- 2 Gaat over naar Kalne, en ziet toe; en gaat van daar naar Hamath, de grote stad, en trekt af naar Gath der Filistijnen; of zij beter zijn dan deze koninkrijken, of hun landpale groter dan uw landpale?
- 3 Gij, die den bozen dag verre stelt, en den stoel des gewelds nabij brengt.
- 4 Die daar liggen op elpenbenen bedsteden, en weelderig zijn op hun koetsen, en eten de lammeren van de kudde, en de kalveren uit het midden van den meststal.
- 5 Die op het geklank der luit kwinkeleren, *en* bedenken zichzelf instrumenten der muziek, gelijk David;
- 6 Die wijn uit schalen drinken, en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef.
- 7 Daarom zullen zij nu gevankelijk henengaan onder de vorsten, die in gevangenis gaan; en het banket dergenen, die weelderig zijn, zal wegwijken.
- 8 De Heere HEERE heeft gezworen bij Zichzelf (spreekt de HEERE, de God der heirscharen): Ik heb een gruwel van Jakobs hovaardij, en Ik haat zijn paleizen; daarom zal Ik de stad en haar volheid overleveren.
- 9 En het zal geschieden, zo er tien mannen in enig huis zullen overgelaten zijn, dat zij sterven zullen.
- 10 En de naaste vriend zal een iegelijk van die opnemen, of die hem verbrandt, om de beenderen uit het huis uit te brengen, en zal zeggen tot dien, die binnen de zijden van het huis is: Zijn er nog meer bij u? En hij zal zeggen: Niemand. Dan zal hij zeggen: Zwijg! want zij waren niet om des HEEREN Naam te vermelden.
- 11 Want ziet, de HEERE geeft bevel, en Hij zal het grote huis slaan met inwatering, en het kleine huis met spleten.
- 12 Zullen ook paarden rennen op een steenrots? Zal men ook *daarop* met runderen ploegen? Want gijlieden hebt het recht in gal verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid in alsem.
- 13 Gij, die blijde zijt over een nietig ding; gij, die zegt: Hebben wij ons niet door onze sterkte hoornen verkregen?

14 Want ziet, Ik zal over ulieden, o huis Israëls! een volk verwekken, spreekt de HEERE, de God der heerscharen; die zullen ulieden drukken, van daar men komt te Hamath, tot aan de beek der wildernis.

Hier wordt dus niet alleen gesproken over tien stammen, maar ook over twee stammen, want vers 1 heeft het over "Sion" en dat is een naam van Jeruzalem. Strikt genomen zou het de naam zijn van een berg, maar daarmee wordt niet heel Jeruzalem aangeduid. "Den gerusten te Sion" is synoniem met "den zekeren op de berg van Samaria". "Sion" staat dus voor "de twee stammen" en "Samaria" staat voor "de tien stammen" van Israël. Ze zijn vol zelfvertrouwen, ze voelen zich veilig. Er kan niks gebeuren, het gaat ze voorspoedig.

Met "die de voornaamste zijn van de eerstelingen der volkeren" worden kennelijk de leidlieden van deze beide koninkrijken aangeduid, want er staat achter: "en tot dewelke die van het huis Israëls komen". Israël heeft eerstgeboorterecht onder de volkeren der aarde, hoewel dat alleen op grond van geloof is. Israël is de zoon van de HEERE (Exodus 4 : 33) en is van Godswege uitverkoren tot dit eerstgeboorterecht onder de volkeren. Opdat het koninkrijk, dat God zou bouwen, een Israëlitisch koninkrijk zou zijn. Dat maakte de Israëlieten tot een volk van koningen en ook tot een volk van priesters, want het zou een priesterlijk koninkrijk zijn en op die wijze aan het hoofd staan van de godsdienst.

Amos 6 : 2

2 Gaat over naar Kalne, en ziet toe; en gaat van daar naar Hamath, de grote stad, en trekt af naar Gath der Filistijnen; of zij beter zijn dan deze koninkrijken, of hun landpale groter dan uw landpale?

"Kalne" en "Hamath" liggen allebei in het noorden, in het buitenland. Kalne is in het noorden van Syrië en Hamath ligt in het noorden van Mesopotamië. Het zijn betrekkelijk grote steden in die dagen. "Gath der Filistijnen" ligt in het zuiden. Men zou naar die drie steden kijken en zich afvragen of zij beter zijn dan deze twee koninkrijken van Sion en Samaria, het noordelijke en zuidelijke rijk van Israël. Of "hun landpale groter dan uw landpale" is, heeft waarschijnlijk te maken met de vraag of er verschil is. De gedachte achter het vers lijkt mij te zijn dat men tot de conclusie moet komen dat Israël toch niet zoveel voorstelt. Ongeacht of Israël nou kleiner is of groter is dan die andere volkeren, het is toch goed met elkaar te vergelijken, zodat die positie van

eerstelingen, die zogenaamde vooraanstaande positie van Israël, in de praktijk niks betekent. De Israëlieten zouden daarom dus helemaal geen reden hebben om zich zo veilig te voelen tussen die overige steden, dan wel koninkrijken. Er is geen reden om gerust te zijn. Want vanuit het noorden zou de vijand komen, namelijk Assur, die overigens nooit genoemd wordt in dit Bijbelboek.

Amos 6 : 3

3 Gij, die den bozen dag verre stelt, en den stoel des gewelds nabij brengt.

De "boze dag" is de "Dag des HEEREN", die enkel duisternis is en dus boosheid, die oordeel zou brengen, want oordeel wordt in de Bijbel aangeduid als "het boze" of "het kwade" eventueel. Zij stellen die boze dag ver weg in de toekomst. Dat duurt nog heel lang. Daar hebben ze op dat moment ongetwijfeld gelijk in, maar het oordeel zou al komen vóórdat die "boze dag", die "Dag des HEEREN" komt. Niet pas 2.000 jaar ná Christus, maar ongeveer 720 jaar vóór Christus. Dat maakt een aanzienlijk verschil. "De stoel des gewelds" gaat over rechtspraak; niet van Godswege, maar van henzelf. Dat die rechtspraak niet deugt, het is onrecht, is in hoofdstuk 5 al aan de orde geweest. De "boze dag" is de rechtspraak van de Heer. Die stelt men ver weg en dus krijg je automatisch die andere zin, waarin gezegd wordt dat hun eigen rechtspraak nabij is en daarmee actueel is.

Amos 6 : 4, 5

- 4 Die daar liggen op elpenbenen bedsteden, en weelderig zijn op hun koetsen, en eten de lammeren van de kudde, en de kalveren uit het midden van den meststal.
- 5 Die op het geklank der luit kwinkeleren, en bedenken zichzelf instrumenten der muziek, gelijk David;

"Elpenbeen" is ivoor. "Koetsen" is een synoniem voor "bedsteden", lichtbanken, zitbanken. Wat "en eten de lammeren van de kudde, en de kalveren uit het midden van de meststal" betreft, zeggen de klassieke commentaren dat die Israëlieten alle dagen vlees aten, terwijl normaal gesproken dat alleen op de zon- en feestdagen zou zijn. Dat wordt als decadent beschreven in de Bijbel.

"Kwinkeleren" schijnt te betekenen "improviseren" en dat in verband met "instrumenten der muziek". Ze denken dat ze aan David gelijkgesteld kunnen worden. Ze doen als David, maar het haalt er niet bij. Het is allemaal negatief bedoeld, maar het is wel cultuur. Het is

kunstzinnig en creatief. Maar de Heer zegt: wat heb ik er aan? Wat moet ik ermee? Als jullie niet naar Mij luisteren, dan wordt het leeg.

Amos 6 : 6

- 6 Die wijn uit schalen drinken, en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef.

Het schijnt dat hier bedoeld zijn schalen die ook voor de eredienst gebruikt worden. Dat zijn lastige dingen om dat na te gaan. Ik denk dat dit gewoon gaat over het drinken van wijn uit grote kannen, in grote hoeveelheden dus. "Zalven met de voortreffelijkste olie" zou betekenen dat men de voortreffelijkste olie in ongewoon grote hoeveelheden uitsmeert. Men drinkt dus wijn in grote hoeveelheden en men gebruikt die olie ook in grote hoeveelheden. Dat gebeurt in onze dagen ook. Maar het wordt beschouwd als een uitbeelding van overdaad, van luxe en daarmee ook van zich veilig en gerust voelen. (Vers 1) "Zij bekommeren zich daarom niet over de verbreking van Jozef". Dus niet over de ondergang van Jozef, want dit misbruik, zoals het hier beschreven wordt, wordt kennelijk door de Heer beschouwd als een uitdrukking van verloedering. Het gaat hen alleen maar om de buitenkant; om uitwendige dingen, om zichtbare dingen. Inwendig deugt er niks van en zo gaat zo'n volk dus te gronde.

In de geschiedenis vind je precies hetzelfde terug. Zo is het Romeinse Rijk kapot gegaan. Het is met zwaard opgebouwd, maar daarna is het aan decadentie ten onder gegaan. Dat gebeurt altijd, met alle zogenaamde beschavingen. Ze komen tot ontwikkeling en daarna keert de wal het schip. Het wordt veel te groot, verliest aan inhoud, het wordt allemaal show en het valt uiteindelijk in elkaar. Dat wordt hier aangekondigd over het tienstammen-rijk, zowel in het verleden als ook in de toekomst en die is niet zo ver weg meer.

Amos 6 : 7

- 7 Daarom zullen zij nu gevankelijk henegaan onder de vorsten, die in gevangenis gaan; en het banket dergenen, die weelderig zijn, zal wegwijken.

Nu wordt dit niet gezegd als tijdsaanduiding, maar als logische conclusie uit het voorafgaande. Zo is het woordje "nu" ook te gebruiken. Het hele volk gaat in de gevangenis, maar die leidslieden (de rijken) zullen voorop lopen naar hun ondergang, als het volk in ballingschap wordt weggevoerd. Dan is het uit met "het banket" en met de pret.

Amos 6 : 8

- 8 De Heere HEERE heeft gezworen bij Zichzelf (spreekt de HEERE, de God der heirscharen): Ik heb een gruwel van Jakobs hovaardij, en Ik haat zijn paleizen; daarom zal Ik de stad en haar volheid overleveren.

Omdat er niemand meerder is dan Hij, zwoer de HEERE bij Zichzelf, en zegt dat Hij "een gruwel van Jakobs hovaardij" (hoogmoed) heeft". Jozef was de eerstgeborene van Jakob, dus kan het heel goed dat met "Jakob" hier specifiek de tien stammen worden bedoeld.

Amos 6 : 9, 10

- 9 En het zal geschieden, zo er tien mannen in enig huis zullen overgelaten zijn, dat zij sterven zullen.
10 En de naaste vriend zal een ieder van die opnemen, of die hem verbrandt, om de beenderen uit het huis uit te brengen, en zal zeggen tot dien, die binnen de zijden van het huis is: Zijn er nog meer bij u? En hij zal zeggen: Niemand. Dan zal hij zeggen: Zwijg! want zij waren niet om des HEEREN Naam te vermelden.

Het gaat over de tien stammen. Via die "tien mannen in enig huis" is het toe te passen op het hele volk. "De naaste vriend" is lastig. Dat kan ook "oom" zijn. Het gaat om het opruimen van de lijken van die "sterven zullen", uit vers 9. Dat is de snelste methode, en in veel gevallen het verstandigste vanwege besmettingsgevaar. Bij die lijkverbranding zou men de Naam des HEEREN niet gebruiken, want die "tien mannen" zijn gestorven, omdat ze de HEERE niet dienden. "Beenderen", d.w.z. het lijk, want dat heet in de Bijbel altijd "de beenderen" of "het gebeente", is het laatste van het lichaam dat overblijft. Het is de aanduiding voor een dood lichaam. "Zijn er nog meer bij u?" Oftewel: Is er nog iemand in leven? Men komt zoeken naar overlevenden, maar die vraag wordt niet beantwoord.

Amos 6 : 11

- 11 Want ziet, de HEERE geeft bevel, en Hij zal het grote huis slaan met inwatering, en het kleine huis met spleten.

De HEERE staat op het punt bevel te geven, is het idee. Zowel "het grote huis" als "het kleine huis" zal Hij "slaan". De NBG'51-vertaling zegt: "... het grote huis aan puin en het kleine huis aan splinters". Er komt oordeel komt over beide huizen. Het "grote huis" is het tienstammen-rijk en het "kleine huis" het tweestammen-rijk.

Amos 6 : 12

12 Zullen ook paarden rennen op een steenrots? Zal men ook *daarop* met runderen ploegen? Want gijlieden hebt het recht in gal verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid in alsem.

Paarden rennen niet op een steenrots, ze glijden daarop weg. Zal men ook met runderen ploegen? Ja, ik denk het wel, want daar gebruiken ze runderen voor. Hoe het precies in elkaar staat, weet ik niet, maar de alternatieve vertaling luidt: "zal men met runderen de zee ploegen?" Dat woord "zee" komt erin doordat er in het Hebreeuws alleen maar medeklinkers worden gebruikt. Die worden van oudsher tamelijk aan elkaar geschreven. De vraag is dan waar het ene woord ophoudt en het ander begint. Als je dat op een iets andere plek doet, dan krijg je het woord "zee" erbij in. In dat geval is het antwoord op de tweede vraag hetzelfde als op de eerste vraag. Zal men met runderen de zee ploegen? Nee, natuurlijk niet want je ploegt het land.

Van oudsher, in de Bijbel in elk geval, staat bitterheid gelijk aan gif. Niet omdat alles wat bitter is, giftig is, maar, veelal wel en dus wordt het onderscheid niet gemaakt. Het woord "verkeerd" betekent "vervangen" of "veranderd". "Alsem" is volstrekt synoniem met "gal". De gedachte is een eenvoudige, namelijk, het is volkomen onlogisch dat paarden op een steenrots rennen; dat kan niet. Je kunt ook de zee niet ploegen met runderen. En je kunt ook niet het recht in gal veranderen. Als je het toch doet, als je denkt dat je met dit soort recht een staat, een land, een volk, kunt bouwen, met onrecht dus, is dat een misverstand. Dat kan niet. Dat is net zo onredelijk, dat kan niet blijven bestaan. Als er geen rechtspraak meer is, dan valt een land uit elkaar, valt het niet te besturen en kan het niet standhouden. Gewoonlijk wordt het dan een prooi van de omliggende vijanden, die altijd op de loer liggen. Of je krijgt vijanden, want je wordt een prooi. Dat is net als in de dierenwereld. De zwakken worden de prooi van roofdieren. Met andere woorden: dit land lijkt heel wat, maar in werkelijkheid is het zwak. Het mag dan rijk zijn, mag er aan de buitenkant fraai uitzien, maar van binnenuit gaat het ten gronde. Het kan zo niet voortbestaan. Vóór die val, zal het veroverd worden, in dit geval door Assur.

Amos 6 : 13

13 Gij, die blijde zijt over een nietig ding; gij, die zegt: Hebben wij ons niet door onze sterkte hoornen verkregen?

"Gij die blij zijt over niets" wil zeggen dat ze blij en gerust zijn en zich zeker voelen, terwijl daar geen grond voor is. Er is niets waar dat gevoel

op gebaseerd is. "Hoornen" zou hier de betekenis van "heerlijkheid", "rijkdom", "uitstoot" of "uitstraling" kunnen hebben.

Amos 6 : 14

14 Want ziet, Ik zal over ulieden, o huis Israëls! een volk verwekken, spreekt de HEERE, de God der heirscharen; die zullen ulieden drukken, van daar men komt te Hamath, tot aan de beek der wildernis.

Het volk dat "*de HEERE, de God der Heirscharen*" zou "*verwekken*" wordt ook hier niet met name genoemd. "*Ulieden drukken*" wil zeggen "verdrukken" of "onderwerpen". Hamath was al genoemd in vers 2. Het ligt in het noorden van Mesopotamië en schijnt in die dagen de uiterste grens, de grootste uitbreiding van het tienstammen-rijk Israël, geweest te zijn. Wij kennen in verband met Israël de uitdrukking "van Dan tot Berseba". De plaats Dan was ooit de meest noordelijke stad en Berseba de meest zuidelijke. Maar het land is nog wel eens groter geweest en ook kleiner.

"Tot aan de beek der wildernis" kan Wadi Araba zijn, het verlengde van de Dode Zee naar het zuiden. In het noorden van het Dode Zee heb je de Jordaan, stromend van noord naar zuid. Zuidelijk van de Dode Zee stroomt de Wadi Araba van zuid naar noord naar de Rode Zee. Dan ben je dus in het zuiden van het land. Het zou kunnen dat het daar op slaat, want dan heb je dus van noord naar zuid genoemd. Het hele land zou onderworpen worden en dat is ook daadwerkelijk zo gebeurd. Het neemt niet weg dat we over deze gebeurtenissen heen geconfronteerd worden met de Dag des HEEREN, als de Heer een oordeel zal brengen over de tien stammen van Israël.

Ik vind het verbijsterend om dit soort dingen te lezen. Wat heeft de Heer dan tegen ze? Wat is er dan mis? Dan denk ik echt, dat is precies onze samenleving in onze dagen. Met een zelfbedachte godsdienst. In de verte een beetje ontleend aan de Bijbel of zelfs aan Mozes, maar daar weet men ook nauwelijks meer van. Daarnaast heeft men allerlei andere dingen die men minstens gelijk stelt met de Bijbel of zelfs daarboven.

Zijlijn 15

Er staan vijf visioenen in Amos. Hier in hoofdstuk 7 staan er drie. Na de onderbreking komen er nog twee. Nummer 4 in hoofdstuk 8 : 1 en daarna nog de vijfde vanaf hoofdstuk 9 : 1.

7. Amos 7

Amos 7 : 1-17

- 1 De Heere HEERE deed mij aldus zien; en ziet, Hij formeerde sprinkhanen, in het begin des opkomens van het nagras; en ziet, het was het nagras, na des konings afmaaiingen.
- 2 En het geschiedde, als zij het kruid des lands geheel zouden hebben afgegeten, dat ik zeide: Heere HEERE! vergeef toch; wie zou er van Jakob blijven staan; want hij is klein!
- 3 Toen berouwde zulks den HEERE; het zal niet geschieden, zeide de HEERE.
- 4 Wijders deed mij de Heere HEERE aldus zien; en ziet, de Heere HEERE riep uit, dat Hij wilde twisten met vuur; en het verteerde een groten afgrond, ook verteerde het een stuk lands.
- 5 Toen zeide ik: Heere HEERE! houd toch op; wie zou er van Jakob blijven staan; want hij is klein!
- 6 Toen berouwde zulks den HEERE. Ook dit zal niet geschieden, zeide de Heere HEERE.
- 7 Nog deed Hij mij aldus zien; en ziet, de Heere stond op een muur, die naar het paslood *gemaakt was*, en een paslood was in Zijn hand.
- 8 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een paslood. Toen zeide de Heere: Zie, Ik zal het paslood stellen in het midden van Mijn volk Israël; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.
- 9 Maar Izaks hoogten zullen verwoest, en Israëls heiligdommen verstoord worden; en Ik zal tegen Jerobeams huis opstaan met het zwaard.
- 10 Toen zond Amazia, de priester te Beth-El, tot Jerobeam, den koning van Israël, zeggende: Amos heeft een verbintenis tegen u gemaakt, in het midden van het huis Israëls; het land zal al zijn woorden niet kunnen verdragen.
- 11 Want also zegt Amos: Jerobeam zal door het zwaard sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.
- 12 Daarna zeide Amazia tot Amos: Gij ziener! ga weg, vlied in het land van Juda, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar.
- 13 Maar te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteren;

want dat is des konings heiligdom, en dat is het huis des koninkrijks.

- 14 Toen antwoordde Amos, en zeide tot Amazia: Ik was geen profeet, en ik was geen profetenzoon; maar ik was een ossenherder, en las wilde vijgen af.
- 15 Maar de HEERE nam mij van achter de kudde; en de HEERE zeide tot mij: Ga henen, profeteer tot Mijn volk Israël.
- 16 Nu dan, hoor des HEEREN woord: Gij zegt: Gij zult niet profeteren tegen Israël, noch druppen tegen het huis van Izak.
- 17 Daarom zegt de HEERE also: Uw vrouw zal in de stad hoereren, en uw zonen en uw dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het snoer uitgedeeld worden; en gij zult in een onrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

In de verzen 1 t/m 3 staat het eerste visioen van Amos, in vers 4 t/m 6 de tweede en derde in vers 7 t/m 9. **Zie zijlijn 15** Het gaat steeds over dat er een oordeel zou komen, maar ook dat een overblijfsel behouden zou worden. In het derde visioen wordt het specifiek van toepassing gebracht op gebeurtenissen die nu al zo'n 2.700 jaar historisch zijn. Maar het blijft hetzelfde beginsel van een waarheid die systematisch uiteengezet wordt, zeker in het Nieuwe Testament, dat slechts een overblijfsel, in de zin van zelfs een kleine minderheid, behouden zou worden. Er komt een oordeel, maar kan men daar aan ontkomen? Ja, als men zich houdt aan het Woord van God. Nog korter: men zou Hem geloven en op Hem vertrouwen.

In een visioen wordt iets gezien, maar het gaat om de overdrachtelijke betekenis. Bijvoorbeeld in het geval van de sprinkhanen, die "het kruid des lands geheel afeten". Dat is niet nieuw, in de Bijbel. Ik heb al in het begin gewezen op het verband tussen Amos en het voorgaande Bijbelboek, namelijk Joël, waar het evenals in Amos ook in grote mate gaat over de Dag des HEEREN. In Joël wordt dat "af-eten door de sprinkhaan" ook genoemd. (Joël 1 : 4; 2 : 25) Daar gaat het over het oordeel over de Joodse staat door deze legers, uitgebeeld door de sprinkhanen. Dan weten we in het volgende Bijbelboek, in Amos 7, waar het over gaat. Over buitenlandse legers, die het land zouden verwoesten. Aanvankelijk zouden dat de Assyriërs zijn. Daar komt het idee uit voort dat het in de toekomst weer om Assyriërs zou gaan. Ik heb dat nooit in de Bijbel kunnen vinden. Je kunt hooguit zeggen dat de Assyriërs de uitbeelding zijn van wat in de toekomst moet komen.

En wat er dan gebeurt? Vers 1 spreekt over het einde van de oogst. Dat is definitief. Het moet nou afgelopen zijn, was de bedoeling, en dan komt er een definitief oordeel van Godswege over het volk als zodanig. Vers 2 vertelt dat, als het zo doorgaat, dan eten die sprinkhanen het helemaal af, maar ... het was nog niet gebeurd. Dat geeft Amos de gelegenheid in een gebed te bemiddelen ten behoeve van dit volk. (Vers 5) Waar hebben wij dat meer gehoord? In ieder geval bij Mozes, Daniël en Salomo. In het algemeen dus bij leidlieden van het volk, die ook inderdaad rechtens het volk vertegenwoordigen. Dat was niet het geval bij Amos, maar de normale gang van zaken in de Bijbel is, dat degene die geacht wordt de leidsman van het volk te zijn, inderdaad voor het volk bemiddelt bij de Heer. Het is steeds een uitbeelding van de enige echte Leidsman van Israël. Dat is de Here Jezus, de Middelaar tussen God en de mensen, en tussen God en Zijn volk. Hier vinden wij Amos in die positie en dat maakt hem meteen tot een type van de Here Jezus Christus. Dankzij Hem zal er zo'n overblijfsel zijn. Want wie er ook overblijft, wie er ook behouden wordt, het is altijd dankzij Christus, de Hogepriester van het Nieuwe Verbond.

Amos 7 : 3

3 *Toen berouwde zulks den HEERE; het zal niet geschieden, zeide de HEERE.*

Je vindt in de Bijbel nogal eens dat de Heer berouw heeft en dat stelt ons voor problemen, omdat we het woord "berouw" blijkbaar niet goed genoeg kennen. Het Bijbelse woord "berouw" is hetzelfde als het woord "vertrouwing". En "berouwen" en "vertrouwen" is één en hetzelfde woord: "nacham". De naam van Noach hangt daarmee samen, net als de naam van Nahum, de trooster. De eerste twee keren dat het woord in de Bijbel voorkomt, is het makkelijkste.

Genesis 5 : 28, 29

28 En Lamech leefde honderd twee en tachtig jaren, en hij gewon een zoon.

29 En hij noemde zijn naam Noach, zeggende: Deze zal ons troosten (*Strongnr. H05162*) over ons werk, en over de smart onzer handen, vanwege het aardrijk, dat de HEERE vervloekt heeft!

De Bijbel geeft dus zelf een vertaling van de naam "Noach" en in de vertaling is dat het woord "troosten" geworden in dit vers. Maar een paar verzen verder staat het woord "nacham" (נָחַם - nacham; naw-kham) weer. Nog twee keer zelfs.

Genesis 6 : 5-7

- 5 En de HEERE zag, dat de boosheid des mensen menigvuldig was op de aarde, en al het gedichtsel der gedachten zijns harten te allen dage alleenlijk boos was.
- 6 Toen berouwde het den HEERE, dat Hij den mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem aan Zijn hart.
- 7 En de HEERE zeide: Ik zal den mens, dien Ik geschapen heb, verdolgen van den aardbodem, van den mens tot het vee, tot het kruipend gedierte, en tot het gevogelte des hemels toe; want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb.

Het woord "berouwen" heeft de betekenis van "verandering aanbrengen". Een "verbetering tot stand brengen". "Vernieuwen" zou ook heel goed kunnen als betekenis van "nacham". Meer specifiek, betekent het "iets nieuws brengen", in de plaats van het oude, dat verdwijnt. Daarom kun je het ook vertalen met "verandering". In die betekenis gebruiken wij dit woord dikwijls niet, maar in de Bijbel, in de Statenvertelling, komt het wel voor zo, namelijk "er komt iets anders in de plaats voor dat wat weggenomen wordt". Dat is "verandering". Als het woord in de Statenvertaling in een verband gebruikt wordt waarin men terugkijkt naar het oude, dat weggenomen moet worden, dan vertalen de vertalers met "berouwen". Daarom: "*Het berouwde de HEERE dat Hij de mens op de aarde gemaakt had*". Maar als het woord voorkomt in verband met vooruitkijken naar het nieuwe, naar wat komen zal, dan wordt het prompt vertaald met "vertrouwen".

Via Noach, en in de dagen van Noach, zou er immers een nieuwe wereld komen. Die oude wereld zou geoordeeld worden. Vervolgens komt er wat nieuws voor in de plaats, en dát is de vertrouwing. Je moet dus de volle betekenis van het woord kennen. Het gaat niet om de emotie "hij heeft berouw", maar het gaat over actie, namelijk: Hij, de HEERE, gaat er wat aan doen. Hij gaat iets nieuws brengen en neemt daarvoor het oude weg. De mooiste illustratie daarvan is die van Izak en Rebekka in Genesis 24. In Genesis 23 gaat het om de dood van Sarah, de vrouw van Abraham en moeder van Izak. In de tent van de overleden Sarah wordt Rebekka de vrouw van Izak. En dan staat er in vers 67 van Genesis 24: "*Alzo werd Izak getroost na zijner moeders [dood]*". Dan weet je wat troost is. De ene vrouw verdween en de andere komt erin. Zonder ook maar iets lelijks te willen zeggen over Sarah mag je toch aannemen dat Izak nu beter af is dan daarvoor. Zo is het dus ook als het "*de HEERE berouwt*". "*Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen*". (Hebreeën 10 : 9) Daarmee is de Heer per definitie dé Trooster.

Zijlijn 16

Waarom staat er nou ineens de naam van Izak? Het is Israël, het is Jakob, het is Efraïm, dat kan ook nog, maar nu ineens heet het Izak. Omdat dit volk daarna in de ballingschap verdween en het grootste deel van die 10 stammen is daarna genoemd onder de naam van Izak. Als de zonen van Izak, de Saksons (Saksen) namelijk. In oude geschriften, staat er nog een "i" voor: Isaksons. Later verdwijnt die "i". Er staat ineens Izak, omdat we er later meer over leren, alleen niet meer uit de Bijbel.

Vers 3 van Amos 7 zegt dus dat de HEERE er wat aan zou doen, want als Hij er niks aan zou doen, zou niet alleen dit volk, Jakob, uit Amos 7, vers 2, maar zelfs heel deze schepping verloren gaan. Het "berouwen" zit er in dat de Heer iets goeds, een overblijfsel, laat voortkomen uit wat niet goed was en weggedaan moest worden. Paulus zegt daarover in:

Romeinen 8 : 28

28 En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, *namelijk* dengenen, die naar *Zijn* voornemen geroepen zijn.

Zo bezien valt heel het verlossingswerk van de Here Jezus Christus onder "het berouwde de HEERE". Hij deed er namelijk wat aan, en zorgt dat men behouden kan worden. Wie niet wil, hoeft niet. En dus is het resultaat, aangezien de meesten toch niet willen, dat een overblijfsel behouden en vertroost wordt.

Amos 7 : 4-6

- 4 *Wijders* deed mij de Heere HEERE aldus zien; en ziet, de Heere HEERE riep uit, dat Hij wilde twisten met vuur; en het verteerde een groten afgrond, ook verteerde het een stuk lands.
- 5 Toen zeide ik: Heere HEERE! houd toch op; wie zou er van Jakob blijven staan; want hij is klein!
- 6 *Toen* berouwde zulks den HEERE. Ook dit zal niet geschieden, zeide de Heere HEERE.

De HEERE wilde de twist beëindigen door te oordelen met vuur. Dat "verteerde een grote afgrond". Je zoekt het woord "afgrond" op en de eerste keer dat het in de Bijbel voorkomt is dat "de zee". Water, wordt geconsumeerd, zo heet was het vuur. "Ook verteerde het een stuk lands". Nog net niet helemaal, maar toen kwam Amos, de "lastdrager", als type van Christus, weer tussenbeide. Hij zegt dat er toch niemand staande zou kunnen blijven in dat vuur, dat de uitbeelding is van het oordeel. Maar ook hier wordt een overblijfsel behouden. Er grijpt iemand in, er treedt iemand tussenbeide. Er is een trooster, opdat er redding zou zijn. Voor een overblijfsel in de praktijk, want de trooster is degene die daarvoor zorgt. Net zoals dat normaal gesproken, hemel en aarde (de oude schepping) zullen vergaan, maar vanwege "de vertroosting", vanwege het "berouw van de Here", zal er toch uit die oude schepping iets behouden worden. Dankzij de Middelaar en dat wordt hier gezegd. Zo zou het ook zijn met deze 10 stammen.

Amos 7 : 7-9

- 7 *Nog* deed Hij mij aldus zien; en ziet, de Heere stond op een muur, die naar het paslood *gemaakt was*, en een paslood was in Zijn hand.
- 8 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een paslood. Toen zeide de Heere: Zie, Ik zal het paslood stellen in het midden van Mijn volk Israël; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.
- 9 Maar Izaks ^{Zie zijlijn 16} hoogten zullen verwoest, en Israëls heiligdommen verstoord worden; en Ik zal tegen Jerobeams huis opstaan met het zwaard.

De Heer stond op de "muur, die naar het paslood gemaakt was". Het "paslood was in Zijn hand". Hij mat een muur op en die deugde niet, is het idee en daarom zal er geoordeeld worden. Jerobeam (de tweede) was de toenmalige koning van het tienstammen-rijk. Tegen dat huis zou de HEERE opstaan met het zwaard. Hoewel dus geleerd wordt dat een overblijfsel behouden zou worden, wordt tegelijkertijd gezegd dat dit land, deze staat, zou ophouden te bestaan en dat is ook gebeurd.

Dat "paslood" is een beeld van het Woord van God. Het gaat immers om een norm die gesteld wordt. Het is een meetinstrument. "Lood" is ook een beeld van het Woord van God, van de wet namelijk. Vooral omdat het zo zwaar is. Het gaat om meten. Naar het Woord van God uiteraard, naar Gods normen. Het Woord van God zal uiteindelijk Zijn plaats vinden in Israël. Dat paslood wijst er op een dat een overblijfsel behouden zal worden. Dat is de strekking van die drie visioenen of gelijkenissen. Het Bijbelse idee is, dat er in de loop van de geschiedenis vanaf Adam onder de mensheid altijd een gelovig overblijfsel geweest is. Een deel dat overblijft, dat zich onttrokken heeft aan, of dat onttrokken geworden is aan de wereld als zodanig, en dus ook aan Gods handelen met de wereld. Er zal dus een overblijfsel behouden worden; óók onder de tien stammen van Israël. Op bijzondere wijze en "naar de verkiezing der genade". (Romeinen 11 : 5) Het oordeel wordt aan het einde toch tegengehouden. Er blijft een stukje dat niet in het vuur komt, in het visioen van het vuur, of een stukje land dat niet door de sprinkhanen wordt opgevreten. Maar het neemt niet weg dat in vers 9 staat: "maar Izaks hoogten zullen verwoest, en Israëls eigendommen", dat zijn die "hoogten", dat is het land, zullen "verstoord worden". De HEERE Zelf zal tegen Jerobeams huis opstaan. "Met het zwaard" en daarmee wordt de komst van Assyrië aangekondigd. De wegvoering van het tienstammen-rijk werd opgevolgd door dat in het vrij gekomen gebied Assyriërs gevestigd werden. Daaruit zijn later de Samaritanen,

voortgekomen. Zodat de Samaritanen in het Nieuwe Testament geacht worden een soort overblijfsel te zijn van de tien stammen van Israël in het land. Het stelt niet zoveel voor, maar het is wel een prachtige illustratie. Mijn vader beweerde, en ik denk dat dat ook klopt, dat de Samaritanen een type zijn van de Gemeente. Ze zijn niet-Joods en de Joden en de Samaritanen weten dat. Op de een of andere wijze is er een soort binding met de Joden, maar Samaritanen zijn heidenen, die de God van Mozes kennen.

Illustratief voor onze dagen is de ontmoeting van de Here Jezus met de Samaritaanse vrouw. Ze was de eerste onder de heidenen die tot geloof komt in de Here Jezus als de Messias. (Johannes 4) En illustratief is dat de Heer zelf wordt voorgesteld als de barmhartige Samaritaan. (Lukas 10) En één van de leukste vind ik dat verhaal van de tien melaatsen. (Lukas 17) Ze werden allemaal genezen (gereinigd) en er op uitgestuurd om zich aan de priesters te vertonen. Daarna kwam er maar één terug; een Samaritaan. Die andere negen zijn nooit meer gezien. Waar het de uitbeelding van is, lijkt me duidelijk. Die tien zijn een beeld van de tien stammen, maar die ene die terugkwam, genezen en wel, is een beeld van de Gemeente uit die 10 stammen.

Het tienstammen-rijk als zodanig is opgehouden te bestaan. Een herinnering daaraan hebben we in de vorm van de Samaritanen. Hoe weet je dat er ooit zo'n tienstammen-rijk geweest is? Omdat er tot op vandaag wel Samaritanen zijn, die 2.500 jaar geleden in de Bijbel geïntroduceerd werden toen ze de plaats van de tien stammen innamen. Ze zijn een herinnering aan de 10 stammen, die nog ergens moeten zijn. Er hoeft ook geen twijfel over te bestaan dat dit volk o.a. onder de naam "Izak" (o.a. "Saksen") bekend is geworden.

De woorden van Amos, deze visioenen, zijn kennelijk besproken geworden en daar komt enige reactie op:

Amos 7 : 10

10 Toen zond Amazia, de priester te Beth-El, tot Jerobeam, den koning van Israël, zeggende: Amos heeft een verbintenis tegen u gemaakt, in het midden van het huis Israëls; het land zal al zijn woorden niet kunnen verdragen.

Het hier genoemde Beth-El is een ander Bethel dan dat van Jakob. (Genesis 35) Maar het neemt niet weg dat het dezelfde naam draagt en dus ook dezelfde betekenis heeft.

De reactie ontstaat in Israël, het tienstammen-rijk, en meer specifiek Beth-El, één van de plaatsen waar de altaren stonden van het Gouden Kalf. Beth-El was de populaire plek, kennelijk ook voor de koning, want uit vers 13 blijkt dat daar een paleis staat. In die belangrijke stad volgt dus een reactie van een priester. Men veronderstelt een soort hogepriester, iemand die kennelijk wat te vertellen had. Hij heet Amazia (= "de kracht van Jehovah") maar niettemin is hij betrokken bij de verering van het Gouden Kalf in die dagen. Eerder was dat, onder de 12 stammen, ook al gebeurd in de dagen van Mozes en Aäron. Op een of andere wijze wordt dat kalf hier toch toegeschreven aan Jehovah, ondanks dat het afgoderij was. Dat Gouden Kalf is echter toch gewoon een type van Christus. Daar komt het op neer. En waar die vereerd wordt, waar die gediend wordt, betekent dat het einde der wet. Dat Mozes de stenen tafelen kapot smeedt, zodra hij dat Gouden Kalf zag, deed hij, wat de typologie betreft, precies wat van hem verwacht mocht worden. Waar Christus heerst, is de Troon der Genade. Daar verdwijnt de wet. Mozes moest meteen weer terug de berg op om alsnog een stel stenen tafelen te halen. Als Christus heerst, als de Messias gekomen is, dan breekt het Nieuwe Verbond aan.

"Een verbintenis tegen u" is een samenzwering en dat *"in het midden van het huis Israëls"*. Dat klopt precies, het Woord van God zou in het midden van het volk gesproken worden. De term "midden" heeft in de eerste plaats de betekenis van de dominante plaats. De plaats waar de troon staat. De *"boom des levens"* stond ook *"in het midden van de hof"*. (Genesis 2 : 9) Dat Amos *"een verbintenis tegen u gemaakt"* zou hebben, is natuurlijk niet correct gezegd door Amazia. Hij zegt erbij: *"het land al zijn woorden niet kunnen verdragen"*. Het betekent dat als die woorden van Amos gerealiseerd worden er geen land meer is. Het land kan het niet dragen, het bezwijkt eronder, is het idee. Wat de koning erop geantwoord heeft, weten wij niet. Die staat hier betrekkelijk aan de zijlijn. De priester onderneemt deze actie.

De woorden van Amazia berusten op een wat naïeve gedachte, die in onze dagen nog steeds populair is. Namelijk dat de boodschapper verantwoordelijk is voor de boodschap. Maar dat is niet zo, hij is alleen maar de "postbode". Bovendien wordt gedacht dat de woorden van de profetie in zichzelf de kracht hebben om zich te realiseren en op die manier wordt er een vervloeking uitgesproken, en dat zou dan moeten gaan werken. De man die het uitspreekt is, in die gedachte, verantwoordelijk voor niet alleen die woorden, maar ook voor de kracht waardoor het een en ander gerealiseerd zal worden. Dat is nog steeds een populaire gedachte. Er zijn nog steeds mensen die, op zogenaamde

Christelijke grond, willen wijsmaken dat het zo werkt. As wij nu maar iets willen en dat vaak maar vaak genoeg zeggen, dan gebeurt dat ook. Dat heet "de kracht van het positief denken". En dan heb je nog die variant dat als wij nu maar hard genoeg geloven dat iets gaat gebeuren, dan gaat het ook gebeuren. Dat is "de kracht van het geloof". Zo interpreteert men dat. Het is net zo naïef als de gedachte, dat als de meerderheid het ermee eens is, het dan waar is. Daar hebben we heel wat theologische leringen aan te wijten, waar je ook nooit meer vanaf komt in de praktijk.

Amos is dus alleen maar degene die de mededeling komt doen. Wij vinden dit in de Bijbel wel vaker terug, bijvoorbeeld i.v.m. Elia in:

1 Koningin 18 : 17

17 En het geschiedde, als Achab Elia zag, dat Achab tot hem zeide: Zijt gij die beroerder van Israël?

18 Toen zeide hij: Ik heb Israël niet beroerd, maar gij en uws vaders huis, daarmede, dat gijlieden de geboden des HEEREN verlaten hebt en de Baäls nagevolgd zijt.

Elia werd van Godswege met een boodschap gestuurd, maar krijgt er de schuld van. Met Jeremia is dat ook het geval, die heeft daar nog meer ellende van gehad. Een nog duidelijker voorbeeld is dat van de Here Jezus, de Profeet bij uitstek. In Johannes 19 wordt de beschuldiging tegen de Here Jezus ingebracht dat hij uit zou zijn op politieke macht, op koningschap over de Joden. Men heeft zijn woorden daarvoor verdraaid en dat doet men in onze dagen nog steeds. Om daarna te kunnen zeggen: dat heeft hij slecht aangepakt, want het is hem niet gelukt.

Amos 7 : 11

11 Want alzo zegt Amos: Jerobeam zal door het zwaard sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

Dat laatste deel van het vers heeft Amos inderdaad gezegd. Misschien heeft hij ook gezegd dat Jerobeam door het zwaard zou sterven, maar dat staat hier niet. Het is weliswaar niet zo expliciet gezegd., maar het is wel de strekking van de boodschap van Amos in het algemeen en daarna van Amazia aan koning Jerobeam. Hoe deze gereageerd heeft, heb ik niet kunnen vinden.

Daarna komt de boodschap van Amazia, tot Amos zelf.

Amos 7 : 12, 13

12 Daarna zeide Amazia tot Amos: Gij ziener! ga weg, vlied in het land van Juda, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar.

13 Maar te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteren; want dat is des konings heiligdom, en dat is het huis des koninkrijks.

Dit is niets anders dan een dreigement en een verbod om te profeteren. Dat is ook niet voor het eerst, want we kwamen dat beginsel al tegen in [hoofdstuk 2 vers 12](#). De gedachte hier is kennelijk dat profeten voor geld profeteren, als "brood eten en profeteren" aan elkaar verbonden worden. Men spreekt woord en men krijgt daarvoor betaald. De profeet wordt daardoor onderhouden. Dat moest dan in het geval van Amos maar gebeuren "in het land van Juda", waar hij vandaan kwam. Juda en Israël, de twee en de tien stammen, waren in die tijd rivalen.

Amos 7 : 14, 15

14 Toen antwoordde Amos, en zeide tot Amazia: Ik was geen profeet, en ik was geen profetenzoon; maar ik was een ossenherder, en las wilde vijgen af.

15 Maar de HEERE nam mij van achter de kudde; en de HEERE zeide tot mij: Ga henen, profeteer tot Mijn volk Israël.

Amos antwoordt dat hij dit helemaal niet voor de kost doet. Dat hij geen profeet was en er ook niet voor geleerd heeft. Hij "was een ossenherder en las wilde vijgen af". Het was de HEERE die hem van "achter de kudde" vandaan haalde om te profeteren tot Zijn volk Israël. Amos was niet de enige die door HEERE van achter de kudde getrokken werd om leiding te geven aan het volk. Of om aan het volk van Israël het Woord van God te brengen. David is de bekendste. Hij was niet alleen koning, maar ook profeet. (Handelingen 2 : 29, 30) Mozes, ook een profeet, (Deuteronomium 34 : 10) was, voordat hij 40 jaar leiding gaf aan het volk, 40 jaar herder. Jozef, door zijn leven een profeet, was ook herder en werd in de praktijk koning in een ander land. Deze mensen zijn allemaal typen van de Here Jezus, die voordat Hij in de toekomst Zijn Koningschap praktiseren zal, functioneert als Herder.

Amos 7 : 16

16 Nu dan, hoor des HEEREN woord: Gij zegt: Gij zult niet profeteren tegen Israël, noch druppen tegen het huis van Izak.

De HEERE komt terug op dat Amos niet profeteren mocht tegen Israël. Alleen wordt hier nu de naam "Izak" genoemd, waar dat in vers 15 "Israël" was. Waarbij dus Israël en Izak synoniem verklaard worden. Bij de God van Abraham, Izak en Jakob gaat niet om het verschil, maar om de overeenkomst tussen die namen, namelijk dat God aan hen Zijn beloften gedaan heeft. Men wist heel goed wat onder de naam Izak verstaan moest worden, een synoniem voor Israël en daarmee voor het tienstammen-rijk. "Izak" is de naam die men mee zou krijgen. Dat stond al in Genesis 21 : 12: "... want in Izak zal uw zaad genoemd worden."

Dat Amos niet mocht "druppen", is beeldspraak voor woorden die uit de mond komen, waarbij de "productie van vocht (water)" een rol speelt. In Ezechiël 21 : 2 wordt de verbinding tussen "druppen" en "profeteren" ook gemaakt: "Mensenkind! zet uw aangezicht tegen Jeruzalem, en drup tegen de heiligdommen, en profeteer tegen het land van Israël." Na zijn uitleg, dat de HEERE hem verkozen had om tot Israël te profeteren, maakt Amos van de gelegenheid gebruik om dat meteen te doen:

Amos 7 : 17

17 Daarom zegt de HEERE alzo: Uw vrouw zal in de stad hoereren, en uw zonen en uw dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het snoer uitgedeeld worden; en gij zult in een onrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

Dit wordt dus tegen Amazia gezegd, die het initiatief nam om Amos weg te sturen. Wat hier aangekondigd wordt, is ook gebeurd en dan vraag je je af waarom de twee stammen daar niet lering uit getrokken hebben toen hen hetzelfde werd aangekondigd. Ze geloofden het niet. Terwijl het toch met de tien stammen al gebeurd was.

"Uw vrouw zal in de stad hoereren" betekent, denk ik, naar analogie van andere Schriftplaatsen: "uw vrouw zal in de stad verkracht worden". In Zacharia 14 : 2, waar het over de "Dag des HEEREN" gaat, wordt het ook vermeld, maar daar staat: "... de vrouwen zullen geschonden worden."

"Uw land zal door het snoer uitgedeeld worden" betekent dat Amazia, als priester van het volk, zich zorgen maakt over dat land. Hij kan het niet hebben dat er een profeet des HEEREN komt, die zegt dat het anders moet en dat het niet goed gaat. Amazia wil het volk en dat

land houden, maar de Heer zegt: welk land? Dat land zou verdeeld worden en Amazia zou ook worden weggevoerd naar een onrein land. Dat land is nog tot in onze dagen verdeeld en er wordt nog steeds gevochten om de rechten op dat land. In feite blijven ze steeds het land verdelen. Precies zoals hier ook staat: "uw land zal door het snoer uitgedeeld worden".

Deze oordelen zouden komen over dit goddeloze land van de zonen van Izak, van de Saksen. Dat wilde naar de HEERE niet horen en dus komt er oordeel over een welvarend land, tijdens de meest welvarende periode uit de hele geschiedenis van de tien stammen. Ik geloof dat deze zelfde profetieën van toepassing zijn op de Angelsaksische landen in onze dagen. Die gaat het voor de wind, maar dat neemt niet weg dat ze volstrekt ongelovig zijn, dan wel zijn geworden. In feite bedrijven ze hoererij. Ze hebben namelijk het Woord des Heren wel in hun midden, maar laten zich daar absoluut niks aan gelegen liggen. Dat is in ieder geval zo na de opname van de Gemeente, als de gelovigen uit die tien stammen vertrokken zijn. Ik houd het erop dat die profetieën daarop van toepassing zijn. Dat het gaat over oordelen die over die westerse landen zullen komen. Een gelovig overblijfsel daaruit, zal dan verzameld worden naar Palestina, naar Kanaän moet ik natuurlijk zeggen. Daar blijft echt weinig uit over, en dat is ook een verklaring van het verschijnsel dat deze westerse landen geen rol van enige betekenis spelen in het profetisch Woord in de Bijbel.

Dat het Romeinse Rijk in Europa hersteld zou moeten worden, zoals weleens beweerd wordt, daarvoor heb ik geen enkele aanwijzing gevonden in de Bijbel. De aanwijzingen die er wel zijn, gaan over het Griekse Rijk van Alexander de Grote, een rijk in het Midden-Oosten. Dat kan straks weer ontstaan, omdat van die westerse wereld weinig over blijft. De dagen van deze westerse wereld zijn werkelijk geteld. Het houdt een keer op, het zal net zo goed onder het oordeel komen. Het begint bij Israël en dus bij die volkeren die juist de grootste verantwoordelijkheid dragen. Zij kregen, bij het ongeloof van Juda, het priesterambt toegeschoven. Dat is langzamerhand 2.000 jaar geleden. Maar als zij het laten afweten, dan geldt precies hetzelfde, namelijk:

Hosea 4 : 6

6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uw kinderen vergeten.

8. Amos 8

Amos 8 : 1-14

- 1 De Heere HEERE deed mij aldus zien; en ziet, een korf met zomervruchten.
- 2 En Hij zeide: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een korf met zomervruchten. Toen zeide de HEERE tot mij: Het einde is gekomen over Mijn volk Israël; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.
- 3 Maar de gezangen des tempels zullen te dien dage huilen, spreekt de Heere HEERE; vele dode lichamen zullen er zijn, in alle plaatsen zal men ze stilzwijgend wegwerpen.
- 4 Hoort dit, gij, die den nooddruftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands;
- 5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen? verkleinende de efa, en den sikkkel vergrotende, en verkeerdelijk handelende *met* bedriegelijke weegschalen;
- 6 Dat wij de armen voor geld mogen kopen, en den nooddruftige om een paar schoenen; dan zullen wij het kaf van het koren verkopen.
- 7 De HEERE heeft gezworen bij Jakobs heerlijkheid: Zo Ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten!
- 8 Zou het land hierover niet beroerd worden, en al wie daarin woont treuren? Ja, het zal geheel oprijzen als een rivier, en het zal heen en weder gedreven en verdrongen worden, als *door* de rivier van Egypte.
- 9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon op den middag zal doen ondergaan, en het land bij lichten dage verduisteren.
- 10 En Ik zal uw feesten in rouw, en al uw liederen in weeklage veranderen, en op alle lenden een zak, en op alle hoofd kaalheid brengen; en Ik zal het *land* stellen in rouw, als er is over een enigen *zoon*, en deszelfs einde als een bitteren dag.
- 11 Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden; niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des HEEREN.
- 12 En zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen om het woord

des HEEREN te zoeken, maar zullen het niet vinden.

13 Te dien dage zullen de schone jonkvrouwen en de jongelingen van dorst versmachten;

14 Die daar zweren bij de schuld van Samaria, en zeggen: *Zo waarachtig als uw god van Dan leeft, en de weg van Berseba leeft!* en zij zullen vallen, en niet weder opstaan.

Dit hoofdstuk begint met het vierde visioen van Amos en een uitgebreid commentaar daarop. Dat is niet zo'n prettige profetie, maar niettemin een, zoals we er vele in de Bijbel tegenkomen. Want het mag dan zo zijn dat God een God van liefde is, maar maar ook van rechtvaardigheid. Dat is ook wat men in het algemeen van God mag verwachten, namelijk dat hij onrechtvaardigheid zal oordelen. En dat is precies wat Hij hier aankondigt, in twee fasen feitelijk. De ene in verband met het oordeel in het verleden over Israël, het tienstammen-rijk. De andere m.b.t. een oordeel dat in de toekomst nog komen moet, namelijk in de dagen van de wederkomst van Christus. Want daar wordt in dit Schrift-gedeelte, lijkt mij, toch tamelijk duidelijk naar verwezen. Een en ander wordt opgehangen aan een visioen, waarvan ons helaas de strekking toch enigszins ontgaat, als we hem lezen. Wat er gezegd wordt, is dat Israël vergeleken wordt met een korf met rijpe vruchten. M.a.w.: rijp voor het oordeel. Dat zie je er niet meteen staan, maar het staat er wel. De vertaling met "*zomervruchten*", is wel erg netjes vertaald. Het woord "kavits" (קִיץ qayits kah'- yits; H07019) is ons Nederlandse woord "kats", gebruikt bijvoorbeeld in "kats verrot", als afgevallen (over)rijpe vruchten die rotten. Het is het Engelse "to catch". Dan vang je het op (grijpen).

Het begrip wordt hier toegepast op de oogst en vandaar "*zomer*". Het einde van de zomer eigenlijk, daar komt het ongeveer op neer. Een korf met zomervruchten met gevallen vruchten, die rijp zijn. Het is al gebeurd. De kern van het verhaal is namelijk dat ze vallen en dan zegt de HEERE: "*Het einde is gekomen over mijn volk Israël*". Let op dat de term Israël gebruikt wordt en daarmee in de eerste plaats de tien stammen van Israël. Hier gaat het niet over de Joden. En dan: "*Ik zal het voortaan niet meer voorbij gaan*", in de zin van: Ik zal het voortaan niet meer bezoeken. Ik zal niet meer van me laten horen. Ik kom niet meer. Ik zal niet meer in hun midden wonen. Er wordt niet meer gezongen en "*in alle plaatsen zal men zich stilzwijgend wegwerpen*". De vertaling is een beetje twijfelachtig hier en daar, maar de strekking ervan is duidelijk. Wat overblijft is hooguit gehuil en voor de rest stilte. Niets meer. In het visioen ziet Amos dus alleen maar een korf met rijpe vruchten en daar komt commentaar op van de Heer.

Amos 8 : 4

- 4 Hoort dit, gij, die den nooddruftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands;

Er wordt vermeld waarom dat oordeel komt en dat is toch redelijk pijnlijk om te lezen. Uit "den nooddruftige opslokt" blijkt dat de armen tot bezitting, in de praktijk tot slaaf, van de bezitters worden gemaakt. **Zie zijlijn 17** Daarom staat er achter: "en dat om te vernielen de ellendigen des lands". Tot niets te maken, zodat ze er uiteindelijk niet meer zijn of in ieder geval niks meer te vertellen hebben. Of ze worden verdreven, óf ze worden tot slaven gemaakt en beide worden hier genoemd. Het zijn praktijken die tot in onze dagen gebezigd worden. Zo gaat zoiets nou eenmaal. In veel landen is dat een groot probleem, waar weinig aan te doen is. Het is niet voor niks dat in landen waar de macht verandert, langs gewelddadige weg, dat dikwijls leidt tot onteigening van de grond, tot herverdeling van het land. Dat kun je navragen in Zimbabwe, om maar eens wat te noemen.

Amos 8 : 5, 6

- 5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen? verkleinende de efa, en den sikkel vergrotende, en verkeerdelijk handelende met bedriegelijke weegschalen;
- 6 Dat wij de armen voor geld mogen kopen, en den nooddruftige om een paar schoenen; dan zullen wij het kaf van het koren verkopen.

Als het nieuwe maan is, is het feest. (Numeri 10 : 10) Dan wordt er niet gearbeid, het is een rustdag en ze kunnen dan geen geld verdienen. Dat blijkt ook uit wat er nog meer beschreven wordt. "Verkleinende de efa", beschrijft dat er gerommeld wordt met de inhoudsmaat en dergelijke. Zij hopen dus dat de feestdagen snel weer voorbij zijn, dan kunnen ze weer bezig gaan met de opbouw van hun bezit. Net als vers 4 gaat het in vers 6 om het tot slaven maken van de armen. Als iemand zijn schulden niet meer kan betalen, dan moet hij zichzelf verkopen en komt hij in slavernij terecht. Dan raak je het recht op jezelf kwijt. Dat wordt hier beschreven en daar is degene die er weer een slaaf bij wil hebben ook op uit. Men is ook uit op het verkopen van kaf van het koren. Het nutteloze kaf mengt men met het koren, maar men laat voor het kaf toch de prijs van het koren betalen. Net zoiets als water bij de wijn doen. Dat is wat men doet en handel is altijd zo geweest. Het is niet voor niks dat het woord voor "handel" in de Bijbel hetzelfde

is als voor "bedriegerij". In Ezechiël 28 : 16 staat: "Door de veelheid uws koophandels ...", dat is "door de veelheid van uw bedriegerij". Waarheid gemengd met leugen is precies hetzelfde. Mensen doen dat, om wat voor reden dan ook.

Amos 8 : 7

- 7 De HEERE heeft gezworen bij Jakobs heerlijkheid: Zo Ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten!

De HEERE zal die werken niet vergeten, helemaal niet, op geen manier, is mijn verklaring voor "in eeuwigheid". De Heer zal daar een oordeel over brengen. Het gaat hier om Israël, dat van Godswege voorschriften heeft ontvangen, waarin al dit soort zaken geregeld zijn. Ze kunnen weten en zijn dus schuldig, ook naar de Heer toe. "Jakobs heerlijkheid" is de Heer zelf. (Zie ook Amos 6 : 8) De Heer zelf zal de heerlijkheid van Jakob zijn en aan Jakob heerlijkheid geven. Jakob is de stamvader van dit volk, maar daarna is het ook de naam van dit volk.

Amos 8 : 8

- 8 Zou het land hierover niet beroerd worden, en al wie daarin woont treuren? Ja, het zal geheel oprijzen als een rivier, en het zal heen en weder gedreven en verdronken worden, als door de rivier van Egypte.

Hier wordt een oordeel over het land aangekondigd, maar het gaat natuurlijk niet om het land, maar om het hele volk, de hele natie, die in beroering zou gebracht worden. Zodanig dat men van z'n stuk gebracht wordt, dat men wankelt. Dat is "in beroering komen". Ik denk dat het slaat op het oordeel dat de Heer aankondigt, waarbij de vergelijking wordt gemaakt met Egypte, dat elk jaar onder water loopt, als het goed is. Het oordeel van Godswege zou komen als een "vloed", wat trouwens een goede vertaling is voor het woord dat hier met "rivier" vertaald is. Het is een vloed, die over het land zou komen als het ware, waardoor alles wat in het land is, zou worden uitgewist. Er zou een eind gemaakt worden aan het land, namelijk aan de natie als zodanig.

Dit gebeurde in het verleden, namelijk bij de ondergang van het tienstammen-rijk, officieel in 722 vóór onze jaartelling. Maar in vers 9 ben je blijkbaar niet meer in die tijd. En mocht je het daar nog niet door hebben, dan merk je in vers 10 dat je een heel eind verder gekomen bent in de tijd, want dan ben je ineens terecht in de dagen van de wederkomst van Christus, met alles wat daarbij hoort.

Zijlijn 17

De materiële ruimte en financiële ruimte voor de armen wordt steeds kleiner. Onze economie wordt in hoge mate bepaald door het begrip rente. In dat systeem gaat, terwijl er niks gebeurt, het geld van de armen naar de rijken. Daar hoef je geen econoom voor te zijn om dat uit te rekenen. Het zijn de armen die rente betalen, de rijken ontvangen rente en het is nooit andersom. De taak van de regering is om dat recht te zetten. De Bijbel verbiedt rente en ik weet zeker dat in "de duizend jaren" het hele begrip rente niet meer bestaat. Het is belachelijk dat geld voor zichzelf zou kunnen werken. In beginsel is alles gratis. Grondstoffen komen uit de grond en kosten helemaal niks. Dus het enige wat wat kost is arbeid. Je kunt wat verdienen door arbeid te leveren. Je kunt wat produceren en daar krijg je geld voor terug. Maar geld dat gewoon ergens gedeponeerd is, levert niks op. En als het wel wat oplevert, komt het omdat er anderen zijn die werken. Als je van je rente kunt leven, betekent dat anderen in je levensonderhoud voorzien.

Amos 8 : 9, 10

- 9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon op den middag zal doen ondergaan, en het land bij lichten dage verduisteren.
- 10 En Ik zal uw feesten in rouw, en al uw liederen in weeklage veranderen, en op alle lenden een zak, en op alle hoofd kaalheid brengen; en Ik zal het *land* stellen in rouw, als er is over een enigen *zoon*, en deszelfs einde als een bitteren dag.

De uitdrukking "te dien dage" zou men niet al te letterlijk opvatten. Welke dag? Nou, die dag. "Die" is een aanwijzend voornaamwoord en maakt onderscheid tussen déze, "de dag van vandaag" en die van "ooit in de toekomst een keer". Het aanwijzende van het woord duidt op de toekomst, (zie Amos 9 : 11) namelijk naar de dagen van de wederkomst van Christus, de komst van de Messias, om Zijn oordeel te brengen over de volkeren en om vervolgens Zijn Koninkrijk over de volkeren op te richten. Via "dat Ik de zon op den middag zal doen ondergaan" weten we ineens welke dag het is: de Dag des HEEREN. Het woord voor "verduisteren" is hetzelfde Hebreeuwse woord als in Genesis 1 : 2. Daar kwam, als resultaat van een oordeel Gods over de schepping, duisternis op de afgrond.

Joel 2 : 31

- 31 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat die grote en vreselijke dag des HEEREN komt.

Als de hemel verduisterd wordt, dan verkleuren zon en maan naar rood, omdat het licht min of meer geblokkeerd wordt. Bij opgang en ondergang van zowel zon als maan is dat ook te zien. Een groot deel van het licht wordt dan verstrooid in de atmosfeer. Rood licht is het moeilijkste te verstrooien. Het meeste licht van de zon zie je dan niet meer. Alleen de rode kleur van de zon bereikt je dan nog.

Dat is geen astronomisch verschijnsel, want het is de verduistering van zon en maan tegelijkertijd. Tussen zonsverduistering en maansverduistering moet noodzakelijkerwijs 14 dagen zitten, anders kan het niet. Maansverduistering is bij volle maan en zonsverduistering bij nieuwe maan. Dat scheelt twee weken. Als het geen astronomisch verschijnsel is, dan is het een atmosferisch verschijnsel. Door stofwolken, als gevolg van aardbeving, ligt het meest voor de hand. Daar houd ik het dus maar op. Dit is de wederkomst van Christus, die bij deze gebeurtenis begint.

Jesaja 13 : 9, 10

- 9 Ziet, de dag des HEEREN komt, gruwelijk, met verbolgenheid en hittigen toorn, om het land te stellen tot verwoesting, en deszelfs zondaars daaruit te verdelgen;
- 10 Want de sterren des hemels en zijn gesternten zullen haar licht niet laten lichten; de zon zal verduisterd worden, wanneer zij zal opgaan, en de maan zal haar licht niet laten schijnen.

Hier staat dat de zon zal verduisterd worden "wanneer zij zal opgaan". In Amos staat "op den middag", dat wil zeggen in het midden van de dag. Ook via "Ik zal het [land] stellen in rouw als er is over een enige" (vers 10) wordt de belegering en daarna verovering en verwoesting van Jeruzalem aangekondigd. De laatste keer zal zijn aan het einde van "de 70-ste week van Daniël", op de dag dat de Heer zal verschijnen.

Vers 9 en 10 verwijzen naar het uiteindelijke oordeel over de tien stammen. Deze uitspraken zijn wel degelijk van toepassing op onze zogenaamde westerse samenleving. In het verleden raakte het volk Israël de Heer kwijt en stelde er van alles voor in de plaats. In Hem is men niet meer geïnteresseerd, maar meer in onrecht en het recht van de economisch gezien sterkste. Zo was dat ook met die tien stammen.

Dit oordeel komt uiteraard niet in onze tegenwoordige bedeling, maar in de volgende en dat is na de opname van de Gemeente. Als eenmaal alle gelovigen weg zijn, dan staat het er heel slecht voor met de westerse wereld. Als gelovigen hun goede invloed niet meer kunnen laten gelden, dan moet het Westen toch wel heel hard achteruit vallen. De oordelen over Juda zullen uiteindelijk hun laatste en grootste vervulling hebben in de dagen van de wederkomst van Christus, in de "70-ste week van Daniël". Zoals al die andere profetieën, bijvoorbeeld over de definitieve ondergang van Babel, pas uiteindelijk een grote toepassing hebben in de wederkomst van Christus, zo mag ik toch aannemen dat deze profetieën over een oordeel des HEEREN over de tien stammen van Israël, ook zo'n uiteindelijk grote vervulling pas zal hebben in de dagen van de wederkomst van Christus. Met dezelfde motiveringen die hierbij staan.

Amos 8 : 11, 12

- 11 Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden; niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des HEEREN.

12 En zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen om het woord des HEEREN te zoeken, maar zullen het niet vinden.

Wat hier staat is in ieder geval met de tien stammen ooit gebeurd. Ze zijn weggevoerd en dat was het dan. Daarna zijn ze aan het zwerven gegaan, alsnog op zoek naar Waarheid kennelijk, naar de Woorden des HEEREN. Het heeft honderden jaren geduurd voordat ze die vonden. Dat was pas ter gelegenheid van de eerste komst van Christus. Bij het aanbreken van onze bedeling, toen aan hen het Evangelie werd gepredikt. Wat de toekomst betreft, als de Gemeente is opgenomen, dan is er op dat moment op aarde niet zo'n koninklijk, priesterlijk volk waaraan "de Woorden Gods zijn toebetrouwd". Zodat er dan alsnog weer zo'n periode is waarin men dat Woord niet kan vinden. In eerste instantie is het niet eens voor hen bestemd. Het is eerst exclusief bestemd voor het Joodse volk. God heeft dat zo geregeld, want Zijn bedoeling is dat het Joodse volk als eerste tot geloof, in de Here Jezus als de Messias, komt en dus wordt het alleen aan hen gepredikt.

Waar het maar om gaat, is dat je zowel in het verleden, als ook in de toekomst, een periode hebt dat men dat Woord niet heeft. Ze zouden "het niet vinden", wat ze ook proberen. Je zou die Woorden des HEEREN wat ruim nemen. Iets als normen en waarden, vind je namelijk dáárin. We zijn echter al enige decennia bezig met het wegwerpen van die dingen. Dat heet het "afbreken van heilige huisjes". De laatste taboes moesten worden doorbroken en dat is langzamerhand wel zo ongeveer gebeurd. Zo ongeveer gaat dat. Dat Woord is zoek, het is er niet meer, omdat men het eerst zelf verworpen heeft. En dan zegt de Heer: doe het dan maar een poosje zonder. Dat is een algemeen kenmerk van onze bedeling, waarbij de Heer zegt: als je Mijn Woord niet hebben wil, dan trek Ik me terug.

Amos 8 : 13, 14

13 Te dien dage zullen de schone jonkvrouwen en de jongelingen van dorst versmachten;

14 Die daar zweren bij de schuld van Samaria, en zeggen:
Zo waarachtig als uw god van Dan leeft, en de weg van Berseba leeft! en zij zullen vallen, en niet weder opstaan.

Dat mensen in de kracht van hun leven toch die kracht niet kunnen opbrengen, omdat ze geen motief hebben. Het is een gebrek aan normen en waarden. Er zijn geen idealen. Ze hebben niks om voor te leven, is ongeveer het idee.

Zij "zweren bij de schuld van Samaria". Als je "schuld" vervangt door "fout", desnoods door "zonde", "misstap", want daar komt het in feite op neer, dan begrijp je de zin. Waar zweren ze bij? Bij die afgoderij in Samaria, en dus bij die god van Samaria, en dus bij de god van Dan, dat staat erachter. Want in Samaria lag de hoofdstad van het tienstammen-rijk en Dan was de belangrijkste plaats waar een heiligdom gewijd was aan Gouden Kalf. De ander was Beth-El en Berseba wordt ook genoemd in vers 14.

"Zweren" is officieel "zich onderwerpen aan"; "aanroepen van". Het duidt op een religieuze handeling. Ze zeggen: "leve uw god van Dan". Onder "de weg" moet je ook zoiets verstaan als "god", want "de weg" is "de wijze". "Weg" is in het Engels "way" en dat betekent ook "wijze" en zo wordt het hier gebruikt m.b.t. Berseba, waar ook zo'n heiligdom moet staan. Dat is de conclusie, hoewel dat in de Bijbel niet vermeld wordt. Berseba wordt geacht de meest zuidelijke stad van Israël geweest te zijn. Hoewel Berseba (= Lachis) oorspronkelijk, volgens Jozua 15 : 20 en 39 werd toegewezen aan Juda, (2 Samuël 24 : 7) werd het in tweede instantie alsnog gegeven aan de stam van Simeon, één van de tien stammen. (Jozua 19 : 2, 9; 1 Kronieken 4 : 28) Berseba maakte dus wel degelijk deel uit van de tien stammen van Israël. Met die plaatsnamen in vers 14 is eigenlijk het hele land en het hele volk aangeduid, inclusief de twee stammen. Want in de dagen van Samuël en de koningen, nog voor de verdeling van het rijk, is "van Dan tot Berseba", inclusief Juda.

Het hele volk wordt geacht afgeweken te zijn van de HEERE. Men heeft zich een eigen God uitgedacht, die men overigens wel van Jehovah heeft af-geleid, erbij vandaan dus. Dat is "een eigendunkelijke godsdienst". Als ik aan het christendom denk, de wereldgodsdienst, als zodanig, dan is dat ook niet anders dan een eigenzinnige godsdienst, die men zelf heeft uitgevonden en die men van de God van de Bijbel heeft afgeleid en af-geleid. De Heer Zelf heeft er geen plaats meer in. Het gaat om andere dingen, die men zelf bedacht heeft, en waarin men de ruimte laat voor het praktiseren van allerlei vormen van ongerechtigheid, zoals gepraktiseerd werd in hun economisch systeem.

Het is niet alleen in strijd met de wil des HEEREN, maar ook in strijd met de goede zeden. Elkaar bedriegen en over elkaars ruggen proberen er beter van te worden is niet goed. Het lijkt me vanzelfsprekend dat dit niet goede normen en waarden zijn om een samenleving op te bouwen, dan wel in stand te houden.

9. Amos 9

Amos 9 : 1-15

- 1 Ik zag den Heere staan op het altaar, en Hij zeide: Sla dien knoop, dat de posten beven, en doorkloof ze allen in het hoofd; en Ik zal hun achterste met het zwaard doden; vliedende zal onder hen niet ontvliesen, noch de ontkomende onder hen behouden worden.
- 2 Al groeven zij *tot* in de hel, zo zal Mijn hand ze van daar halen, en al klommen zij in den hemel, zo zal Ik ze van daar doen nederdalen.
- 3 En al verstaken zij zich op de hoogte van Karmel, zo zal Ik ze naspeuren en van daar halen; en al verborgen zij zich van voor Mijn ogen in den grond van de zee, zo zal Ik van daar een slang gebieden, die zal ze bijten.
- 4 En al gingen zij in gevangenis voor het aangezicht hunner vijanden, zo zal Ik van daar het zwaard gebieden, dat het hen dode; en Ik zal Mijn oog tegen hen zetten ten kwade, en niet ten goede.
- 5 Want de Heere HEERE der heirscharen is het, Die het land aanroert, dat het versmelte, en allen, die daarin wonen, treuren; en *dat* het geheel oprijze als een rivier, en verdronken worde als *door* de rivier van Egypte.
- 6 Die Zijn opperzalen in den hemel bouwt, en Zijn benden heeft Hij op aarde gefondeerd; Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem; HEERE is Zijn Naam.
- 7 Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Moren, o kinderen Israëls? spreekt de HEERE. Heb Ik Israël niet opgevoerd uit Egypteland, en de Filistijnen uit Kafthor, en de Syriërs uit Kir?
- 8 Ziet, de ogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van den aardbodem verdelge; behalve dat Ik het huis Jakobs niet ganselijk zal verdelgen, spreekt de HEERE.
- 9 Want ziet, Ik geef bevel, en Ik zal het huis Israëls onder al de heidenen schudden, gelijk als *zaad* geschud wordt in een zeef; en niet een steentje zal er ter aarde vallen.
- 10 Alle zondaars Mijns volks zullen door het zwaard sterven; die daar zeggen: Het kwaad zal tot ons niet genaken, noch *ons* voorkomen.
- 11 Te dien dage zal Ik de vervallen hut van David weder oprichten, en Ik zal haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, weder oprichten, en zal ze bouwen, als *in* de dagen van ouds;

- 12 Opdat zij erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom, en al de heidenen, die naar Mijn Naam genoemd worden, spreekt de HEERE, Die dit doet.
- 13 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat de ploeger den maaier, en de druiventreder den zaadzaaier genaken zal; en de bergen zullen van zoeten wijn druipen, en al de heuvelen zullen smelten.
- 14 En Ik zal de gevangenis van Mijn volk Israël wenden, en zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, en wijngaarden planten, en derzelver wijn drinken; en zij zullen hoven maken, en derzelver vrucht eten.
- 15 En Ik zal ze in hun land planten; en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit hun land, dat Ik hunlieden gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

De Heer staat op het altaar en zegt: "*Sla die knoop*". Hetzelfde Hebreeuwse woord voor "knoop" wordt ook gebruikt in vers 7 (H03731, כפתור Kapthor, kaf-tore'). Daar is het niet vertaald. Omdat het de naam van een eiland is: *Kafthor*. In vers 1 gaat het waarschijnlijk om een "kapiteel" of een "kop". De betekenis van het woord is "dat wat samenbindt", waar alle lijnen samen komen, het maakt iets tot één geheel en vandaar "knoop". Hier ligt het meest voor de hand dat het om een pilaar gaat en de kop daarvan heet een "kapiteel". Een kopstuk en die zou geslagen worden. De vertaling met "knoop" is dus niet verkeerd, alleen zijn wij die betekenissen kwijtgeraakt. Bij het slaan van de knoop stort het hele bouwwerk, waar het altaar staat, in elkaar. Dat wordt hier beschreven. Het bouwwerk wordt van bovenaf ("*in het hoofd*") getroffen.

Over welk altaar gaat het? Over misschien het altaar in Dan, maar in ieder geval in Beth-El, de belangrijkste plaats van deze afgoderij, die steeds opnieuw genoemd wordt en de belangrijkste aanleiding is voor het oordeel dat over de 10 stammen wordt uitgesproken. De verwoesting van die tempel, met daarin het altaar fungeert hier als illustratie. Het is een visioen, maar het is meteen de illustratie voor het oordeel dat over de hele staat zou komen, over het hele volk. De tempel is daar een uitbeelding van en van hen die zich bezighouden met afgoderij en alles wat eromheen hangt. Het oordeel over de tempel is een beeld van het oordeel over het volk. Dat is wat hier uitgebreid meegedeeld wordt. Het e.e.a. wordt steeds herhaald om aan te geven hoe sterk dat oordeel zal zijn. Men zal er niet aan kunnen ontvluchten. Er zal niemand ontkomen. Dat was zo bij de wegvoering in Assyrische ballingschap, maar ook de westerse wereld zal dit gaan ondervinden.

Amos 9 : 2-4

- 2 Al groeven zij *tot* in de hel, zo zal Mijn hand ze van daar halen, en al klommen zij in den hemel, zo zal Ik ze van daar doen nederdalen.
- 3 En al verstaken zij zich op de hoogte van Karmel, zo zal Ik ze naspeuren en van daar halen; en al verborgen zij zich van voor Mijn ogen in den grond van de zee, zo zal Ik van daar een slang gebieden, die zal ze bijten.
- 4 En al gingen zij in gevangenis voor het aangezicht hunner vijanden, zo zal Ik van daar het zwaard gebieden, dat het hen dode; en Ik zal Mijn oog tegen hen zetten ten kwade, en niet ten goede.

In de grondtekst staat "sheol", de aanduiding voor het dodenrijk. Het woord "hel" heeft van oorsprong de betekenis van een kelder, een lage plaats. Dit hier zijn hyperbolen, overdrijvingen, die uitdrukken dat wat ze ook doen, hoe laag of hoe hoog men ook gaat om het oordeel proberen te ontvluchten, het zal niet lukken. De Heer weet hen overal te vinden. De hoogte van Karmel ("*wijngaard*; "*vruchtbare plaats*") ligt in het gebied van de tien stammen. Het was vroeger in ieder geval zwaar bebost, zodat men er zich in kon verschuilen, ("*versteken*" = *een schuilplaats zoeken*). Maar ook dat helpt niet, net zo min als de andere dingen die genoemd worden. "*Al gingen zij in gevangenis voor het aangezicht hun vijanden*" gaat over de ballingschap, waarin het hen ook niet voorspoedig zou gaan. Op geen enkele wijze. Dit soort profetieën vindt hun oorsprong in Deuteronomium. In de woorden van Mozes kort voor zijn overlijden, die hij min of meer ten afscheid sprak. Daar wordt in zekere zin de hele toekomstige geschiedenis van Israël geschetst. In de laatste verzen staat:

Deuteronomium 28 : 64-68

- 64 En de HEERE zal u verstrooien onder alle volken, van het ene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; en aldaar zult gij andere goden dienen, die gij niet gekend hebt, noch uw vaders, hout en steen.
- 65 Daartoe zult gij onder dezelve volken niet stil zijn, en uw voetzool zal geen rust hebben; want de HEERE zal u aldaar een bevend hart geven, en bezwijking der ogen, en mattigheid der ziel.
- 66 En uw leven zal tegenover u hangen; en gij zult nacht en dag schrikken, en gij zult van uw leven niet zeker zijn.
- 67 Des morgens zult gij zeggen: Och, dat het avond ware; en des avonds zult gij zeggen: Och, dat het morgen ware; vermits

den schrik uws harten, waarmede gij zult verschrikt zijn, en vermits het gezicht uwer ogen, dat gij zien zult.

- 68 En de HEERE zal u naar Egypte doen wederkeren in schepen, door een weg, waarvan ik u gezegd heb: Gij zult dien niet meer zien; en aldaar zult gij u aan uw vijanden willen verkopen tot dienstknechten en tot dienstmaagden; maar er zal geen koper zijn. *Zie zijlijn 18*

Wat door Mozes aangekondigd werd over Israël, wordt in Amos 9 herhaald met betrekking tot de Assyrische ballingschap. Hoe het in de ballingschap vergaan is vervolgens, weten wij niet. Het enige dat we erover weten is dat men in het algemeen als snel uit die ballingschap is weggevlucht. Ze zijn naar het noorden getrokken, de Kaukasus over. Naar tot dan toe onbewoond gebied. Ze hebben heel Europa moeten ontginnen. Verder weten wij het niet, maar in ieder geval hadden ze geen rust.

Amos 9 : 5

- 5 Want de Heere HEERE der heirscharen is het, Die het land aanroert, dat het versmelte, en allen, die daarin wonen, treuren; en *dat* het geheel oprijze als een rivier, en verdrongen worde als *door* de rivier van Egypte.

Hier wordt nogal wat gezegd, namelijk de totale vernietiging van de staat en van het volk. Dat kan alleen de "*Heere HEEERE der heirscharen*" (Adonai Jehovah Zebaoth) doen, "*want de ganse aarde is Mijn*", zegt Hij in Exodus 19 : 5. Hij kan ermee doen wat Hij wil. De verwijzing naar de rivier van Egypte zagen we eerder, in Amos 8 : 8. Het land zou verdrinken, zoals Egypte vroeger jaarlijks verdronk onder de wateren van de Nijl. Zo zou een oordeel over dat land komen, want de HEERE is machtig en bovendien voornemens om dat te doen. Hij, die heel deze wereld gemaakt heeft, is ook heus in staat om daarover een oordeel over te brengen.

Amos 9 : 6

- 6 Die Zijn opperzalen in den hemel bouwt, en Zijn benden heeft Hij op aarde gefondeerd; Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem; HEERE is Zijn Naam.

Die "*benden*", zijn die heerscharen (menigten) uit vers 5. Dat heet "*Zijn opperzalen*". De opperste zaal is de hemel. "Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op de aardbodem" stond ook letterlijk zo in Amos 5 : 8. Die term wordt herhaald. "*Jehovah is Zijn Naam*" en met Hem

Zijlijn 18

Wie na de verwoesting van Jeruzalem, in het jaar 70 van onze jaartelling, over was, is in grote meerderheid gevlucht naar Egypte en heeft zichzelf daar als slaaf verkocht. Dat is de snelste manier om in je onderhoud te voorzien. En zo begon de geschiedenis van Israël als slaven in Egypte en eindigde het ook met slavemij in Egypte. Pas in de wederkomst van Christus, wanneer een overblijfsel behouden zal worden, zal die slavemij worden opgeheven.

Zijlijn 19

De mensheid is na de vloed, via de zonen van Noach, in beginsel in drieën verdeeld. Of u het leuk vindt of niet, of het politiek correct is of niet, maar waar het gaat om de zegeningen van Godswege, staan de afstammelingen van Cham er het verste vanaf. Generaliserend gesproken en wetend dat er veel uitzonderingen zijn op dit algemene beginsel. Wij noemen het niet voor niets "de derde wereld". Of we noemen het "ontwikkelingslanden", maar daarmee bedoelen we "onderontwikkelde landen". Ze zijn bezig zich te ontwikkelen, want ze waren achtergebleven, in vergelijking met anderen. Of dat goed is of niet, is niet aan de orde. Het is een simpele vaststelling.

heeft men van doen. Niet zomaar een afgod, maar met de Schepper van hemel en aarde en Die laat niet met Zich spotten. Hij is zeker lankmoedig, (o.a. Numeri 14 : 18) maar er komt een eind aan die "lange moed".

Amos 9 : 7

- 7 Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Moren, o kinderen Israëls? spreekt de HEERE. Heb Ik Israël niet opgevoerd uit Egypteland, en de Filistijnen uit Kafthor, en de Syriërs uit Kir?

Als je leest over "Moren" in de Bijbel, dan gaat het over waarschijnlijk Ethiopië, maar dat weten wij nooit helemaal zeker. De vertalers blijkbaar ook niet, maar een Moor is zwart ("*Moriaantje zo zwart als roet ...*") en die stamt af van Cusch (de vader van Nimrod; Genesis 10 : 8) en daarmee zijn de Moren nakomelingen van Cham. **Zie zijlijn 19** De HEERE zegt in feite: voor mij maakt het eigenlijk niet uit. Jullie zijn dan wel kinderen Israëls, maar jullie hadden net zo goed zonen van Cusch kunnen zijn. Niet alleen in de ogen van de Heer, maar Israël zelf (de tien stammen), ziet het verschil ook niet. Voor hen is blijkbaar hun verlossing uit Egypte, die hierna genoemd wordt, kennelijk ook maar gewoon een historisch feit. Men beschouwt het alsof Israël is uitgevoerd uit Egypteland, net zoals de Filistijnen afkomstig zijn uit Kafthor en de Syriërs uit Kir. Alle volkeren hebben zo hun oorsprong, ze komen ergens vandaan, en Israël komt uit Egypte. Maar waar het om gaat, is dat dit maar niet vanzelf gebeurd is. De HEERE heeft Israël namelijk verlost uit Egypte en hen tot Zijn volk gemaakt. Die gedachte zijn ze blijkbaar kwijt. En als ze de Heer niet meer kennen als die God die hen uit Egypteland heeft uitgeleid, dan zijn ze gelijk aan alle andere volkeren.

Amos 9 : 8

- 8 Ziet, de ogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van den aardbodem verdelge; behalve dat Ik het huis Jakobs niet ganselijk zal verdelgen, spreekt de HEERE.

Hier wachtten wij al op, omdat in de voorgaande verzen een compleet oordeel wordt aangekondigd. Het koninkrijk als zodanig, dit zondige koninkrijk, alle zondaren zou verdelgd worden. Niettemin wordt er door de HEERE meteen aan toegevoegd: "*behalve dat Ik het huis Jakobs niet ganselijk zal verdelgen*". Hoe zwaar het oordeel ook moge zijn, er zou, zoals altijd in de Bijbel, een overblijfsel zijn. Dat moet logischerwijze bestaan uit gelovigen. Je krijgt dus eerst de indruk dat

er niemand behouden wordt en dan staat er aan het eind van het verhaal dat er toch nog wat behouden wordt, maar veel kan dat nooit wezen. Maar hoeveel is veel en hoe weinig is weinig? Ik weet het niet, maar heb er niet al te hoge verwachtingen van.

In Genesis 45, waar Jozef zich aan zijn broeders bekendmaakt, wordt dat begrip "overblijfsel" geïntroduceerd. Elke keer als die broers naar Egypte komen, zijn het er altijd maar tien. Die hele geschiedenis gaat dan ook over die tienstammen-kwestie en over een in het buitenland verborgen koninkrijk van Jozef, die men niet kent. Het is allemaal gemeentelijke waarheid. Maar als Jozef zich bekendmaakt, vertelt hij over dat overblijfsel.

Genesis 45 : 7

- 7 Doch God heeft mij voor uw aangezicht henen gezonden, om u [tot] een overblijfsel te stellen op de aarde, en om u bij het leven te behouden, door een grote verlossing.

Hier wordt profetisch gesproken over de verlossing van Israël, waarbij het begrip "overblijfsel" genoemd wordt, gekoppeld aan "behouden worden". Temidden van de hongersnood, waar leven niet mogelijk is, blijkt er toch leven te zijn, maar dan wel ergens in het buitenland. Later komen we het begrip overblijfsel uitgebreid tegen in Jesaja, waar het een van de hoofdthema's is. Al in hoofdstuk 1 komt dat aan de orde.

Jesaja 1 : 9

- 9 Doch God heeft mij voor uw aangezicht henen gezonden, om u een overblijfsel te stellen op de aarde, en om u bij het leven te behouden, door een grote verlossing.

Het is de apostel Paulus die in Romeinen 9 deze woorden aanhaalt in verband met de lering dat er altijd een overblijfsel zijn zal.

Romeinen 9 : 27-29

- 27 En Jesaja roept over Israël: Al ware het getal der kinderen Israëls gelijk het zand der zee, zo zal het overblijfsel behouden worden.
28 Want Hij voleindt een zaak en snijdt ze af in rechtvaardigheid; want de Heere zal een afgesneden zaak doen op de aarde.
29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: Indien de Heere Sebaôth ons geen zaad had overgelaten, zo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

Waar het Oude Testament spreekt over zo'n overblijfsel in de toekomst is het inclusief de Gemeente in onze tegenwoordige tijd. Wij zijn dat overblijfsel in onze dagen, maar dat neemt niet weg dat er in de dagen van de wederkomst van Christus opnieuw, of alsnog, zo'n overblijfsel zal zijn. Dat zou er altijd zijn. Ergens op aarde zijn er altijd die gehoor geven aan dat Woord van God, hun vertrouwen daarop stellen en die dus van Godswege gezegend worden.

Amos 9 : 9, 10

- 9 Want ziet, Ik geef bevel, en Ik zal het huis Israëls onder al de heidenen schudden, gelijk als *zaad* geschud wordt in een zeef; en niet een steentje zal er ter aarde vallen.
- 10 Alle zondaars Mijns volks zullen door het zwaard sterven; die daar zeggen: Het kwaad zal tot ons niet genaken, noch *ons* voorkomen.

Het "*huis Israëls*" wordt verstrooid, maar ook weer verzameld, want een overblijfsel zou behouden worden. Dat "steentje" is een "zaadkorreltje". Het is toch een hoopvolle gedachte, Israël zou verstrooid en alle zondaars weggedaan worden. Het "*huis Israëls*" zou gezaaid worden en weer opkomen. Er zou een overblijfsel behouden worden, want de Heer zou "Jakobs huis niet ganselijk verdelgen", aldus vers 8. Daarover gaat dan vervolgens het laatste gedeelte van Amos, vanaf vers 11, betrekking hebbend dus op dat overblijfsel. Er zal een overblijfsel van gelovigen, een minderheid, behouden worden uit de volkeren in het algemeen, maar in de eerste plaats uit Israël.

Amos 9 : 11

- 11 Te dien dage zal Ik de vervallen hut van David weder oprichten, en Ik zal haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, weder oprichten, en zal ze bouwen, als *in* de dagen van ouds;

Dit zijn uitspraken over "*te dien dage*", die nog niet vervuld zijn. Op geen enkele wijze, want het is een profetie over het huis van David. Niet over Israël als zodanig, maar over het Davidische koningshuis en tot in onze dagen is dat niet hersteld. Die "*vervallen hut van David*" is een weinig verheffende aanduiding van dat koningshuis van David. Het is inderdaad vervallen, een ruïne geworden. Er is niks, of althans weinig, van over. Maar niettemin zegt de Heer dat Hij die "*vervallen hut van David*" weer zal oprichten. Dat betekent dat er ooit weer een Davidisch koningshuis zal zijn. Er zal een afstammeling, een erfgenaam, op de troon van zijn vader David zitten. Het mag dan nog niet vervuld

zijn, maar over Wie het gaat, is geen enkele twijfel mogelijk. Het gaat uiteraard over de Here Jezus Christus, van Wie in het Nieuwe Testament ook uitdrukkelijk gezegd wordt dat Hij uit het huis en geslacht van David is. (Lukas 2 : 2) In het Oude Testament wordt expliciet en uitgebreid gezegd dat de afstammeling, de zoon, de erfgenaam van David, zal zitten op de troon van zijn vader David in Jeruzalem.

"Reten" zijn "kieren" of "inbreuken" (Engels: "breaches"). "Vertuinen" is een heel mooi woord, dat "dichtmaken" betekent. Een "tuin" is een omheining in oud-Nederlands. Het heet "de hof" en daar staat een tuin omheen. Dat is de "omtuining", een hek, schutting of heg, wat het maar is. De breuken zullen dus dichtgemaakt worden. Het gebouw zal hersteld worden. "Wat aan haar is afgebroken, zal Ik weer oprichten", zei de Heer. Evenals dat Hij het huis Davids zal bouwen, zoals in het verleden. Het doel daarvan staat in vers 12.

Amos 9 : 12

- 12 Opdat *zij* erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom, en al de heidenen, die naar Mijn Naam genoemd worden, spreekt de HEERE, Die dit doet.

Het huis van David wordt ineens meervoud, want er staat "*opdat zij erfelijk bezitten*". Er zijn twee verklaringen voor. De ene is dat onder het huis van David heel Israël verstaan wordt, want héél Israël zal een priesterlijk koninkrijk zijn en dus kan heel Israël ook "het huis Davids" genoemd worden. De andere verklaring is voor ons meer voor de hand liggend, want we zijn er aan gewend, dat als over de Messias gesproken wordt, Hij ineens meervoud wordt. Onder Christus de Messias moet namelijk verstaan moet worden: de Here Jezus, mét heel de Gemeente, die Zijn Lichaam is. Het één sluit het ander overigens niet uit, want de Gemeente wordt ook geacht Israël te zijn. Sterker nog, dat is het eerste deel van Israël. Eerstelingen uit Israël en daarom in de hiërarchie boven de rest van Israël geplaatst. God is het Hoofd van Christus. Christus is het Hoofd van de Gemeente. De Gemeente is het Hoofd van Israël en Israël staat aan het hoofd van de volkeren. *Zij* zullen dus het overblijfsel van Edom (het volk) erfelijk bezitten. Wat daar van over is, omdat die mensen tot geloof gekomen zijn. Wie niet tot geloof gekomen is, zal omkomen in de dagen van het herstel van dit koningshuis. Ik aarzel altijd om "omgebracht worden" te zeggen, want ik vind het een harde term. Maar dat is wel wat de Bijbel ervan zegt. Niet alleen zal er een overblijfsel uit Edom zijn, maar ook uit de heidenen. Aan het hoofd van de ongelovige volkeren staat Edom (Ezau), hier genoemd als eerste naam van alle volkeren. **Zie zijlijn 20**

Zijlijn 20

Als Israël ongelovig is, is het niet "Israël" maar "Jakob" en hoort het tot de volkeren als zodanig en is Edom, Ezau, de eerstgeborene. Vandaar dat Edom in de Bijbel fungeert als type van een ongelovig Israël in het algemeen en een ongelovig Joods volk in het bijzonder. Elke keer als je over Edom leest is de vraag in hoeverre het over de volkeren in het algemeen gaat.

Zijlijn 21

Het Nieuwe Verbond, dat vanouds beloofd was, is men ook kwijtgeraakt. Men houdt alleen over wat men voor zichzelf noodzakelijk vindt en vindt dus Bijbelstudie niet zo van belang. Het gaat er maar om dat we lekker gezellig een eenheid (een clubje) vormen. Het gaat om onze gemeenschap als zodanig. Het Woord is men vergeten, omdat de mens zich zelf centraal stelt in het hele verhaal. Dan ziet men niet meer dat in het Woord van God Christus centraal staat.

In handelingen 15 vinden we de uitspraken uit Amos 9 : 11 en 12 aangehaald, maar daar wordt "Edom" weggelaten, omdat het toch geen verschil maakt.

Handelingen 15 : 15-17

- 15 En hiermede stemmen overeen de woorden der profeten, gelijk geschreven is:
- 16 Na dezen zal Ik wederkeren, en weder opbouwen den tabernakel van David, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, weder opbouwen, en Ik zal denzelven weder oprichten,
- 17 Opdat de overblijvende mensen den Heere zoeken, en al de heidenen, over welken Mijn Naam aangeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet.

Jakobus, de "broeder des Heren" (Galaten 1 : 19) citeert Amos. Vers 17 van Handelingen 15 begint met "opdat", met het resultaat dus, en zo begint ook vers 12 van Amos 9. Degenen die de Here zullen zoeken, zijn de overblijvende mensen, namelijk "al de heidenen over welke Mijn Naam aangeroepen is". Wat mij betreft zou het zo ook vertaald moeten worden in Amos 9 : 12, omdat het ook zo in het Hebreeuws staat. Wij zouden uit deze formulering begrijpen dat het verband houdt met Handelingen 2, waar de profeet Joël geciteerd wordt:

Joël 2 : 32 en Handelingen 2 : 21

32 En het zal geschieden, al wie den Naam des HEEREN zal aanroepen, zal behouden worden; want op den berg Sions en te Jeruzalem zal ontkoming zijn, gelijk als de HEERE gezegd heeft; en dat, bij de overgeblevenen, die de HEERE zal roepen.

21 En het zal zijn, dat een ieder, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

Het "aanroepen van de Naam des Heren" is hetzelfde als "het roepen van de naam des Heren over zich". In de zin dat Hij Zich over de roeper zou ontfermen. Maar juist het Joodse volk roept de Naam des HEEREN niet aan. Bewust niet, dat is zelfs verboden, als onderdeel van hun religie. Dat is niet best, want men zou die Naam wél aanroepen om behouden te worden. Uiteindelijk zal een overblijfsel dat doen. Dat is dan wel op het dieptepunt van de grote verdrukking. (Mattheüs 24 : 21) Maar niettemin zál het gebeuren. En dergelijke dingen gelden voor de overige volkeren uiteraard ook.

Zowel Handelingen 15 : 17 als Amos 9 : 12 eindigen met: "spreekt de HEERE, (Heere) Die dit (alles) doet". De heer zal dit doen, op Zijn tijd uiteraard. Jakobus voegt het woordje "alles" er aan toe, want hij beschouwt het als belangrijk. Het betekent in ieder geval dat God meerdere dingen doet en op Zijn agenda heeft staan. God werkt een plan uit in de loop der tijd. Dat is men in het algemeen kwijtgeraakt m.b.t. de Bijbelse waarheid. **Zie zijlijn 21** Men heeft zich beperkt tot het werk dat de Heer doet, wellicht voor ons persoonlijk, en daar is het vervolgens bij gebleven. Men ziet niet meer dat de Heer in de toekomst nog heel wat zal doen vóór de Jongste Dag.

De beloften voor een blijvend koninkrijk werden al in 2 Samuël 7 aan David gedaan op het moment dat zijn sterven aangekondigd werd.

2 Samuël 7 : 11-16

- 11 ... Ook geeft u de HEERE te kennen, dat de HEERE u een huis maken zal.
- 12 Wanneer uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vadersen zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.
- 13 Die zal Mijn Naam een huis bouwen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.
- 14 Ik zal hem zijn tot een Vader, en hij zal Mij zijn tot een zoon; dewelke als hij misdoet, zo zal Ik hem met een mensenroede en met plagen der mensenkinderen straffen.
- 15 Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, gelijk als Ik die weggenomen heb van Saul, dien Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen.
- 16 Doch uw huis zal bestendig zijn, en uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht; uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.

David zou een bestendig koninkrijk gegeven worden. Mocht je naar aanleiding van de vorige hoofdstukken daaraan twijfelen, dan eindigt Amos alsnog met de zekerheid dat dit zal gebeuren zoals de HEERE gesproken heeft. Die herstelbelofte komen we in Handelingen 15 alsnog tegen. In de wederkomst van Christus, wanneer Hij zal wederkeren om Israël te vergaderen, zal dat gebeuren. Geen twijfel over mogelijk. De profetie van Jeremia 30 gaat ook over het herstel van de twaalf stammen van Israël. Boven het hoofdstuk staat dan ook: "Over de verlossing van Israël en Juda". Er wordt over toekomstige "dagen", "te dien dage" en "die dag" (Dag des HEEREN) gesproken.

Jeremia 30 : 3-10

- 3 Want zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van Mijn volk, Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen wederbrengen in het land, dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het erfelijk bezitten.
- 4 En dit zijn de woorden, die de HEERE gesproken heeft van Israël en van Juda.
- 5 Want zo zegt de HEERE: Wij horen een stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede.
- 6 Vraagt toch en ziet, of een manspersoon baart? Waarom zie Ik *dan* eens iederen mans handen op zijn lenden, als van een barende *vrouw*, en alle aangezichten veranderd in bleekheid?
- 7 O wee! want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is; en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden.
- 8 Want het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, *dat* Ik zijn juk van uw hals verbreken, en uw banden verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen.
- 9 Maar zij zullen dienen den HEERE, hun God, en hun koning David, dien Ik hun verwekken zal.
- 10 Gij dan, vrees niet, o Mijn knecht Jakob! spreekt de HEERE, ontzet u niet, Israël! want zie, Ik zal u uit verre *landen* verlossen, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stil en gerust zijn, en er zal niemand zijn, die *hem* verschrikke.

De HEERE zegt dat Hij Zelf "de gevangenis van Mijn volk Israël en Juda, wenden zal". "Mijn volk", enkelvoud, wordt vervolgens direct genoemd met de namen van "Israël en Juda". Als één volk zal de Heer zowel de twee als de tien stammen "wederbrengen in het land dat Ik hun vaders gegeven heb". Daarna zullen ze het "erfelijk bezitten".

Er wordt door de HEERE "een tijd van benauwdheid voor Jakob aangekondigd". Dat is de benauwdheid waarover de Here Jezus zegt in Mattheüs 24 : 21: "Want alsdan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal." Hier in Jeremia wordt, bij alle benauwdheid die in het verleden over Jakob (waarmee Israël en Juda worden samengevat) gekomen is, vastgesteld dat de grootste benauwdheid nog komen moet. Alsnog zal "Jakob" daaruit verlost worden, als volk, namelijk, hoewel dat een overblijfsel, een minderheid, een volkje, is.

Vers 8 en 9 vertellen dat dit overblijfsel "de HEERE, hun God", zullen dienen. Maar er staat ook dat zij "hun koning David" zouden dienen. Waaraan toegevoegd wordt: "Die Ik hun verwekken zal". Hierbij gaat het om een afstammeling van David. Hier heet Hij "hun Koning David", maar we weten dat het gaat om de Here Jezus Christus, die uit het huis van David is en eeuwig leven heeft. In werkelijkheid wordt er hier ook maar Eén genoemd: "de HEERE hun God, en (= namelijk) hun Koning David". De Christus, (de Opgestane en de Verheerlijkte) is de Zoon (Erfgenaam) van David. (Mattheüs 1 : 1)

Amos 9 : 13

- 13 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat de ploeger den maaier, en de druiventreder den zaadzaaiër genaken zal; en de bergen zullen van zoeten wijn druipen, en al de heuvelen zullen smelten.

Het land zal zo vruchtbaar zijn, dat er meteen weer gezaaid wordt terwijl er nog geoogst wordt. Het gaat om meerdere oogsten in één seizoen. Het resulteert in een overvloed, mede door de "plasregens" die de Heer zou "doen nederdalen". **Zie zijlijn 22** De profeet Ezechiël, tijdgenoot van Jeremia, **Zie zijlijn 23** profeteerde daarover, in verband met de 12 stammen:

Ezechiël 34 : 22-30

- 22 Daarom zal Ik Mijn schapen verlossen, dat zij niet meer tot een roof zullen zijn; en Ik zal richten tussen klein vee en klein vee.
- 23 En Ik zal een enigen Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, **namelijk Mijn knecht David; die zal ze weiden, en Die zal hun tot een Herder zijn.**
- 24 En Ik, de HEERE, zal hun tot een God zijn; en Mijn knecht David zal Vorst zijn in het midden van hen, Ik, de HEERE, heb het gesproken.
- 25 En Ik zal een verbond des vredes met hen maken, en zal het boos gediende uit het land doen ophouden; en zij zullen zeker wonen in de woestijn, en slapen in de wouden.
- 26 Want Ik zal dezelve, en de plaatsen rondom Mijn heuvel, stellen tot een zegen; en Ik zal den plasregen doen nederdalen op zijn tijd, plasregens van zegen zullen er zijn.
- 27 En het geboomte des velds zal zijn vrucht geven, en het land zal zijn inkomst geven, en zij zullen zeker zijn in hun land; en zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik de disselbomen huns juks zal hebben verbroken, en hen gerukt uit de hand

Zijlijn 22

Normaal is dat de Heer regen geeft aan Zijn uitverkoren volk, in Zijn land. Deuteronomium 28 : 12: "De HEERE zal u opendoen Zijn goeden schat, den hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd ..." Maar God zou de groei-zame regens doen ophouden in het beloofde land, als gevolg van de ontrouw van het volk. Deuteronomium 11 : 17: "Dat de toorn des HEEREN tegen ulieden ontsteke, en Hij den hemel toesluite, dat er geen regen zij, en het aardrijk zijn gewas niet geve; en gij haastelijk omkomt van het goede land, dat u de HEERE geeft." 1 Koningen 8 : 34, 35: "Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonde van Uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hun vaders gegeven hebt. Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en Uw Naam belijden, en van hun zonde zich bekeren zullen, als Gij hen geplaatst zult hebben."

Zijlijn 23

Ezechiël, "de profeet van de ballingschap", was de enige profeet onder de ballingen in het Babylonische rijk. Echter niet in Babel, maar aan de rivier Chebar, enige honderden kilometers noordelijker, in het gebied waar delen van de tien stammen heen waren weggevoerd. Toen Jeremia in Jeruzalem profeteerde, was Daniël in Babel en Ezechiël honderden kilometers noordelijker.

- dergenen, die zich van hen deden dienen.
- 28 En zij zullen den heidenen niet meer ten roof zijn, en het wild gedierte der aarde zal ze niet meer vreten; maar zij zullen zeker wonen, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke.
- 29 En Ik zal hun een plant van naam verwekken; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, en den smaad der heidenen niet meer dragen.
- 30 Maar zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hun God, met hen ben, en dat zij Mijn volk zijn, het huis Israëls, spreekt de Heere HEERE.

Aan "*daarom zal Ik Mijn schapen verlossen*" herken je de situatie die beschreven wordt in Amos. Het onrecht binnen het volk, waarbij de armen, de zwakken, werden uitgebuit. De Herder is de Here Jezus Christus, die ook "David" genoemd wordt, vanwege zijn positie op aarde als het Hoofd van Israël. Als de laatste definitieve Erfgenaam van de troon van David, en die staat straks op aarde.

Na de terugverzameling van het volk Israël, uit de volkeren, naar hun land, is er dan pas sprake van éénwording van de 2 en 10 stammen (Ezechiël 37) en herstel van de Israëlitische natie. De koning daarvan is uit het Davidische huis. Degene die in de hemel thuis hoort, en daar een Troon heeft, zal ook een troon op aarde zetten. Vanuit Jeruzalem zal Hij regeren. Dat is het herstel van het Davidische koningshuis, als "[in] de dagen van ouds", zoals aan het einde van Amos 9 : 11 staat.

Het "*ziet de dagen komen*", uit vers 13, wordt vervolgd in de laatste twee verzen van het Bijbelboek Amos.

Amos 9 : 14, 15

- 14 En Ik zal de gevangenis van Mijn volk Israël wenden, en zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, en wijngaarden planten, en derzelver wijn drinken; en zij zullen hoven maken, en derzelver vrucht eten.
- 15 En Ik zal ze in hun land planten; en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit hun land, dat Ik hunlieden gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

Het land zal alsnog een woestijn of wildenis worden, volgens Joël 2 : 1 en 2, in de dagen van de grote verdrukking. Het zal eindigen met de verwoesting van het hele land als zodanig. Niet alleen de bevolking en de steden en daarom moet het opnieuw als het ware ontgonnen,

gereinigd, herbouwd en alsnog vruchtbaar gemaakt worden. Dat is het uiteindelijke doel. Die belofte van Godswege berust uiteraard op de bekering van het volk, van zowel de 2 als 10 stammen Israëls. Dan zal de Heer het land tot het meest vruchtbare land ter wereld maken.

Dit zijn de uiteindelijke beloften die hier in Amos gedaan worden. Gewoon in het verlengde van de voorgaande profetie. Er is dan ook geen enkele aanleiding om hoofdstuk 9 : 11-15 toe te passen op de Gemeente. Laat staan op de hemel. Waar het over gaat, is gewoon het vervolg van die geschiedenis. Een aankondiging van oordeel over een goddeloos en onrechtvaardig volk, dat niet wil luisteren naar de Heer. Het gaat er niet eens om dat ze de wet niet wilde houden. Want of ze dat nou wilde of niet, dat konden ze toch niet. Maar ze konden op zijn minst de voorgeschreven offers brengen, die horen bij het volk en de wet van het volk, in dat land. Dat is redelijk te doen. Maar zelfs daar maakten ze geen aanstalten toe en daar gaat het om. Ze hadden op zijn minst redelijk eerlijk door het leven kunnen gaan. Maar niets van dat alles en het ergste is, men wilde niet luisteren naar het Woord des HEEREN. Daarom helpen deze profetieën, die oordeel aankondigen, dus ook niks, want men wil toch niet luisteren.

Maar niettemin wordt aangekondigd dat datzelfde volk, dat hier beschreven wordt en waarover een oordeel wordt aangekondigd, in de eerste plaats de 10 stammen, alsnog als volk hersteld zal worden. Dat er ooit in de toekomst alsnog een volk Israël (12 stammen) zal zijn, wonend in het land. Dat is nu nog niet zo en dat was zeker niet het geval in de dagen van Amos.

Binnen redelijk afzienbare tijd zal dit gerealiseerd moeten worden in de wederkomst van Christus en de verschijning in heerlijkheid van de Zoon van David, de Zoon des Mensen, de Zoon van God.

Amen

